

Висока школа за
пословну економију
и предузетништво

На основу Статута Високе школе за пословну економију и предузетништво и Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета, Комисија за обезбеђење квалитета, на седници одржаној 20.12.2023. године донела је трогодишњи Извештај о самовредновању ВУ, а Наставно веће на седници 27.12.2023 усвојило је:

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ

Високе школе за пословну економију и предузетништво

за трогодишњи период од 01.10.2020. до 30.09.2023.

Београд, 2023. године

I ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ВИСОКОЈ ШКОЛИ ЗА ПОСЛОВНУ ЕКОНОМИЈУ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО У БЕОГРАДУ

II СТАНДАРДИ ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ - ИСПУЊЕНОСТ СТАНДАРДА И ОЦЕНА КВАЛИТЕТА

Увод

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 12: Финансирање

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

I ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ВИСОКОЈ ШКОЛИ ЗА ПОСЛОВНУ ЕКОНОМИЈУ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО У БЕОГРАДУ

Основни подаци Установе

<i>Назив високошколске установе</i>				
ВИСОКА ШКОЛА ЗА ПОСЛОВНУ ЕКОНОМИЈУ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО				
Универзитет	Факултет	Академија струковних студија	Висока школа	Висока школа струковних студаја
<i>Адреса високошколске установе</i>				
Адреса: Митрополита Петра 8 Место и општина: 11 000 Београд E-mail: info@vspep.edu.rs Web адреса: https://vspep.edu.rs				
<i>Образовно-научно/образовно-уметничко поље</i>				
Природно-математичке науке	Друштвено-хуманистичке науке	Медицинске науке	Техничко-технолошке науке	Уметност

Основни циљеви и задаци

Висока школа за пословну економију и предузетништво из Београда (у даљем тексту Установа) има утврђене основне циљеве и задатке који су у складу са циљевима високог образовања, у складу са Законом о високом образовању (у даљем тексту Закон) и који су утврђени мисијом и визијом Установе и објављени на сајту Установе www.vspep.edu.rs. Установа поседује дозволу за рад Министарства просвете, науке и технолошког развоја број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године, допуну дозволе под бројем 612-00-02418/2018-06 од 16.10.2018. и допуну дозволе под бројем 612-00-00405/2022-06 од 18.03.2022.године.

Установа има усвојену Стратегију обезбеђења квалитета, мисију и визију.

Основни *циљеви* Установе показују друштвену оправданост њеног постојања, одређују општи правац њене делатности и основ су за препознавање њених приоритета у будућем раду:

- Континуирано и системско унапређивање основних и мастер академских студија у седишту Установе, основних и мастер академских студија на даљину и основних академских студија у ВШЈ без својства правног лица у Лозници и Јагодини, прилагођавајући их захтевима науке, струке и тржишта;
- Развој, унапређење и преношење знања методама најсавременијег образовања и истраживачког рада у складу са светским стандардима високог образовања, стандардима болоњског процеса, које ће студентима омогућити да примене своја стечена знања и вештине у пракси и буду конкурентни на глобалном тржишту рада;
- Унапређење научноистраживачког и стручног рада наставног особља уз имплементирање у образовни процес;
- Обезбеђивање услова за оспособљавање научног подмлатка и укључивање студената у научноистраживачки и стручни рад на Установи;
- Повећање ефикасности студија применом мера за обезбеђење квалитета;
- Унапређење квалитета простора и опреме, управљања Установом и квалитета ненаставне подршке;

- Имплементација информационих технологија у образовну и научну делатност Установе и стално подизање нивоа знања и вештина у овој области;
- Подстицање и јачање постојећих и успостављање нових веза са другим академским, привредним и друштвеним институцијама у земљи и иностранству у области наставе и научно-истраживачког рада;
- Унапређивање услова за континуирано усавршавање наставног и ненаставног особља;
- Обезбеђивање значајне улоге студената у процесу обезбеђења и континуираног унапређења квалитета;
- Сарадња са окружењем у циљу уочавања потреба тржишта рада;
- Развој Алумни клуба дипломираних студената и пријатеља Установе ради промовисања Установе у окружењу и унапређивања сарадње у свим областима деловања Установе;
- Успостављање ефикасне сарадње са професионалним организацијама и удружењима;
- Развој програма за образовање током читавог живота, перманентна едукација особља и промовисање културе квалитета;
- Примена и континуирано унапређење система обезбеђења квалитета наставних и ненаставних активности на нивоу установе и студијског програма.

Циљеви су конкретни, оствариви и мерљиви у складу са расположивим могућностима и ближе одређују делатност Установе. Установа редовно контролише и преиспитује остваривање постављених задатака и циљева, у складу са важећим Законом о високом образовању и Статутом.

Основни *задачи* Установе, јесу да омогући највише академске стандарде и обезбеди стицање знања и вештина у складу са потребама друштва и пројектованим националним развојем:

- образовање студената на основним и мастер академским студијама у друштвено хуманистичком пољу (област економске науке и правне науке);
- Планирање, организовање и обезбеђење наставног процеса на акредитованим основним и мастер академским студијама у седишту Установе, акредитованим основним и мастер академским студијама на даљину и акредитованим основним академским студијама у ВШЈ без својства правног лица у Лозници и Јагодини;
- Континуирано обезбеђење и унапређење квалитета: студијских програма, наставног процеса, наставног особља, уџбеничке и друге грађе, рада библиотеке, информатичких ресурса, простора и опреме, успешности студирања, научног и стручног рада и напредовања наставника и сарадника, ненаставног особља, сарадње са другим образовним и пословним субјектима, процеса управљања, финансирања, системског праћења и периодичне провере и јавности у раду;
- Успостављање сарадње са сродним високообразовним институцијама из земље и иностранства, кроз организацију научних и стручних скупова, реализацију научноистраживачких и стручних пројеката, као и континуираног праћења и усаглашености са савременим достигнућима из научног поља економске науке;
- Успостављање сарадње са привредним и другим институцијама у земљи и иностранству ради размене искустава, организовање стручне праксе, научноистраживачког и стручног рада и др.;
- Сарадња са послодавцима и пословним окружењем;
- Публиковање научних и стручних радова у оквиру сопствене издавачке делатности, као и у постојећим релевантним домаћим и међународним часописима;
- Развој научноистраживачког и стручног рада и научног подмлатка.
- Анализа и оцена квалитета и степена успешности у остваривању постављених циљева и задатака.

Установа редовно контролише и преиспитује остваривање постављених задатака и циљева, у складу са важећим Законом о високом образовању и Статутом. Основни *задачи* Установе, јесу да омогући највише академске стандарде и обезбеди стицање знања и вештина у складу са потребама друштва и пројектованим националним развојем.

Установа редовно контролише и преиспитује остваривање постављених задатака и циљева, у складу са важећим Законом о високом образовању и Статутом.

Циљеве и задатке Установе утврђује орган управљања Установе – Савет.

Традиција и иновација

Установа, образовна односно наставно-научна институција представља спој традиције и иновације. Традиција Установе обавезује да се свака иновација врши на начин којим се обезбеђује квалитет. Традиција обавезује Установу да прати захтеве садашњице и остварује своју мисију тако што ће бринути о образовању студената који у наредном временском периоду треба да преузму одговорност и допринесу развоју нашег друштва и државе. Иновацијом се обезбеђује да Установа представља образовну установу али и животну школу.

Студијски програми Установе

Студијски програми Установе усклађени су са основним циљевима и задацима Установе и служе њиховом испуњењу. Они су релевантни за тржиште рада, јер промовишу садржаје научних дисциплина који омогућавају стицање потребних знања која се са успехом могу применити на пословима који одговарају савременом пословању пословних и других организација и институција. У периоду од 2015. до 2017. године Установа је добила акредитацију за 7 студијских програма на основним и 3 студијска програма на мастер студијама:

1. ОАС Финансије, банкарство и осигурање, 240 ЕСПБ (ДХП, област економске науке)
2. ОАС Пословна економија и предузетништво, 180 ЕСПБ (ДХП, област економске науке)
3. ОАС Пословна економија и предузетништво, студије на даљину на српском језику, 180 ЕСПБ (ДХП, област економске науке)
4. ОАС Пословна економија и предузетништво ВШЈ Лозница, 180 ЕСПБ (ДХП, област економске науке)
5. Пословна економија и предузетништво ВШЈ Јагодина, 180 ЕСПБ (ДХП, област економске науке)
6. ОАС Пословна економија и предузетништво ВШЈ Чачак, 180 ЕСПБ (ДХП, област економске науке)
7. ОАС Право, 240 ЕСПБ (ДХП, област правне науке)
8. МАС Финансије, банкарство и осигурање, 60 ЕСПБ (ДХП, област економске науке)
9. МАС Пословна економија и предузетништво, 120 ЕСПБ (ДХП, област економске науке)
10. МАС Пословна економија и предузетништво - студије на даљину на српском и енглеском језику, 120 ЕСПБ (ДХП, област економске науке)

У периоду од претходне акредитације Установа је систематично и ефективно планирала, спроводила, надгледала, вредновала и унапредила квалитет студијских програма у складу са савременим достигнућима у области економских и правних наука, смањила број студијских програма, осавременила и модификовала структуру студијског програма кроз увођење модула, тако да осавремењени студијски програми су:

1. ОАС Пословна економија, Модул 1 Финансије, банкарство и осигурање, Модул 2 Пословна економија и предузетништво 240 ЕСПБ (ДХП, област економске науке)
2. ОАС Пословна економија и предузетништво, студије на даљину на српском језику, 180 ЕСПБ (ДХП, област економске науке)
3. ОАС Пословна економија и предузетништво ВШЈ Лозница, 180 ЕСПБ (ДХП, област економске науке)
4. ОАС Пословна економија и предузетништво ВШЈ Јагодина, 180 ЕСПБ (ДХП, област економске науке)
5. ОАС Право, 240 ЕСПБ (ДХП, област правне науке)
6. МАС Пословна економија и предузетништво, 60 ЕСПБ (ДХП, област економске науке)
7. МАС Пословна економија и предузетништво- студије на даљину на српском и енглеском језику, 120 ЕСПБ (ДХП, област економске науке)

Установа је, у периоду обухваћеним Извештајем о самовредновању била у процесу акредитације Установе и студијских програма свих нивоа студија, а који је завршен добијањем уверења о акредитацији од стране Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању:

- Уверење о акредитацији високошколске установе – број: 612-00221/9/2021-03, од 18.01.2022.

- Уверење о акредитацији студијског програма Основних академских студија: Пословна економија (2 модула) – број: 612-00223/9/2021-03, од 18.01.2022.
- Уверење о акредитацији Студијског програма Мастер академских студија – Пословна економија и предузетништво 612-00221/9/2024-03, од 18.01.2022.
- Уверење о акредитацији студијског програма Основних академских студија Пословна економија и предузетништво у ВЈ Јагодина – број 612-00-00222/88/2021-03 од 20.01.2022.
- Уверење о акредитацији студијског програма Основних академских студија Пословна економија и предузетништво у ВЈЛозница – број 612-00-00225/9/2021-03 од 27.01.2022.
- Уверење о акредитацији студијског програма Основних академских студија: Право – број: 612-00-00019/9/2023-03 од 27.06.2023.

У периоду обухваћеним Извештајем о самовредновању Установа је од Министарства просвете науке и технолошког развоја добила Решење о допуни дозволе за рад – број: 612-00-00405-/2022-06, од 18.03.2022. године.

II СТАНДАРДИ ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВИСОКЕ ШКОЛЕ ЗА ПОСЛОВНУ ЕКОНОМИЈУ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО - ИСПУЊЕНОСТ СТАНДАРДА И ОЦЕНА КВАЛИТЕТА

Увод

Висока школа за пословну економију и предузетништво (у даљем тексту Установа, с тим што се термин школа користи код анкетних питања и Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета), са седиштем у Београду, од свог оснивања има дефинисану Стратегију обезбеђења квалитета.

На основу члана 25. Закона о високом образовању ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон и 73/2018, 67/2019, 6/2020-др. закони, 11/2021 – аутентично тумачење, 67/2021 – др. Закон и 76/2023) (у даљем тексту: Закон), Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа Националног савета за високо образовање ("Службени гласник РС" бр.13/2019) и Статута Високе школе за пословну економију и предузетништво, Установа је на седници Наставног већа одржаној дана 10.06.2019. године донела Правилник за самовредновање и оцењивање квалитета, број А172/19. Статут Установе је ревидиран и на сајту Установе доступан је пречишћени текст Статута бр. А553 од 07.12.2022.

У складу са "Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма" усвојеног 25.02.2019. године, на седници Националног савета за високо образовање („Службени гласник РС", број 13 од 28. фебруара 2019) и општим актима Високе школе за пословну економију и предузетништво у Београду, Установа спроводи поступак самовредновања, а Комисија за обезбеђење квалитета (у даљем тексту Комисија), која је претходно носила назив Комисија за самовредновање и оцењивање квалитета, цени испуњеност свих стандарда за самовредновање и оцењивање квалитета Установе и сачињава Извештај о самовредновању Високе школе за пословну економију и предузетништво за трогодишњи период од 01.10.2020. до 30.09.2023. односно школске године: 2020/2021, 2021/2022 и 2022/2023. У оквиру сваког стандарда у Извештају о самовредновању:

а) приказани су: опис, анализа и процена тренутне ситуације, процена испуњености стандарда, анализа слабости и повољних елемената (*SWOT*) и предлози за побољшање и планиране мере и б) приложене су табеле и прилози који документују испуњеност стандарда, а на основу којих је сачињен Извештај о самовредновању.

Изради извештаја о самовредновању претходило је утврђивање извора података, индикатора и инструмената за прикупљање података, обрада и анализа података и сачињавање извештаја о резултатима истих, а потом израда анализа слабости и повољних елемената свих стандарда.

Анализе слабости и повољних елемената (*SWOT*) урађене су кроз *Brainstorming* сесију - од стране Комисије и Директора Установе у два корака.

У првом кораку су кроз *Brainstorming* сесију генерисани кључни елементи квалитета према *SWOT* категоријама процене (**S**trengths / Предности; **W**eaknesses / Слабости; **O**pportunities / Могућности; **T**hreats / опасности).

У другом кораку су претходно идентификовани и генерисани кључни елементи квалитета према *SWOT* категоријама процене, а потом су, кроз дискусију, извредновани по значају: (+++) високо значајно; (++) средње значајно; (+) мало значајно; (0) без значајности.

Овај Извештај о самовредновању Установе, пружа увид у стање свих области квалитета у Установи и представља основу за унапређење квалитета и сврху даљих планских процеса Установе. У оквиру извештаја анализирани су подаци у вези студијских програма по претходним акредитацијама и студијских програма по акредитацијама добијеним у анализираном периоду.

Утврђена стратегија, мисија и визија Установе објављене су на сајт Установе www.vsper.edu.rs.

Усвојени Извештај о самовредновању Високе школе за пословну економију и предузетништво, Установа доставља Националном акредитационом телу у оквиру документације за акредитацију и објављује на својој интернет страници: www.vsper.edu.rs.

Стандард 1: СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

На предлог Наставног већа, Савет Установе је на својој редовној седници, одржаној 25.03.2019. године усвојио Стратегију обезбеђења квалитета (Прилог 1.1). Стратегија обезбеђења квалитета као и Политика обезбеђења квалитета су доступни на сајту Установе.

Опис и анализа

Висока школа за пословну економију и предузетништво (у даљем тексту Установа) обавља делатности у складу са Законом о високом образовању и исте дефинише Статутом Установе.

Установа, у смислу стратешког менаџмента, посвећена је остварењу високог нивоа квалитета.

Стратегија обезбеђења квалитета Установе садржи њено опредељење ка непрекидном и систематском унапређењу квалитета студијских програма, мере и субјекте обезбеђења квалитета. Установа је опредељена да изграђује организациону културу квалитета и усмерава своје активности у правцу повезивања образовне, научноистраживачке и стручне делатности. Установа брине о обезбеђењу квалитета студијских програма, наставе, истраживања, вредновања студената, уџбеника и литературе, ресурса, ненаставне подршке и процеса управљања. Поред образовне делатности, Установа се бави и научно-истраживачким радом, који је делом у функцији осавремењивања и побољшања квалитета наставе, али и у функцији развоја научне мисли у области друштвено-хуманистичких наука, односно економије, права и предузетништва.

Установа врши упис одговарајућег броја студената на акредитованим студијским програмима, а који је у складу са просторним, кадровским и материјалним могућностима Установе за обезбеђење квалитетне наставе и квалификацијама предвиђеним одговарајућим студијским програмима, а у складу са акредитацијом Установе и студијских програма.

Установа заснива своје деловање и улогу у образовном систему Републике Србије на својој Мисији и Визији. Мисија Установе јесте да својим студентима омогући највише академске стандарде и обезбеди стицање знања и вештина у складу са потребама друштва и пројектованим националним развојем. У циљу остварења своје мисије, Установа је трајно опредељена да тежи унапређењу квалитета високог образовања. Тежња Установе је и укључивање у јединствен Европски простор високог образовања.

Политика обезбеђења квалитета одражава мисију и вредности одговарајуће установе, и уско је повезана са релевантним плановима и активностима Установе у смислу стратешког менаџмента. Политика обезбеђења квалитета Установе тиче се кључних стратегијских одредница Установе, уграђена је у Стратегију обезбеђења квалитета кроз опредељење да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета: својих студијских програма, мере за обезбеђење квалитета, субјекте обезбеђења квалитета (Прилог 1.2), области обезбеђења квалитета, повезаност образовне, научне и стручне делатности, периодично преиспитивање и унапређивање стратегије обезбеђења квалитета, јавно промовисање квалитета.

Како би политика осигурања квалитета у установи одржала мисију и вредности установе спроводе се активности високошколске установе, које између осталог подразумевају спровођење донете:

- Стратегије обезбеђења квалитета
- Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета (у даљем тексту Правилник) који је у свему усклађен са стратегијом квалитета
- Пословника о интегрисаном менаџмент систему квалитетом, животном средином и здрављем и безбедношћу на раду
- Политика обезбеђења квалитета

Политика обезбеђења квалитета Установе на адекватан начин одражава мисију и прокламоване вредности Установе. Посматрано са нивоа стратешког менаџмента, политика обезбеђења квалитета уско је повезана са укупним активностима, плановима и динамиком и тенденцијом развоја Установе.

Јавност и доступност Стратегије обезбеђења квалитета и Политика обезбеђења квалитета омогућена је њиховом доступношћу на сајт Установе, <https://vspep.edu.rs/o-nama/dokumenti> у делу Квалитет.

Установа анализира и процењује тренутну ситуацију у свом интерном и екстерном окружењу. У том смислу је у оквиру ИМС идентификовала заинтересоване стране, екстерне (студенти, надлежна министарства и остали државни органи, екстерни испоручиоци, пословни партнери, конкуренти, сертификациона тела, банке и осигуравајућа друштва, и др.) и интерне (запослени, менаџмент, оснивач).

Установа перманентно анализира и процењује тренутну ситуацију с обзиром на претходно дефинисане циљеве, захтеве и очекивања заинтересованих страна. Установа континуирано анализира и процењује тренутну ситуацију с обзиром на претходно дефинисане циљеве, захтеве и очекивања заинтересованих страна. Ове активности се предузимају са намером да се образовни процес и пратеће активности континуирано унапређују и подижу на више квалитативне нивое, у складу са развојем научних дисциплина пословне економије и предузетништва, финансија, банкарства, осигурања, и права, као и са потребама привредних и других делатности за које се образују економисти, правници и предузетници на одговарајућем степену академских студија, као и да образовни процес и пратеће активности усмери према достигнутим нивоима квалитета водећих истих и сродних високошколских установа у земљи и иностранству. Перманентна анализа и процена потпомажу прилагођавање прогресу у области научних дисциплина које се изучавају у Установи, чиме се детерминише развој квалитета Установе, студијских програма и услова рада, а посебно квалификација и компетенција њених дипломираних студената.

Установа обезбеђује квалитет високог образовања у складу са Законом о високом образовању, Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма (Службени гласник РС, број 13/2019), Правилником о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа (Службени гласник РС, број 13/2019), Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа (Службени гласник РС, број 13/2019), Статутом Установе и Стратегијом обезбеђења квалитета.

Установа је у анализираном периоду применила Упутства за примену стандарда 1, а што је детаљније образложено у даљем тексту од тачке 1.1 до тачке 1.5.

1.1 Садржина Стратегије обезбеђења квалитета

Установа је усвојила Стратегију обезбеђења квалитета. Овим основним стратешким развојним документом из области обезбеђења, вредновања и унапређења квалитета целокупног процеса високог образовања у Установи, утврђено опредељење Установе да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета у свим сегментима рада, са константном тенденцијом да изграђује, остварује и унапређује културу квалитета. Овај документ садржи све елементе предвиђене стандардом 1: опредељење високошколске установе да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета својих програма; мере за обезбеђење квалитета; субјекте обезбеђења квалитета (стручна тела, студенте, ненаставно особље) и њихова права и обавезе у том поступку; области обезбеђења квалитета (студијски програми, настава, истраживање, вредновање студената - оцењивање студената у оквиру предиспитних обавеза и на испиту, процес управљања, уџбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка коју пружа ненаставно особље, библиотечки и информациони ресурси, простор и опрема, јавност у раду и финансирање опредељење за изградњу организационе културе квалитета; повезаност образовне, научноистраживачке, уметничке и стручне делатности).

У циљу примене Стратегије обезбеђења квалитета Установа предвиђа мере за обезбеђење квалитета (Прилог 1.2) дефинисане у складу са препорукама Националног савета за високо образовање о поступцима, стандардима, критеријумима и механизмима који обезбеђују квалитет у области високог образовања. Мере за обезбеђење квалитета обухватају следеће:

- утврђивање начина (стандарда) и поступака за обезбеђење и континуирано унапређење квалитета програма и процеса који су доступни јавности и периодично се преиспитују,

- изградњу организационе структуре за обезбеђење и континуирано унапређење система квалитета,
- обезбеђивање и континуирано унапређење квалитета студијских програма,
- обезбеђивање и континуирано унапређење квалитета наставног процеса,
- обезбеђивање и континуирано унапређење квалитета научно-истраживачког и стручног рада,
- обезбеђивање и континуирано унапређење квалитета наставника и сарадника,
- обезбеђивање и континуирано унапређење квалитета студената,
- обезбеђење квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса,
- обезбеђивање и континуирано унапређење квалитета управљања и пословођења Установом и квалитета ненаставне подршке,
- обезбеђивање и континуирано унапређење квалитета простора и опреме,
- обезбеђивање и континуирано унапређење квалитета финансирања,
- обезбеђивање веома значајне улоге студената у процесу обезбеђења и континуираног унапређења квалитета,
- систематско праћење, анализа ризика, периодична провера и континуирано унапређење система квалитета.

1.2 Стратегија обезбеђења квалитета донета од стране органа управљања, а на предлог органа пословођења

У складу са Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма, орган управљања високошколске установе - Савет, на предлог органа пословођења - директора, је 01.6.2009. године донео Стратегију обезбеђења квалитета. Иста је наседници одржаној 25.03.2019.године, ревидирана и усклађена са Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма, Националног савета за високо образовање од 25.02.2019. године.

1.3 Укљученост друштвених субјеката у креирању стратегије Установе

У креирању стратегије високошколска установа укључује и одговарајуће друштвене субјекте.

Статут Установе, на директан или индиректан начин дефинише елементе стратегије обезбеђења квалитета, уређује реализацију поступка самовредновања и предвиђа субјекте задужене за реализацију овог процеса. Најзначајнији субјекти обезбеђења и континуираног унапређења квалитета су: стручни и органи пословођења и управљања, студенти, наставници, сарадници, ненаставно особље. Сви запослени у Установи и сви субјекти квалитета имају право и обавезу да учествују у процесу и поступцима обезбеђења и континуираног унапређења система квалитета. Статутом је предвиђено постојање сталне комисије чија се делатност непосредно везана за обезбеђење и контролу обезбеђења квалитета. Поред наведених интерних субјеката у креирању стратегије Установа укључује и друштвене субјекте, послодавце кроз рад Савета послодаваца и свршене студенте кроз рад Алумни клуба, и њихово анкетаирање, као и остале заинтересоване друштвене субјекте.

1.4 Јавност и доступност Стратегије обезбеђења квалитета

Установа обезбеђује јавност и доступност Стратегије обезбеђења квалитета њеним постављањем и презентовањем на интернет страници установе у делу: Квалитет; Стратегија обезбеђења квалитета.

1.5 Унапређење и периодична примена Стратегије обезбеђења квалитета

Установа периодично преиспитује и унапређује стратегију обезбеђења квалитета. То потврђује примена усвојене Стратегије обезбеђења квалитета и од стране Савета донет Акциони план за спровођење стратегије (Прилог 1.3). Установа у оквиру Акционог плана за спровођење стратегије у пет колона дефинише:

- 1) колона 1 - област на коју се односе планиране мере и активности,
- 2) колона 2- активности и мере обезбеђења квалитета,

- 3) колона 3- субјекте надлежне за њихово спровођење, односно одговарајуће ресурсе који би подржали спровођење циљева у дугорочном периоду,
- 4) колона 4 – рокове за спровођење планираних активности и мера и
- 5) колона 5 -индикаторе успеха.

Установа на основу претходних резултата самовредновања и резултата анкета које су добијене у одређеном временском интервалу, континуирано ради на остварењу задатака у складу са акционим планом за период 2021-2023 (Прилог 1.3.1), као и на допуњавању и унапређивању акционог плана кроз оцењивање квалитета (самовредновање и анкетирање) Установе, што потврђују Извештаји о самовредновању и оцењивању квалитета Установе и студијских програма. Комисија је анализу испуњености активности и мера предвиђених акционим планом анализирао у оквиру Прилога 1.3.3.

Процена испуњености стандарда 1

Стратегија обезбеђења квалитета је јавни, стратешки и развојни документ у области успостављања, праћења и унапређења система квалитета. Усвојена Стратегија квалитета пружа основу за унапређење система квалитета, односно полазну основу и приоритете за израду стратегије којом се планирају процеси обезбеђивања квалитета. Смислена стратегија обезбеђења квалитета не обухвата само формално испуњавање услова доношењем једног општег акта, већ уграђивање елемената стратегије обезбеђења квалитета у општа аката Установе којима се дефинише стратегија обезбеђења квалитета и предузимају мере ради њеног остваривања.

Усвојена Стратегија квалитета реализује се кроз активности управе Установе, свих наставника и сарадника, стручних тела и комисија у Установи, кроз све процесе рада и у складу са постављеним циљевима у акционим плановима за унапређење стратегије и годишњим плановима рада Установе. Разматрањем периодичних извештаја о раду Установе, може се рећи да је реализација контроле квалитета сврсисходна и усклађена са стратешким циљевима и свеобухватном политиком Установе. Иако је Установа доносила и спроводила Акционе планове Комисија сматра да је у општим актима Установе потребно прецизирати процедуру доношења трогодишњег Акционог плана сагласно мерама и предлозима садржаним у оквиру трогодишњег извештаја о самовредновању Установе и његову допуну у складу са потребама које проистекну у раду или након доношења годишњег Извештаја о самовредновању.

Анализа слабости и повољних елемената – SWOT анализа

У оквиру стандарда 1 методом SWOT анализе Установа анализира и квантитативно оцењује сваку тачку упутства овог стандарда: опредељење установе да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета својих програма; мере за обезбеђење квалитета; субјекти обезбеђења квалитета (стручна тела, студенти, наставно особље) и њихова права и обавезе у том поступку; области обезбеђења квалитета (студијски програми, настава, истраживање, вредновање студената, учбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка, процес управљања); опредељење за изградњу организационе културе квалитета; повезаност образовне, научноистраживачке и стручне делатности.

Предности (Strengths)	Слабости (Weaknesses)
<p>Установа спроводи усвојену Стратегију обезбеђења квалитета, која представља развојни документ из области обезбеђења квалитета високог образовања којим је јасно исказала опредељење да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета. (+++)</p> <p>Стратегијом обезбеђења квалитета јасно исказано опредељење Установе у погледу мера за обезбеђење квалитета кроз дефинисање стандарда и поступака, система,</p>	<p>Неуједначеност ангажовања субјеката квалитета у подршци изградњи квалитета, доводи до неуједначености квалитета у разним областима. (++)</p> <p>Недовољна заинтересованост студената за предлагање мера за побољшање квалитета наставног процеса и анкета (+)</p> <p>Опадање тренда објављивања НИР на конференцијама, с обзиром на њихову нижу категоризацију и рангираност. (+++)</p>

<p>области деловања, финансирања, укључивања студената, и системског праћења и периодичне провере квалитета. (+++)</p> <p>Јасно изграђена организациона структура за обезбеђење квалитета, са јасно одређеним правима и обавезама релевантних субјеката за обезбеђење квалитета, а што је дефинисано Статутом, Правилником за самовредновање и оцењивање квалитета и Правилником за организацију и систематизацију радних места. (++)</p> <p>Установа је Стратегијом обезбеђења квалитета и Правилником за самовредновање и оцењивање квалитета, јасно дефинисала области у којима ће примењивати начине и поступке за обезбеђење квалитета.(+++)</p> <p>Дефинисани су дугорочни циљеви и области за праћење и унапређивање квалитета и усвојен акциони план. (++)</p> <p>Традиционалноопредељеност менаџмента Установе за унапређење квалитета и изградњу везе образовне и научно истраживачке делатности. (+++)</p>	<p>Непрецизна дефинисаност времена доношења Извештаја о самовредновању. (++)</p> <p>Недовољна дефинисаност процедура доношења Акционог плана и период на који се план односи.(++)</p>
<p>Могућности (Opportunities)</p>	<p>Опасности (Threats)</p>
<p>Нормативно јасно покривене све области делокруга рада Установе. ++</p> <p>Опредељеност менаџмента Установе да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета свих релевантних области квалитета, у том смислу и својих програма и опредељеност ка поштовању дефинисаних мера за обезбеђење квалитета и њиховом планирању (одређивање потребних активности, носиоца реализације и рокова извршења). (++)</p> <p>Предузимање даљих активности у циљу континуираног рада на унапређењу квалитета рада, наставног и научно-истраживачког процеса. (++)</p> <p>Побољшање односа запослених према активностима везаним за унапређење Квалитета. (++)</p> <p>Укључивање што већег броја наставника и сарадника у едукативне семинаре, посвећене обезбеђивању квалитета у циљу подизања свести код субјеката система квалитета, а нарочито о потреби њиховог активнијег ангажовања посебно у погледу спровођења мера за обезбеђење квалитета у делу који се тиче праћења и периодичности провере испуњења циљева квалитета. (++)</p> <p>Креативни допринос наставног особља унапређењу квалитета. (++)</p>	<p>Неједнак ниво ангажовања и мотивисаности запослених на подизању нивоа квалитета на пословима на којима раде. (++)</p> <p>Недовољна заинтересованост студената за укључење у процес унапређивања квалитета. (++)</p> <p>Недостатак јасне државне политике у домену управљања квалитетом у области високог образовања и конкретне подршке државних институција. (++)</p> <p>Недовољна сарадљивост екстерних субјеката. (++)</p>

Повезаност научне и образовне делатности Установе потврђена је следећим чињеницама које чине предности:

- Установа од 2012. године континуирано, сваке године, организује међународну научну конференцију Employment, Education And Entrepreneurship – ЕЕЕ (Запошљавање, образовање и

предузетништво) на којој са својим научноистраживачким радовима - НИР учествује и наставно особље Установе.

- Установа од 2012. године континуирано, публикује међународни часопис International Review (IR) у коме са својим научноистраживачким радовима - НИР учествује и наставно особље Установе.

- Установа од 2019. године континуирано, публикује национални часопис Трендови у пословању у коме са својим научноистраживачким радовима - НИР учествује и наставно особље Установе.

- Наставно особље Установе учествује у бројним научно стручним домаћим и иностраним пројектима, како у оним које организује Установа, тако и у пројектима у којим Установа није носилац посла.

- Установа је у циљу повезивања научно истраживачке и стручне делатности формирала и посебну организациону јединицу, коју је 2018. године регистровала као Истраживачко развојни центар (ИРЦ), а изменама Статута предвидела је Центар за научноистраживачки рад и развој.

- Установа ангажује велики број наставника и сарадника који представља озбиљан истраживачки потенцијал за унапређење научноистраживачке и стручне делатности Установе.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 1

Полазећи од урађене Анализа слабости и повољних елемената и методом SWOT сачињени су следећи предлози активности и одговарајуће мере:

- *Мотивисање запосленог особља да пружи већи креативни допринос унапређењу квалитета студијских програма, и то како постојећих, тако и нових атрактивних студијских програма у развоју.*
- *Користити процес самовредновања за изналажење нових начина унапређења квалитета.*
- *Доследно спроводити све планиране активности које су дефинисане акционим планом.*
- *Информисати и додатно мотивисати студенате за активније укључивање у процес обезбеђења квалитета и свих докумената који из ње проистичу.*
- *Спровести обуке субјеката квалитета из реда студената делегираних у органе Установе у вези са системом обезбеђења квалитета Установе.*
- *Вршити перманентну едукацију свих запослених у области обезбеђења квалитета.*
- *Успоставити чврсту сарадњу са екстерним субјектима и утврдити аналитички оквир за прикупљање информација од послодаваца и других организација ради добијања објективних и веродостојних информација о компетенцијама дипломираних студената.*
- *Интезивирати одржавање комуникације са бившим студентима која се остварује кроз алуمني Установе.*
- *Ангажовати стручњаке из праксе у циљу повезивања образовне научноистраживачке и стручне делатности.*

Носиоци напред наведених активности: директор, помоћници директора, Студентски парламент, Комисија за обезбеђење квалитета.

- *Измена члана 59. став 5 Статута ради прецизирања датума: Усвајање Извештаја о самовредновању, а у циљу благовременог информисања заинтересованих субјеката и примена предложених мера. Комисија предлаже две могућности измене овог члана, с тим што се исте односе на исти период само другачије формулисан:
1) *Комисија Наставном већу и директору подноси на почетку школске године, након спроведеног самовредновања и оцењивања квалитета високошколске установе, а до краја текуће календарске године Извештај о резултатима самовредновања и оцењивања квалитета.*
2) *Комисија Наставном већу и директору подноси на почетку школске године, након спроведеног самовредновања и оцењивања квалитета у високошколској установи, а у периоду од 01.10. до 31.12. текуће године, Извештај о резултатима самовредновања и оцењивања квалитета.**

Носиоци активности: директор, секретар, Наставно веће.

- *Допуна Статута у делу који се односи на поступак доношења, усвајања Акционог плана и периода на који се односи.*

Носиоци активности: Директор, секретар, Савет, Комисија за обезбеђење квалитета.

Показатељи и прилози за стандард 1:

[Прилог 1.1.](#) Стратегија обезбеђења квалитета

[Прилог 1.2.](#) Мере и субјекти обезбеђења квалитета

[Прилог 1.3.1](#) Акциони план за спровођење стратегије

[Прилог 1.3.2](#) Анализа реализације акционог плана за спровођење стратегије обезбеђења квалитета за период 2021-2023

Стандард 2: СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

Опис и анализа

Установа утврђује начине и поступке за обезбеђење квалитета свог рада што је описано у даљем тексту од тачке 2.1 до тачке 2.4. Начини и поступци за обезбеђење квалитета рада Установе доступни су јавности.

2.1 Начини и поступци за обезбеђење квалитета

Начини и поступци за обезбеђење квалитета су утврђени посебно за сваку област обезбеђења квалитета и њима је на детаљан начин уређено поступање субјеката у систему обезбеђења квалитета те установе.

Стандарди који чине одреднице за обезбеђење, контролу и унапређење квалитета у Установи су дефинисани документима које је донео Национални савет за високо образовање: Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа, Правилник о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа, Правилник о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма.

Мере за обезбеђење и континуирано унапређење квалитета у Установи прецизније су дефинисане документом Стратегија обезбеђења квалитета који је доступан јавности (како је већ наведено у опису стандарда 1 и приказано у прилогу 1.2).

Начини и поступци обезбеђења квалитета рада у Установи дефинисани су Правилником за самовредновање и оцењивање квалитета (у даљем тексту: Правилник), а у сагласности са Стратегијом обезбеђења квалитета. Исти су доступни јавности на интернет страници. Правилником је утврђена организациона структура, стандарди за обезбеђење нивоа квалитета свеукупног рада и поступак самовредновања. Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета утврђени су за сваку област обезбеђења квалитета, односно за сваки субјекат у систему обезбеђења квалитета утврђен је минимални ниво квалитета у следећим областима:

- стандарди квалитета студијских програма
- припрема и усвајање студијских програма
- доступност информација о студијским програмима
- вредновање квалитета студијских програма

- стандарди за обезбеђење квалитета наставног процеса
  - стандарди квалитета планова рада
  - стандарди квалитета наставе
  - стандарди квалитета у оцењивању
- стандарди квалитета научно-истраживачког и стручног рада наставника и сарадника
  - обезбеђивање услова за научно-истраживачки рад
  - развојна политика научно-истраживачког и стручног рада
  - стратегија научно-истраживачког и стручног рада
  - планови научно-истраживачког и стручног рада
  - обезбеђивање услова за научно-истраживачки рад и научно усавршавање
  - етички стандарди у научно-истраживачком раду
  - рад са научним подмлатком
  - стандарди у погледу обима и квалитета научно-истраживачког рада
- стандарди квалитета наставника и сарадника
- стандарди квалитета студената
  - новоуписаних студената
  - студената укључених у наставни процес
  - студената који су завршили студије
  - у студентском организовању и деловању
  - у обезбеђивању једнаких могућности студирања
- стандарди квалитета литература
  - обезбеђивање литературе
  - препоручена литература
  - обим обавезне литература
  - начин утврђивања литературе
- стандарди квалитета библиотечких и информатичких ресурса
  - квалитет библиотечких ресурса
  - квалитет набавне политике
  - квалитет обраде библиотечке грађе
  - квалитет приступа библиотечким фондовима
  - квалитет библиотечког особља
  - квалитет информатичких ресурса
  - квалитет особља ангажованог на рачунско-информационим пословима
  - квалитет интернет презентације Установе
- стандарди квалитета управљања и квалитета ненаставне подршке
  - утврђивање надлежности и одговорности органа управљања и јединица
  - квалитет пружања ненаставне подршке
  - стандарди управљања
  - стандарди пословођења
  - планови рада Установе
  - квалитет услова рада
  - избор нових радника, увођење у посао и напредовање
  - забрана дискриминације
  - решавање сукоба на радном месту и заштита права запослених
  - канцеларијско пословање и ток документације
- стандарди квалитета простора и опреме
  - квалитет простора и опреме
  - стандарди одржавања простора и опреме
- стандарди квалитета финансирања
  - обезбеђивање и планирање финансирања
  - одговорност за наменско трошење средстава
  - извори финансирања

Опредељење Установе је обезбеђење и унапређење квалитета, те у том смислу Установа

својим актима утврђује обавезу поштовања стандарда, њихово обезбеђење и унапређење, те надлежни органи Установе преиспитују и, по потреби, унапређују стандарде и поступке за обезбеђење квалитета на основу квалитативних и квантитативних показатеља наставног, научно-истраживачког и стручног рада, рада органа управљања и органа пословођења, рада стручних органа и организационих јединица Установе.

Дужност поштовања стандарда и примене поступака за обезбеђење квалитета у Установи дефинисани су Статутом и осталим актима Установе. Ову дужност пре свих имају Директор и његови помоћници, Савет и Студентски парламент, а потом је и дужност и обавеза осталих субјеката: Комисије, органа Установе, али и свих наставника и сарадника, студената и ненаставног особља поштовање поступака провере, обезбеђења и унапређења квалитета.

Процес унапређења стандарда и поступака за обезбеђење квалитета је перманентна активност Установе, те надлежни органи у поступку самовредновања спроводе поступке за утврђивање ставова и мишљења студената тако што су обезбедили студентима да непосредним учешћем у раду органа и анкетирањем, дају мишљење о стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује и унапређује квалитет. Представници студената и Студентског парламента су активно, као чланови одговарајућих тела или органа (Савет, Наставно веће и Комисија) укључени у расправе и одлучивања о питањима која се односе на квалитет стандарда и поступака за обезбеђење и унапређење квалитета. Нарочито је значајно њихово мишљење и учешће у доношењу одлука о питањима која се односе на обезбеђење квалитета наставе, студијских програма, ефикасности студирања и друго.

Поступак самовредновања, спровела је Комисија за обезбеђење квалитета (у даљем тексту: Комисија) која је извршила систематизацију свих прикупљених и обрађених података који се односе на обезбеђење квалитета, а потом сачинила извештај о самовредновању. Саставни део извештаја су предлози мера за отклањање уочених слабости, коришћења уочених могућности и активности које треба предузети у циљу побољшања квалитета.

2.2 Начине и поступке за обезбеђење квалитета доноси стручни орган високошколске установе на предлог комисије за обезбеђење квалитета.

Правилник за самовредновање и оцењивање квалитета, донет на седници Наставног већа, одржаној 10.06.2019. године, а измењен и допуњен 01.10.2021. године, представља акт којим су постављени стандарди квалитета и утврђене надлежности појединих субјеката у систему мера обезбеђења квалитета Установе. Правилник је детаљно усклађен са Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма, који је 25.02.2019. године донео Национални савет за високо образовање. Правилник је концепцијски заснован на систематичном и сталном прикупљању свих релевантних података, њиховој стручној анализи, и на основу ње оцени квалитета. У оквиру правилника налазе се прилози: обрасци, анкете и формулари који обухватају све области система квалитета Установе. Правилник је акт Установе у коме су упостављени интерни начини (стандарди) квалитета, утврђене надлежности свих субјеката у систему мера обезбеђења квалитета и поступци за обезбеђење квалитета рада Установе. Тиме је Правилником прописан систем обезбеђења квалитета Установе.

2.3 Начини и поступци за обезбеђење квалитета доступни наставницима, студентима и јавности.

Установа је начине и поступке за обезбеђење квалитета учинила доступним наставницима, студентима и јавности путем информисања наставника и студената преко органа Установе – Савета, Наставног већа и Студентског парламента и објављивањем Правилника на интернет страници Установе.

2.4 Периодично преиспитивање и унапређење начина и поступке за обезбеђење квалитета.

Установа периодично преиспитује и унапређује начине и поступке за обезбеђење квалитета.

Процена испуњености стандарда 2

Установа је у потпуности применила Упутства за примену стандарда 2 од тачке 2.1 до тачке 2.4. у оквиру Правилника и датих упутстава, зато што су начини (стандарди) и поступци за обезбеђење квалитета утврђени посебно за сваку област обезбеђења квалитета (за свих 14 стандарда квалитета, а изостављен је само Стандард 15, с обзиром да Установа нема докторске студије).

Елемент приказан у тачци 2.1 - Начини и поступци за обезбеђење квалитета су утврђени посебно за сваку област обезбеђења квалитета и њима је на детаљан начин уређено поступање субјеката у систему обезбеђења квалитета предвиђено Правилником, а испуњено његовом применом, и то за:

- квалитет студијских програма,
- квалитет наставног процеса,
- квалитет научно-истраживачког и стручног рада,
- квалитет наставника и сарадника,
- квалитет студената,
- квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса,
- квалитет управљања Установом и квалитет ненаставне подршке,
- квалитет простора и опреме,
- финансирање,
- улогу студената у самовредновању и провери квалитета,
- систематско праћење и периодичну проверу квалитета и на детаљан начин уређење - поступања свих субјеката у систему обезбеђења квалитета Установе.

Елемент стандарда 2 приказан у тачци 2.2 - Начине и поступке за обезбеђење квалитета доноси стручни орган високошколске установе на предлог Комисије, је испуњен у оквиру Правилника зато што је исти, на предлог Комисије, донело Наставно веће Установе.

Елемент стандарда 2 приказан у тачци 2.3 - Високошколска установа је обавезна да начине и поступке за обезбеђење квалитета учини доступним наставницима, студентима и јавности је испуњен зато што је Установа исте учинила доступним наставницима, студентима и јавности постављањем Правилника на сајт Установе на страници <https://vsper.edu.rs/o-nama/dokumenti>.

Елемент стандарда 2 приказан у тачци 2.4 - Високошколска установа периодично преиспитује и унапређује начине и поступке за обезбеђење квалитета је испуњен зато што Установа периодично преиспитује и унапређује начине и поступке за обезбеђење квалитета, а што потврђује усвојени Правилник и активности Установе.

Анализа слабости и повољних елемената – SWOT анализа

У оквиру стандарда 2, методом SWOT анализе, Установа анализира и квантитативно оцењује следеће елементе: стандарди за унапређење квалитета установе; стандарди за унапређење квалитета студијских програма; поступци за обезбеђење квалитета.

Предности (<i>Strengths</i>)	Слабости (<i>Weaknesses</i>)
Дефинисани начини и поступци обезбеђења квалитета: Правилником за самовредновање и оцењивање квалитета (Правилник) су детаљно разрађени начини (интерни стандарди) за унапређење квалитета установе и поступци којима се обезбеђује (мери и оцењује) квалитет у Установи. (+++) Јавно доступни начини и поступци обезбеђења квалитета и сва усвојена документа везана за обезбеђење квалитета су доступна јавности. (+++) Конституисана је Комисија за обезбеђење квалитета која континуирано оцењује квалитет рада Установе.	Непостојање процедура, као одвојених докумената, у предходном периоду. (+) Пракса коришћења Правилника у анализираном, као и претходном периоду, је указала да је највећи проблем био у анимирању екстерних субјеката за обезбеђење квалитета. (+++)

(+++) Стечено искуство из претходног периода на основу континуираног спровођења интерног мерења и оцењивања квалитета и сачињавања интерних извештаја о самовредновању квалитета Установе од стране Комисије. (++)	
Могућности (Opportunities)	Опасности (Threats)
Стално праћење савремених трендова у области унапређења квалитета и периодично усклађивање интерних аката са позитивним прописима. (+++) Увођење међусобне контроле субјеката укључених у процес обезбеђења квалитета као и њихова боља едукација о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета. (++) Поједностављивање поступака и процедура прикупљања података у процесу студентског вредновања квалитета студијских програма и наставника. (++) Едукација субјекта о процедурама. (++) Унапређење метода који служе за анализу прикупљених података. (++)	Постоји опасност да се захтеви за испуњавање стандарда у области обезбеђења квалитета који се постављају пред високошколске установе претворе у формално задовољавање прописаних стандарда. (++) Неуједначеност у интерпретацији и примени стандарда и поступака обезбеђења квалитета, од стране различитих високошколских установа и самих државних субјеката. (++) Пасиван однос субјеката обезбеђења квалитета у имплементацији процедура. (++) Неповерење у процес самовредновања и веровање да се њиме не постижу никакве опипљиве промене у квалитету (++)

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 2

На основу урађене SWOT анализе сачињени су предлози мера и активности за унапређење квалитета стандарда 2:

- *Значајније укључити екстерне субјекте за обезбеђење квалитета (послодаваце дипломиране студенате Установе, Националну службу за запошљавање и друге одговарајуће организације) у циљу прибављања њихових мишљења посебно када се ради о квалитету студијских програма, као и унапређењу поступака обезбеђења квалитета Установе у целини, и на основу њих предузети адекватне мере.*
- *Извршити увид у све документе (правилнике и упутства) од значаја за обезбеђење квалитета и по потреби исте ускладити са актуелним стањем.*
- *Упознати субјекте са разлозима промена у уређењу и устаљени систем и поступке обезбеђења квалитета. Иако су начини и процедуре детаљно дефинисани Правилником о самовредновању, предлаже се, у циљу одвојеног дефинисања начина и поступања субјеката у систему обезбеђења квалитета, предвиђених Статутом, Правилником и другим општим актима установе, а полазећи од политике квалитета Установе, Стратегије обезбеђења квалитета установе, стандарда за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа које је усвојила Комисија за акредитацију и обезбеђење квалитета, а на основу стандарда за обезбеђење квалитета, донети и усвојити процедуре обезбеђења квалитета посебно за сваку област обезбеђења квалитета као појединачна документа.*

Предлаже се да свака од процедура садржи следеће елементе и делове: 1. сврха и подручје примене; 2. одговорност и овлашћења; 3. ознаке, скраћенице и дефиниције; 4. везе са другим документима; 5. опис активности; 6. упутства и записи; 7. прилози.

Предлаже се да свака од усвојених процедура буде доступна свим запосленима и члановима Студентског парламента, а с обзиром да су начини и поступци обезбеђења квалитета доступни јавности кроз Правилник за самовредновање и оцењивање квалитета истакнут на

сајту Установе, процедуре не морају бити јавно доступне.

По усвајању процедура, мотивисати субјекте обезбеђења квалитета да активно учествују имплементацији процедура.

- Вршити периодичну едукацију субјеката обезбеђења квалитета ради стицања поверења у процес и разумевања значаја самовредновања за увођење промена у циљу унапређења квалитета, истовремено истичући да самовредновање не представља само формално задовољење прописаних стандарда.

Носиоци напред наведених активности: директор, помоћници директора, Студентски парламент, Комисија за обезбеђење квалитета.

Показатељи и прилози за стандард 2:

[Прилог 2.1](#). Усвојени документ - Стандарди и поступци за обезбеђење и унапређење квалитета високошколске установе (у оквиру Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета Установе)

Прилог 2.2 Усвојени план рада и процедура за праћење и унапређење квалитета високошколске установе у оквиру стандарда квалитета - у оквиру Годишњих планова рада Установе за 2020/2021 ([Прилог 2.2.1](#)), 2021/2022 ([Прилог 2.2.2](#)) и 2022/2023 ([Прилог 2.2.3](#)) годину

[Прилог 2.3](#). Извештаји о раду успостављеног тела (комисије, одбора, центара) за унутрашње осигурање квалитета високошколске установе

Стандард 3: СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Опис и анализа

Систем квалитета дефинисан је и покрива све аспекте активности Установе: од идентификације и задовољења потреба корисника, пројектовања, планирања, процеса наставе – учења, подршке, заједно са осталим активностима које се спроводе у оквиру ових функција. Систем квалитета који је дефинисала Установа бави се организацијом, одговорностима, процедурама и прописима, чиме се изграђује организациона структура за обезбеђење квалитета. Основни циљ система управљања квалитетом јесте осигурање да обезбеђује пружање образовних услуга, научно-истраживачке делатности и ненаставне услуге високог квалитета својим студентима, односно корисницима. Утврђивање процеса извршен је за сваку област обезбеђења квалитета, на темељу примене система менаџмента квалитетом, кључних процеса за пружање услуга и истраживања у Установи. Сходно томе Установа својим актима утврдила је послове и задатке наставника, сарадника, стручних органа, катедри и комисије за обезбеђење квалитета и важну улогу студената у доношењу и спровођењу стратегије, начина, поступака и културе обезбеђења квалитета.

3.1 Послови и задаци субјеката за обезбеђење квалитета

Установа је статутом утврдила послове и задатке наставника, сарадника, студената, стручних органа, катедри и комисије за обезбеђење квалитета у доношењу и спровођењу стратегије, начина и поступака за обезбеђење квалитета.

Статутом Установе дефинисан је систем обезбеђења квалитета на Високој школи за пословну економију и предузетништво, који иста примењује, а који је заснован на Политици квалитета

Установе, Стратегији обезбеђења квалитета Установе, као и стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета предвиђеним у оквиру Правилника. Дефинисање система обезбеђења квалитета подразумева предвиђеност субјеката обезбеђења квалитета (интерних субјеката: наставног и ненаставног особља, студената, органа и служби Установе и екстерних субјеката) у области обезбеђења квалитета, дефинисање њихове улоге, задатака и надлежности интерних субјеката, као и стандарди и поступци за обезбеђење квалитета.

У циљу ефикасног деловања и остварења планираних резултата постављен је задатак система обезбеђења квалитета да сваки појединац, свака организациона јединица и високошколска установа у целини рационално организују рад. Организациона структура Установе коју чине: Савет Установе (орган управљања), директор (орган пословођења), Наставно веће (стручни орган), катедре и Студентски парламент чине органе Установе имају дефинисан делокруг рада, надлежности и одговорности утврђене Законом, Статутом и другим општим актима Установе. Процеси одлучивања, компетенције и одговорности органа управљања, органа пословођења, надлежности стручних органа, наставника и сарадника, као и надлежности студената јасно су дефинисани, саопштавани и имплементирани. У циљу квалитета рада Установа је формирала своје органе у складу са Законом о високом образовању, у року предвиђеном овим законом и у складу са Статутом.

Правилником за самовредновање и оцену квалитета предвиђени поступци за обезбеђење квалитета и начини за постизање Стандарда за обезбеђење квалитета који гарантују минимални ниво квалитета рада Установе спровођени су у анализираном периоду.

Спровођење Стратегије обезбеђења квалитета засновано је на Акционом плану, имајући у виду Мисију и Визију Установе, њене циљеве, субјекте обезбеђења квалитета и мере обезбеђења квалитета.

У процес праћења и унапређења система обезбеђења квалитета укључени су сви субјекти: наставници и сарадници, ненаставно особље и студенти преко својих представника у раду Комисије и других органа. Посебну улогу у систему обезбеђења квалитета има формално успостављена Комисија за обезбеђења квалитета (Прилог 3.1) са конкретном одговорношћу за унутрашње осигурање квалитета у Установи, а чији је задатак да промовише културу спровођења квалитета, организује прикупљање података, спроводи анкете за прикупљање података о ставовима и оценама субјеката вредновања, припрема и са студентским парламентом учествује у реализацији и анализи студентске евалуације наставе и спроводи друге активности предвиђене Статутом (члан 27 и члан 59) и другим актима Установе. Комисија је поступала у складу са Статутом и Правилником.

У претходном периоду, од конституисања Комисије за обезбеђење квалитета до данас, састав и назив Комисије се мењао, у складу са важећим правним нормама и актима Установе.

Акта, односно документа, која се користе у поступку обезбеђења квалитета, презентована су на транспарентан начин и доступна запосленима, студентима и широј јавности.

Установа је обезбедила кроз своју организациону структуру и процедуру система обезбеђења квалитета обезбеђеност квалитета путем утврђених и обезбеђених процеса одлучивања од стране наставника и студената у вези са студијским програмима.

Комисија, у сарадњи са руководством, осталим службама Установе и Студентским парламентом, вршила је у анализираном периоду перманентну контролу квалитета, при чему се ослањала на спровођење анкета студената и запослених о условима рада у Установи и презентовањем резултата у виду извештаја који су пружили увид у степен задовољства и студената и запослених квалитетом рада и пружених услуга у Установи.

Комисија, у сарадњи са руководством, осталим службама Установе и Студентским парламентом је у анализираном периоду континуирано је мотивисала и упознавала студенте са њиховом улогом и обавезама у обезбеђењу квалитета. Лица задужена за комуникацију са студентима су председник Студентског парламента али и сви интерни субјекти обезбеђења квалитета. Услед значаја мотивисања и упознавања студената са њиховом улогом у самовредновању, у претходном периоду није именовано једно лице за комуникацију са студентима иако је претходним извештајем о самовредновању то наведено као слабост.

Релевантан извор података од значаја за анализу рада Установе као и процењивање квалитета рада Установе јесте редовно периодично анкетање вршено на обрасцима анкета (Прилог 3.2)

предвиђеним чланом 99 Правилника о самовредновању приказаним у Табели бр. 3 Правилника, а који су саставни део овог Правилника и дају се у његовом Прилогу. Називи образаца – анкета које попуњавају актуелни студенти су: O1- Оцена институције и O2 - Оцена наставног процеса. Обрасци – анкете су креирани за студенте свих нивоа студија, свих студијских програма. Називи образаца – анкета које попуњавају бивши/свршени студенти су: запослени свршени студенти O3 - Оцена студијског програма и свршени студенти O8 – Оцена студијског програма. Називи обрасца – анкете које попуњава ненаставно особље: O13 Оцена квалитета школе. Називи образаца – формулара које попуњава наставно особље су. O6 Извештај о научно-истраживачком раду наставника и сарадника, O7 Извештај о примењеним критеријумима оцењивања студената и O11 Евиденција реализације предиспитних активности и испита студената, а назив обрасца – анкете и наставно особље O14 Оцена квалитета школе. Формулар који попуњавају наставници и сарадници носи назив O12 Обезбеђеност информатичких ресурса. Национална служба за запошљавање попуњава формулар O9 Информација о запошљавању дипломаца.

3.2 Обезбеђење учешће студената у доношењу и спровођењу стратегије, начина, поступака и културе обезбеђења квалитета

Установа посебним мерама обезбеђује учешће студената у доношењу и спровођењу стратегије, начина, поступака и културе обезбеђења квалитета.

Студенти у овим пословима имају веома значајну улогу, не само кроз своје чланство у Савету Установе, Наставном већу и Комисији за обезбеђење квалитета, већ, пре свега, кроз своје активности у Студентском парламенту.

Стандарди и поступци дефинисани Правилником предвидели су оцењивање од стране студената путем анкетирања. За те потребе предвиђени су анкетни упитници о студијском програму, педагошком вредновању наставника, исходима учења и квалитету наставе, квалитету управљања Установе и ненаставне подршке, процени објективности оцењивања, квалитету уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, простора и опреме, улоге студената у самовредновању у анонимним и добровољним анкетама и анкетни упитници дипломираних студената.

3.3 Формирање комисије за обезбеђење квалитета

Посебно место у систему обезбеђења квалитета у Установи има Комисија за обезбеђење квалитета формирана из реда из реда наставника, сарадника, ненаставног особља и студената, која припрема предлог Стратегије, политике, стандарде, процедуре, методе провере квалитета, и врши унапређење организације квалитета у Установи, као и мера за унапређење организационе културе. Комисија прати остваривање стратегије, политике и процедуре и предлаже одговарајуће мере. Комисија спроводи самовредновање, као инструмент система обезбеђења квалитета рада и студија које изводи Установа, у циљу изградње и сталног унапређивања механизма систематског вредновања, а ради постизања највиших стандарда професионалног деловања свих учесника у раду Установе - унапређивање квалитета педагошког рада наставника, студијских програма, наставног процеса, услова рада, рада служби, стручних органа, органа управљања и органа пословођења. Комисија припрема предлоге за припрему извештаја за спровођење самовредновања и оцену квалитета, прати реализацију мера из извештаја о самовредновању, прикупља податке релевантне за израду извештаја о самовредновању.

Усвојена документа и претпоставке Комисије обезбеђују основ да ће изграђена организациона структура за обезбеђење квалитета омогућити реализацију планиране стратегије тј. постизање задатака и циљева Установе.

У састав Комисије присутни су именовани чланови из реда наставног особља и студената. У претходном периоду од формирања Комисије, њен састав се мењао у складу са важећим прописима. У прилогу је дат састав актуелне Комисије у Установи. (Прилог 3.1)

Процена испуњености стандарда 3

Кључни елементи организационе структуре обезбеђења квалитета предвиђени су Статутом Установе, којим су утврђени послови и задаци наставника, сарадника, студената, стручних органа и катедри у спровођењу стратегије, стандарда и поступака обезбеђења квалитета. Формирана организациона структура обезбеђења квалитета омогућава спровођење стандарда и поступака обезбеђења квалитета.

Установа је изградила организациону структуру за обезбеђење квалитета, а што је евидентно из Статута и Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета.

Установа је у потпуности применила Упутства за примену стандарда 3 од тачке 3.1 до тачке 3.3, а што се прецизира у даљем тексту.

Елемент стандарда 3 приказан у тачци 3.1 у погледу послова и задатака субјеката обезбеђења квалитета испуњен је унутар Правилника, утврђивањем послова и задатака наставника, сарадника, студената, стручних органа, катедри и Комисије за обезбеђење квалитета у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступка за обезбеђење квалитета.

Елемент стандарда 3 приказан у тачци 3.2 испуњен је обезбеђењем учешћа студената у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда, поступка и културе обезбеђења квалитета.

Елемент стандарда 3 приказан у тачци 3.3 испуњен је погледу формирања Комисије, што је евидентно из Одлука о именовању Комисије, и обезбеђивањем континуираног рада Комисије за обезбеђење квалитета, што потврђују активности Комисије и усвојени Извештаји о самовредновању.

Установа, у складу са Стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета, има Правилник на основу кога примењује систем осигурања квалитета. Систем осигурања квалитета је документован, што значи да је систем у великој мери формализован, односно детаљно описан и разрађен до нивоа његове операционализације, а и спровођење свих релевантних активности обезбеђења квалитета је пропраћено писаним документима. На тај начин се субјектима за обезбеђење квалитета пружа могућност критичког осврта на испуњење циљева квалитета, адекватног обликовања процеса и свих релевантних активности, које се тичу квалитета и доношења одлука на транспарентни начин.

Подаци о нивоу остварења појединих елемената квалитета, прописаних стандардима квалитета, а који се тичу основних академских и мастер академских студија континуирано се прикупљају на различите начине и из различитих извора. До релевантних података Установа долази применом начина и поступака за обезбеђење квалитета који су, за сваки део процеса пословања Установе прописани Правилником.

Надлежни за обезбеђење квалитета континуирано, путем стандардизованих образаца (анкета или формулара) прикупљају податке од:

- 1) интерних заинтересованих страна, које представљају актуелни студенти свих година студија, свршени студенти и бивши студенти Установе, наставно и ненаставно особље Установе, и
- 2) екстерних заинтересованих страна, које репрезентују превасходно послодавци свршених студената Установе, представници Националне службе за запошљавање и представници других организација.

Посебну улогу у обезбеђењу квалитета наставе и научно-истраживачког рада имају катедре Катедра има надлежности при чијем вршењу је нужно придржавање строгих стандарда обезбеђења квалитета и битно доприноси унапређењу квалитета студијских програма и научно-истраживачког рада.

Комисија прикупљене податке о оствареном нивоу квалитета у свим релевантим процесима пословања Установе, обрађује, анализира и евалуира. Евалуација се спроводи на тај начин што се на основу обрађених вредности измереног квалитета, а у складу са вредностима минималног нивоа квалитета дефинисаних Правилником за сваки део оцењивањем процеса пословања Установе, у оквиру табела *начини и поступци за обезбеђење квалитета*, рубрика - Начин (стандард), на основу следеће табеле (која је одређена Правилником) коначно (пр)оцењује остварени ниво квалитета.

Бројчана оцена	Описна оцена	Процент оствареног нивоа квалитета у односу на планирани
----------------	--------------	--

до 1,5	квалитет не задовољава	0 - 25 %
од 1,5 до 3	квалитет делимично задовољава	26 - 50 %
од 3 до 4,5	квалитет задовољава, али уз могућност побољшања	51 - 75 %
од 4,5 до 5	квалитет задовољава у потпуности	76 - 100 %

На основу овако спроведене евалуације елемената стандарда квалитета свих 14 стандарда сачињавају се годишњи и трогодишњи Извештаји самовредновања и оцењивања квалитета Установе и студијских програма у оквиру којих се на крају сумирају резултати оцењивања квалитета по свим елементима свих стандарда и даје сумарна оцена квалитета, као и правци у којима треба предузимати мере.

Стратегија обезбеђења квалитета Установе се Правилником, односно Извештајем о самовредновању и оцењивању квалитета Установе се операционализује у пракси.

Извештај о самовредновању и оцењивању квалитета Установе сачинала је Комисија, по претходно описаном поступку.

Извештај се разматра и усваја на Наставном већу, а потребне мере за унапређење квалитета се уграђују у План унапређења квалитета, који је саставни део Годишњег плана рада Установе.

Извештаји о самовредновању и оцењивању квалитета Установе садрже синтетизоване резултате спроведених студентских анкета, разматрају се и усвајају на Наставном већу и јавно се презентују на сајту Установе, из чега се може констатовати да су они у значајној мери инкорпорирани у мере које се предузимају за унапређење квалитета, јер имају несумњив утицај на обезбеђење квалитета Установе.

Може се оценити, да резултати анкета имају позитивно превентивно деловање, посебно када се ради о наставном особљу, јер се њихови резултати уграђују у мере које се предузимају за унапређење квалитета. На тај начин сви наставници и сарадници у веома великој мери уважавају оцене студената. Евентуалне ниже оцене у једном семестру итекако делују подстицајно на њих да већ у наредном семестру поправе утисак.

Правилником, су јасно су дефинисани процеси одлучивања, компетенције и одговорности органа управљања, органа пословођења, надлежности стручних органа, наставника и сарадника, као и надлежности студената.

Сви субјекти обезбеђења квалитета упознати су са својим одговорностима и надлежностима пошто је Правилник јавно доступан на страници сајта Установе.

Дефинисани процеси квалитета су у великом степену имплементирани у свакодневной пракси Установе, а потврда за то су годишњи Извештаји о самовредновању и оцењивању квалитета Установе, односно у оквиру њих редовно, сваког семестра спровођене анкете у Установи, посебно анкете студената. Као доказ имплементирани система квалитета у Установи могу да послуже записници са седница Наставног већа, на којима је питање квалитета редовна тачка дневног реда Наставног већа.

Установа као високошколска установа је организационо у више наврата (ре)димензионисана у складу са стандардима за акредитацију високошколских установа и студијских програма првог и другог нивоа, како би могла да изводи наставу на свим акредитованим студијским програмима, који су представљени у овом извештају у оквиру Основних података о високој школи за пословну економију и предузетништво у Београду – студијски програми дати на страни 5 и 6 Извештаја.

Организациона структура и процедура система обезбеђења квалитета обезбеђују да су у процесе одлучивања у вези са студијским програмом укључени и наставници и студенти.

Установа поседује организациону структуру, прилагођену обављању основне делатности као и допунских делатности Установе сагласно члану 7 Статута. У складу са чланом 28 Статута организациону структуру Установе чине следеће организационе јединице: наставно-научне организационе јединице и стручне службе (служба за општеправне послове, студентска служба, служба финансија, библиотека и финансијска служба). Сагласно члану 29 Статута основне наставно-научне јединице су катедре. Статутом су предвиђени Центар за научноистраживачки рад и развој, Центар за међународну сарадњу и Еразмус канцеларија. Установа у свом саставу има високошколске јединице без својства правног лица, са седиштем у Јагодини и Лозници.

Органи Установе су: орган управљања - Савет Високе школе; орган пословођења – директор, менаџер; стручни орган - Наставно веће, Студентски парламент и Савет послодаваца. Статут предвиђа помоћнике директора за наставу, маркетинг, подршку настави, науку и развој и међународну сарадњу.

Установа поседује организациону структуру која, са једне стране јасно дефинише одговорности, а са друге стране омогућава директно комуницирање менаџмента са свим запосленима и студентима.

Оваква организација представља добру подлогу за примену Система обезбеђења квалитета, и, иста је у потпуности имплементирана у Правилник, где су посебно утврђене надлежности појединих функција у систему обезбеђења квалитета, чиме је омогућено да сви субјекти квалитета (а посебно наставници и студенти) буду директно укључени у процес одлучивања.

Наставници, сарадници и студенти, у вези са студијским програмима који се реализују у Установи, преко својих представника укључени су у одлучивање у оквиру следећих органа и њихових тела: Комисије, Наставног већа, Савета и Студентског парламента.

Анализа слабости и повољних елемената (SWOT анализа)

У оквиру стандарда 3 методом SWOT анализе Установа анализира и квантитативно оцењује следеће елементе: постојање и надлежности посебног тела за унапређење квалитета; надлежности органа управљања у систему обезбеђења квалитета; надлежности органа пословођења; надлежности стручних органа; надлежности наставника и сарадника; надлежности студената; организација и функционисање система обезбеђења квалитета; доношење корективних и превентивних мера на основу анализе процене испуњавања стандарда за обезбеђење квалитета.

Предности (Strengths)	Слабости (Weaknesses)
<p>Институционалним оквиром успостављен је заокружен систем за обезбеђење квалитета у Установи. У Статути и другим општим актима Установе утврђене су надлежности органа управљања, органа пословођења и стручних органа у систему обезбеђења квалитета. (+++)</p> <p>Без обзира на периодичну промену састава Комисије за обезбеђење квалитета, као посебног тела за унапређење квалитета, задржан је континуитет у раду и редовној провери и оцени квалитета рада Установе у свим областима.(+++)</p> <p>Перманентна контрола квалитета нарочито у области студентског вредновања.(+++)</p> <p>Комисија у сарадњи са службама и органима Установе и Студентским парламентом, врши перманентну контролу квалитета, нарочито се ослањајући на публиковане резултате студентске анкете, као и анкете запослених у Установи, које су пружиле увид у степен</p>	<p>Екстерни субјекти нису адекватно укључени у систем обезбеђивања квалитета. (++)</p> <p>Недовољна свест студената да представљају део система за обезбеђивање квалитета. (++)</p> <p>Учешће запослених у систему обезбеђења квалитета не представља радну обавезу, па је ангажовање засновано на савести појединца и његовој личној одговорности иако су сви запослени субјекти обезбеђења квалитета.(++)</p> <p>Недовољна иницијатива студената у предлагању корективних мера за обезбеђење квалитета наставног процеса и услова рада (+++)</p>

<p>задовољства запослених квалитетом рада и пружених услуга у Установи. (+++)</p> <p>Јасно дефинисане надлежности и одговорности свих субјеката обезбеђења квалитета. (+++)</p> <p>Од надлежног органа (Наставног већа) усвојен Правилник за самовредновање и оцењивање квалитета којим су прецизно дефинисане надлежности студената. (+++)</p> <p>Постоји заинтересованост студената да учествују раду органа управљања и стручних органа у оквиру обезбеђења система квалитета Установе, (Савета, Наставног већа и Комисије). (+)</p> <p>Могуће је поједноставити и унапредити поступке и процедуре за сакупљање података неопходних за континуирано праћење и евалуацију квалитета (+++)</p> <p>Научноистраживачки рад који се одвија у Установи помаже у стварању климе за унапређење квалитета наставе и квалитета рада Установе. (++)</p>	
Могућности (Opportunities)	Опасности (Threats)
<p>Даље унапређење организације и функционисања система обезбеђења квалитета. (+++)</p> <p>Студенти као партнери у процесу изградње бољег Система за обезбеђење квалитета. (++)</p> <p>Организовање семинара за едукацију свих субјеката из области обезбеђења и унапређења квалитета. (++)</p> <p>Повезивање са другим сродним високошколским установама у циљу размене искуства у побољшању квалитета рада.+</p> <p>Имплементирање примера добре праксе у систем обезбеђења квалитета.(++)</p> <p>Могуће је поједноставити и унапредити поступке и процедуре за сакупљање података неопходних за континуирано праћење и евалуацију квалитета. (+++)</p> <p>Активнији однос субјеката обезбеђења квалитета.(++)</p>	<p>Постојање могућности да предложене корективне мере не буду имплементирани на задовољавајући начин или пак као такве не доведу до жељених побољшања (++)</p> <p>Постоји опасност да присуство студената у органима задуженим за обезбеђење квалитета Установе буде само формално, без њиховог активног учествовања у њиховом раду.(++)</p> <p>Одустајање од успостављеног система квалитета.(++)</p> <p>Преобимност документације система квалитета коју треба генерисати у свим процедурама и понављање истих елемената прети да обесмисли читав процес.(++)</p> <p>Недовољно повезивање студената са колегама с других сродних високошколских установа у циљу размене искустава, везаних за унапређивање квалитета (++)</p> <p>Могуће је да предложене и имплементирани корективне мере не буду имплементирани на задовољавајући начин или да не доведу до жељених побољшања (++)</p>

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 3

Полазећи од урађене Анализе слабости и повољних елемената и методом SWOT анализе сачињени су предлози за побољшање и планиране мере:

- *Подизање нивоа свести о значају функционисања доброг система обезбеђења квалитета.*
- *Унапређење целокупног система обезбеђења квалитета кроз едукацију запослених и студената.*

- На адекватан и афирмативан начин информисати представнике студената који су чланови Комисије, Наставног већа и Савета Установе у вези њихових обавеза, улога у обезбеђењу квалитета у Установи.
- Да студенти учествују као партнери у процесу изградње бољег Система за обезбеђење квалитета односно мотивисати студенте да преданије приступе попуњавању анкета.
- Организовање семинара за едукацију свих субјеката из области обезбеђења и унапређења квалитета.
- Систематско и континуирано праћење примене мера и поступака за обезбеђење квалитета.
- Утврђивање одговарајућег модела за анкетирање екстерних субјеката у циљу добијања повратних информација о квалитету дипломираних студената.
- У циљу побољшања квалитета имплементирати предложене мере у Акциони план спровођења квалитета и исте примењивати од стране носиоца активности и у датом року.

Носиоци напред наведених активности: Директор, помоћници директора, Савет, Комисија за обезбеђење квалитета, Студентски парламент.

Показатељи и прилози за стандард 3:

Прилог 3.1. Формално успостављено тело (комисија, одбор) са конкретном одговорношћу за унутрашње осигурање квалитета у високошколској установи (извод из Статута) и опис рада (до 100 речи).

[Прилог 3.1.1](#) Одлука – Комисија за обезбеђење квалитета 2023

[Прилог 3.1.2](#) Одлука -Комисија за обезбеђење квалитета 2022

[Прилог 3.1.3](#) Опис рада Комисије за обезбеђење квалитета

Прилог 3.2. Списак свих анкета

[Прилог 3.2.1](#). Списак свих анкета

[Прилог 3.2.2](#). Анкете - обрасци

[Прилог 3.3](#) Документ о анализи резултата анкета и о усвајању корективних и превентивних мера

Стандард 4: КВАЛИТЕТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Квалитет студијских програма Установа обезбеђује кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

Основни подаци о акредитованим студијским програмима Установе

Висока школа за пословну економију и предузетништво у Београду је самостална високошколска установа која остварује основне и мастер академске студије, а чија је основна делатност научно-наставни рад.

Национално тело за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању и анализираном периоду донело је Уверење о акредитацији Високошколске установе бр. 612-00-00221/9/2021-03 од 18.01.2021. године, а Министарство просвете, науке и технолошког развоја је издало Решење о допуни дозволе за рад бр. 612-00-00405/2022-06 од 18.03.2022. године.

У даљем тексту приказани су бројеви и датуми издавања дозвола за рад и аката о акредитацијама студијских програма које је до сада акредитовала, а у прилогу су дате одлуке о акредитацији. (Прилог 4.3)

Број и датум дозвола за рад издатих од стране Министарства надлежног за високообразовање после 2005. године:

- 612-00-00520/2008-04 од 06.06.2008. године
- 612-00-001074/2010-04 од 02.07.2010. године
- 612-00-00084/2012-04 од 20.08.2012. године
- 612-00-00445/2012-04 од 26.11.2012. године
- 612-00-00086/2012-04 од 14.03.2013. године
- 612-00-02713/2014-04 од 19.11.2014. године
- 612-00-02418/2018-06 од 16.10.2018. године
- 612-00-00917/2021-06 од 09.08.2021. године
- 612-00-00405/2022-06 од 18.03.2022. године

Број и датум акта о акредитацији високошколске установе издатог од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета или Националног савета за високообразовање:

- 612-00-00135/24/2010-04 од 23.04.2010. године – Решење о акредитацији високошколске установе издато од стране Националног савета за високо образовање
- 612-00-00174/2012-04 од 29.11.2013. године - Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Лозница издато од Комисије за акредитацију и проверу квалитета
- 612-00-00175/2012-04 од 11.10.2013. године - Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Чачак издато од Комисије за акредитацију и проверу квалитета
- 612-00-00173/2012-04 од 11.10.2013. године - Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Јагодина издато од Комисије за акредитацију и проверу квалитета
- 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године - Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Лозница издато од Комисије за акредитацију и проверу квалитета
- 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године - Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Чачак издато од Комисије за акредитацију и проверу квалитета
- 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године - Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Јагодина издато од Комисије за акредитацију и проверу квалитета
- 612-00-02293/2014-04 Уверење о акредитацији високошколске установе издато од Комисије за акредитацију и проверу квалитета
- 612-00-00221/9/2021-03 од 18.01.2022. године Уверење о акредитацији високошколске установе издато од Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању
- 612-00-222/9/2021-03 од 16.01.2022. године Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Јагодина издато од Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању
- 612-00-00225/9/2021-03 од 27.01.2022. године Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Лозница издато од Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању

Број и датум акта о акредитацији студијских програма издатих од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета или Националног савета за високо образовање:

- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво 180 ЕСПБ од стране Националног савета за високо образовање број 612-00-00135/24/2010-04 од 23.04.2010. године за 100 студената

- Студијски програм ДАС Пословна економија и предузетништво 120 ЕСПБ од стране Националног савета за високо образовање број 612-00-00135/24/2010-04 од 23.04.2010. године за 50 студената
- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-01205/2011-04 од 14.10.2011. године за 200 студената
- Студијски програм МАС Пословна економија и предузетништво 120 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-01205/2011-04 од 14.10.2011. године за 100 студената
- Студијски програм МАС Пословна економија и предузетништво 120 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-01087/2012-04 од 31.08.2012. године за 150 студената
- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-01087/2012-04 од 31.08.2012. године за 300 студената
- Студијски програм МАС Менаџмент у спорту 120 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02285/2011-04 од 22.06.2012. године за 100 студената
- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво у високошколској јединици у Лозници 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-00174/2012-04 од 29.11.2013. године за 30 студената
- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво у високошколској јединици у Чачку 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-00175/2012-04 од 11.10.2013. године за 30 студената
- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво у високошколској јединици у Јагодини 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-00173/2012-04 од 11.10.2013. године за 30 студената
- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво у високошколској јединици у Чачку 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године за 30 студената
- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво у високошколској јединици у Јагодини 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године за 30 студената
- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво у високошколској јединици у Лозници 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године за 30 студената
- Студијски програм ОАС4 Финансије, банкарство и осигурање 240 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године за 200 студената
- Студијски програм ОАС3 Пословна економија и предузетништво 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године за 100 студената
- Студијски програм МАС2 Пословна економија и предузетништво 120 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године за 100 студената
- Студијски програм МАС1 Финансије, банкарство и осигурање 60 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године за 200 студената
- Студијски програм ОАС4 Право 240 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-00681/2016-06 од 27.01.2017. године за 30 студената
- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво-студије на даљину 180 ЕСПБ од стране Националног савета за високо образовање број 96/2017-06 од 22.11.2017. године за 80 студената

- Студијски програм МАС Пословна економија и предузетништво студије на даљину на српском и енглеском језику 120 ЕСПБ од стране Националног савета за високо образовање број 97/2017-06 од 22.11.2017. године за 20 студената.

Број и датум акредитација од стране Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању:

- Студијски програм ОАС Пословна економија (два модула) од стране Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању број 612-00-00223/0/2021-03 од 18.01.2022. године за 330 студената
- Студијски програм МАС Пословна економија и предузетништво од стране Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању број 612-00-00224/9/2021-03 од 19.01.2022. године за 108 студената
- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво у ВЈ Јагодина од стране Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању број 612-00-00222/88/2021-03 од 20.01.2022. године за 55 студената
- Уверење о акредитацији студијског програма Основних академских студија Пословна економија и предузетништво у ВЈ Јагодина од стране Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању број 612-00-00225/9/2021-03 од 27.01.2022. године за 55 студената
- Уверење о акредитацији Студијског програма ОАС Право од стране Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању број: 612-00-00019/9/2023-03 од 27.06.2023. године за 55 студената

Опис и анализа

4. 1. Редовност и систематичност провере елемената стандарда 4

Установа кроз редовну и систематску проверу спроводи праћење и отклањање неусаглашености применом превентивних и корективних мера. У континуираном циклусу самовредновања Установа је анализирала и преиспитивала:

- циљеве студијског програма и њихову усклађеност са циљевима високошколске установе;
- усаглашеност структуре, садржаја у погледу односа општеобразовних, научно и стручно-апликативних и теоријско-методолошких дисциплина;
- усаглашеност ЕСПБ бодова и радног оптерећења студената;
- усаглашеност исхода учења по предметима са исходима учења студијског програма;
- исходе и стручност које добијају студенти када заврше студије и могућности запошљавања и даљег школовања.

Основни циљ Установе је висок квалитет процеса студија кроз образовање будућих правника и економиста, које укључује постизање компетенција, креативних способности и овладавање практичним вештинама за професионално и одговорно обављање послова струке. Циљ студијских програма је и да студенти усвоје научну и стручну методологију потребну ради стицања и примене знања, научних и стручних достигнућа из области права и економије, да буду оспособљени за наставак школовања на мастер студијама. У интересу остваривања циљева Установа редовно преиспитује циљеве студијских програма и њихову усклађеност са циљевима Установе. Циљеви студијских програма су у потпуном складу са циљевима Установе који су конкретни, остварљиви, мерљиви и показују друштвену оправданост постојања Установе.

Установа редовно и систематски проверава структуру и садржај студијских програма. *Структура и садржај студијских програма* везано за распоред у погледу односа општеобразовних, научно-стручних, стручно-апликативних и теоријско-методолошких предмета, као и изборност на нивоу програма су усаглашени. Прилагођавајући се савременим захтевима и стандардима високошколског образовања, имајући у виду људске, просторне, техничке, библиотечке, информатичке и друге ресурсе, Установа је у анализираном периоду, а

пред поступак акредитације, припремила студијске програме, за које је поднела захтев за акредитацију: ОАС Пословна економија (два модула), МАС Пословна економија и предузетништво и ОАС Право у седишту Београд и ОАС Пословна економија и предузетништво у високошколским јединицама у Јагодини и Лозници. Усвојени студијски програми били су истовремено и резултат критичког преиспитивања претходних студијских програма, које је извршено уз пуно уважавање ставова, мишљења и предлога стручне јавности и предлоге субјеката обезбеђења квалитета. Усвојени студијски програми, у односу на у тадашњем периоду акредитоване студијске програме, су садржали измене и допуне: позиције појединих предмета (нпр. Међународно кривично право из обавезног прелази у статус изборног предмета), бодовног вредновања предмета, промене позиције предмета (из једног у други семестар) и увођења нових предмета. Усмерени на унапређење квалитета, осавремењавање студијских програма и конкурентности правничког и економског образовања и потенцирања мисије академске заједнице усмерене ка развоју друштва. Исте измене, односно усвојени студијски програми су потврђени добијањем уверења о акредитацији студијских програма од стране Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању. Поред тога у циклусу акредитације, а у анализираном периоду, Национално тело за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању донело је Уверење о акредитацији високошколске установе (напред у тексту, у оквиру стандарда 4, наведени су бројеви и датуми доношења Уверења о акредитацији).

Установа је припремила документацију потребну за подношење захтева за акредитацију усвојеног студијског програма Основних академских студија Пословна економија и предузетништво 180 ЕСПБ у трајању три године, Високошколске јединице, ван седишта установе, без својства правног лица, у Нишу.

Остали елементи предвиђени Стандардима и упутством за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма тачке 4.1 у оквиру Стандарда 4 обрађени су у даљем тексту извештаја у оквиру описа и анализе стања Стандарда 4.

4.2. Утврђени поступци за одобравање, праћење и контролу програма студија

4.2.1. Опис механизма праћења квалитета студијских програма

Установа има утврђене поступке за одобравање, праћење и контролу студијских програма студија, који су у складу са Законом о високом образовању, Статутом Установе, правилницима Установе и добрим академским обичајима.

Начин праћења квалитета студијских програма, поступак њиховог одобравања и процедуре за праћење успешности студијских програма којима је прецизирана одговорност и надлежност органа и појединаца за њихово унапређење, као и редовна и периодична евалуација су прописани Правилником за самовредновање и оцењивање квалитета, а у складу са Законом и Статутом, на следећи начин:

- Механизми, начини и поступци, за праћење квалитета студијских програма су ближе разрађени Правилником, члан 36.

- Формално правна процедура за одобравање студијског програма се реализује у складу са Правилником, члан 36. тачка 8. Одобравање студијских програма.

- Формално правна процедура за праћење успешности програма се реализује у складу са Правилником, члан 36. тачка 9. Праћење и контрола студијских програма.

- Процедура за праћење успешности студијских програма се реализује у складу са Правилником, према члановима 33 и 34, као и на основу члана 36. тачке 1. до 12., којима је прецизирана одговорност и надлежност органа и појединаца за њихово унапређење, као и редовну и периодичну евалуацију.

Статутом Установе и Правилником утврђена су субјекти за унапређење, редовну и периодичну евалуацију програма.

Установа редовно и систематски проверава и, по потреби, изнова одређује: циљеве студијског програма и њихову усклађеност са циљевима високошколске установе; структуру и садржај студијског програма у погледу односа општеобразовних, научно и стручно-апликативних и

теоријско-методолошких дисциплина; квалитет извођења наставе; методе провере знања и начин оцењивања; радно оптерећење студената мерено бројем ЕСПБ бодова; исходе и стручност које добијају студенти када заврше студије и могућности запошљавања и даљег школовања. У процес праћења, оцењивања и унапређења квалитета студијских програма укључене су Комисија за обезбеђење квалитета, Катедре и Наставно веће. Комисија за обезбеђење квалитета, у овом извештају приказује активности које се спроводе на нивоу Установе, а којима се потврђује редовност и систематичност контроле квалитета. Установа обезбеђује учешће студената у процесу обезбеђења квалитета кроз рад Студентског парламента и кроз учешће представника студената у раду стручних тела Установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету Установе, наставног процеса, студијског програма и услова рада.

Вредновање квалитета студијских програма Установа врши оценом квалитативних и квантитативних показатеља. Када су у питању квалитативни показатељи Установа оцењује оспособљеност студената за укључивање у радни процес и примену стечених знања и вештина; стварлачки начин размишљања и праћење достигнућа економске и правне науке и струке; оспособљеност студената за самосталан и тимски рад, целоживотно учење и професионално напредовање. Оцена квалитативних показатеља утврђује се анкетирањем студената. Као квантитативне показатеље квалитета студијских програма, Установа узима у обзир: број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у оквиру акредитованих студијских програма (Табела 4.2), просечно трајање студија (Табела 4.3), просечно време од дипломирања до запошљавања и др. Квантитативни показатељи су оцењени у односу на претходне три школске године.

4.2.2. Исходи образовања засновани на исходима учења

Установа има дефинисане описе исхода образовања који су у складу са нивоом студија, дефинисани и усаглашени са исходима студијског програма, засновани су на исходима учења студијског програма и дефинисани су за сваки предмет понаособ. Исходи учења на појединачним предметима упућују на знања и вештине које студент стиче, а стицању вештина у многе доприноси: обављање стручне праксе која је обавезна и носи одређен број ЕСПБ бодова и за студијски програм ОАС Право увођење предмета Правна клиника.

Исходи образовања, саставни су део курикулума студијских програма, који имају дефинисане циљеве, структуру, садржај и исходе учења уз квантитативно приказано оптерећење студената кроз ЕСПБ бодове. Пажња је посвећена креирању истраживачког рада и других облика наставе који имају за циљ да подстичу студенте на стваралачки и истраживачки рад, дедуктивни начин размишљања и посебно примену стечених знања и вештина.

Исходи образовања у оквиру акредитованих студијских програма за студијске програме које изводи (по првобитној и постојећој акредитацији), презентују у следећој табели:

Студијски програм	Исходи учења	Исходи образовања - компетенције
ОАС Финансије, банкарство и осигурање, 240 ЕСПБ	Најновија теоријска и методолошка знања из области финансија, банкарства и осигурања укључујући и специфична знања и вештине из оквира кључних одредница финансијског, банкарског пословања и осигурања, као и других економских дисциплина у зависности од изборних предмета.	Компетенције које су препознатљиве одреднице професије и занимања, на основу којих се: - могу обављати референтски послови који се тичу економије, финансија, банкарства, осигурања и њима сличних, -могу обављати функције менаџера нижег, средњег и врховног нивоа у привредним субјектима; бити оснивач привредног субјекта, -пружају могућности запошљавања у различитим секторима привреде у економско

		- финансијској сфери, а пре свега у финансијској, банкарској и сфери осигурања.
МАС Финансије, банкарство и осигурање, 60 ЕСПБ	Најновија теоријска и методолошка знања из области финансија банкарства и осигурања превасходно за високо стручне послове који имплицирају унапређено познавање наведених области.	Компетенције које су препознатљиве одреднице професије и занимања, на основу којих се могу запошљавати у различитим привредним секторима у економско-финансијској сфери на пословима: менаџера свих нивоа финансијских пословних функција у пословном систему, банци или осигуравајућој кући; истраживача у одељењима пословног система (за финансије, за осигурање); консултанта (за финансије и управљање ризиком); - истраживачким и инспекцијским у финансијској, банкарској сфери и у осигурању као и у институтима економског усмерења, планирања и анализе, надзора и контроле банака, процене профитабилности инвестиционих пројеката, кредитирања, платног промета, девизног пословања, брокера послове, осигурања и реосигурања и сл.
МАС Пословна економија и предузетништво, 120 ЕСПБ	Најновија теоријска и методолошка знања из области пословне економије и предузетништва превасходно са релевантних аспеката као што су национални ниво разматрања, стратегијски ниво управљања, организациони контекст и научно-методолошког приступ истраживања проблемима и сл.	Компетенције које су препознатљиве одреднице професије и занимања, на основу којих се могу запошљавати у различитим привредним секторима у економско-финансијској сфери на пословима: виших референата економије, финансија, маркетинга, људских ресурса и сличних, аналитичара и планера предузећа, стручњака за економску политику на нивоу поједине привредне гране и целокупне привреде, стручњака за међународну трговину и финансије, економисте за јавне службе (просвету, здравство, статистику и наставнике економских предмета). истраживачко инспекцијским у привредним субјектима као и у институтима економског усмерења; менаџера свих нивоа у привредним субјектима; и оснивача привредног субјекта.
ОАС Пословна економија и предузетништво, 180 ЕСПБ	Најновија теоријска и методолошка знања из области пословне економије и предузетништва, укључујући и специфична знања и вештина из оквира кључних одредница пословне економије као и других економских дисциплина у зависности од изборних предмета.	Компетенције које су препознатљиве одреднице професије и занимања, на основу којих се: - могу обављати референтски послови који се тичу економије, финансија, маркетинга, људских ресурса и сличних, - могу обављати функције менаџера нижег и средњег нивоа у привредним субјектима или бити оснивач привредног субјекта, - пружају могућности запошљавања у различитим секторима привреде у економско-финансијској сфери, као и - успешно спровођење властитих предузетничких активности.
ОАС Пословна економија, 240 ЕСПБ	Најновија теоријска и методолошка знања из области пословне економије укључујући и специфична знања и вештина из	Компетенције које су препознатљиве одреднице професије и занимања, на основу којих се могу запошљавати у различитим

	оквира кључних одредница економских дисциплина у зависности од изборних предмета.	привредним и другим секторима у пословно економској сфери: -бити менаџер свих нивоа економских пословних функција у пословном систему; -могу обављати референтске послове који се тичу економије, финансија, банкарства, осигурања и њима сличних, -бити оснивач привредног субјекта. -бити истраживач у одељењима пословног система; -бити консултант; -могу обављати послове у истраживачким и инспекцијским органима као и у институтима економског усмерења.
МАС, Пословна економија и предузетништво, 60ЕСПБ	Најновија теоријска и методолошка знања из области пословне економије и предузетништва, укључујући и специфична знања и вештина из оквира кључних одредница пословне економије као и других економских дисциплина у зависности од изборних предмета, на нивоу другог степена студија.	Компетенције које су препознатљиве одреднице професије и занимања, које омогућавају обављање различитих врста послова у различитим врстама предузећа и другим организацијама у области менаџмента, организације, предузетништва, планирања, производне и услужне делатности, међународног пословања као и успешно спровођење властитих предузетничких подухвата. Неки од њих су: пројектни менаџер, пројектни координатор, предузетник, менаџер за људске ресурсе, консултант у области организације, људских ресурса, пројеката, издаје бизнис планова, руководиоца различитих предузећа у приватном и јавном сектору, саветник у министарствима, привредним коморама и другим врстама институција и организација у земљи и шире.
ОАС Право, 240 ЕСПБ	Општа правничка знања и способности, као и темељно познавање и разумевање уставног права, дисциплина из породице грађанског права, кривичног права, међународног права, привредног права, управног права и др.	Компетенције које су препознатљиве одреднице професије и занимања, на основу којих се: -могу доносити адекватна решења у области права, -решавати правни проблеми, -пружају могућности запошљавања у различитим установама правосуђа, локалне самоуправе, јавних служби, државне управе, предузећима и другим привредним субјектима, банкама и финансијским институцијама, консултантским агенцијама и др.

4.2.3. Базираност исхода учења на дескрипторима квалификација одређеног циклуса образовања и на Европским оквирима квалификација

Базираност исхода учења усвојених студијских програма усклађена је са потребама тржишта рада, даљег образовања. Исходи учења базирани су на дескрипторима квалификација Националног и Европског оквира квалификација. Исходи учења акредитованих студијских програма усаглашени су са исходима учења сродних акредитованих студијских програма у европском образовном простору. Студијски програми су упоредиви и усклађени са комплетним студијским програмима или великим бројем појединачних предмета на високошколским установама у Европи и свету (што је документовано у Стандарду 6 материјала за акредитацију

одговарајућих студијских програма и приказано у Прилогу 4.10 овог Извештаја). Искуства студијских програма наведених високошколских установа у Прилогу 4.10 су, у границама постојећих ресурса и услова, уграђена и предложена у курикулумима акредитованих студијских програма на Високој школи за пословну економију и предузетништво. При томе се водило рачуна и о специфичним захтевима на нашим просторима.

Исходи учења на студијским програмима, акредитованим у анализираном периоду, су базирани на дескрипторима квалификација у складу са Националном оквиром квалификација (НОКС):

- Основне академске студије Пословна економија и предузетништво, 180 ЕСПБ бодова, ниво 6.2 одређеног циклуса формалног образовања у друштвено хуманистичким наукама, ужег сектора квалификација 041 – Економија
- Основне академске студије Пословна економија, 240 ЕСПБ бодова, ниво 6.2 одређеног циклуса формалног образовања у друштвено хуманистичким наукама, ужег сектора квалификација 041 – Економија
- Мастер академске студије Пословна економија и предузетништво, 60 ЕСПБ бодова, ниво 7.1 одређеног циклуса формалног образовања у друштвено хуманистичким наукама, ужег сектора квалификација 041 – Економија
- Основне академске студије Право, 240 ЕСПБ бодова, ниво 6.2 одређеног циклуса формалног образовања у друштвено хуманистичким наукама, ужег сектора квалификација 042 - Право.

Завршетком студијских програма Установе свршени студенти стичу стручни и академски назив у одређене области у оквиру научног поља, а исти су презентовани у наредној табели.

<i>Студијски програм</i>	<i>Стручни и академски назив</i>	<i>Област у оквиру научног поља</i>
Пословна економија и предузетништво 180 ЕСПБ, ОАС	Економиста	Економске науке
Финансије, банкарство и осигурање, 240 ЕСПБ, ОАС	Дипломирани економиста	Економске науке
Финансије, банкарство и осигурање, 60 ЕСПБ, МАС	Мастер економиста	Економске науке
Пословна економија, 240 ЕСПБ ОАС,	Дипломирани економиста	Економске науке
Пословна економија и предузетништво, 60 ЕСПБ, МАС	Мастер економиста	Економске науке
Право, 240 ЕСПБ, ОАС	Дипломирани правник	Правне науке

У циљу успостављања сарадње, редовне размене информација и перманентног усклађивања са праксом других високошколских институција, Установа је са више високошколских установа у земљи и иностранству потписала уговоре о пословно-техничкој сарадњи (Прилог 4.8).

4.2.4. Усклађеност наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања

Установа је успоставила склад између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања који се остварује се кроз уравнотежен однос различитих облика наставног процеса који се одвијају према усвојеном плану и програму за сваки студијски програм, а што је видљиво и у силабусима сваког појединачног предмета.

На бази исхода учења, а у складу са циљевима и сврхом студијског програма од стране наставника дефинисани су предмети, односно дефинисани су исходи учења сваког предмета, садржај предмета, потребна литература (посебно су препоручена новија издања), наставне методе, поступци за проверу знања и систем оцењивања и процењено је радно оптерећење

студената за сваки конкретан предмет у ЕСПБ бодовима. Међузависност предмета је одређена предусловом, односно условљеношћу слушања и полагања појединих предмета. Успешност студента у савлађивању садржаја предмета континуирано се прати током наставе и изражава у поенима.

Методe извођења наставе су орјентисане ка учењу студената, а систем оцењивања је заснован на мерењу исхода учења у складу са спецификацијама (силабусима) предмета и циљем да се оствари висок квалитет знања код студената. У том смислу се у реализацији наставе на предавањима и вежбама користе интерактивне методе рада, писање семинарских радова, тимски рад, консултације, анализе студија случаја, симулације, дебате и др. Контрола квалитета исхода учења усмерена је на процену ефикасности примењених метода наставе и постизање сваког од исхода.

Извођење наставе на традиционалан начин

Настава на студијском програму се изводи континуирано током 8 семестара, према утврђеном плану извођења наставе који се сачињава за сваку школску годину у складу са акредитованим студијским програмом, курикулумом студијског програма и спецификацијама појединачних предмета. Планом извођења наставе (чл. 5 Правилника о правилима студија) који усваја Наставно веће се утврђују:

- наставници и сарадници који ће изводити наставу на студијским програмима;
- облици наставе (предавања, вежбе, консултације, семинарски радови и др.);
- почетак и завршетак, као и временски распоред извођења наставе;
- начин полагања испита (предиспитне и испитне обавезе) и мерила испитивања;
- термини испитних рокова;
- попис литературе;
- остале важне чињенице за уредно извођење наставе.

Облици извођења наставе зависе од типа наставе: активна настава, консултације, самостални рад студената, колоквијуми, семинари, испити, израда завршног рада итд. Сви облици наставе, провере знања и вештина одржавају се према унапред утврђеним предиспитним обавезама и завршним испитним захтевима за сваки предмет. Активна настава се остварује кроз предавања и вежбе, а одржава се у учионицама и слушаоницама у оквиру Установе. Предавања, вежбе и консултације се одржавају сваке недеље у семестру према утврђеном распореду наставе.

Предавања Настава је интерактивног карактера и обавезно укључује примере из праксе, подстиче студенте на размишљање, дискусију и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања. Садржај предавања сваког предмета усклађен је са садржајем предмета дефинисаним силабусом (књигом предмета).

Вежбе На вежбама се решавају конкретни задаци, апликативни проблеми и излажу примери који додатно илуструју градиво, спроводе анализе, објашњења и дискусије о постављеном задатку, у којима се настоји да активно учествују сви студенти. Вежбе су облик активне наставе који обухвата даљу разраду тема презентованих на предавањима. Рад студента на вежбама природно је повезан и са облицима самосталног рада, као што су припрема и одржавање колоквијума, припрема и одбрана семинарских радова, задатака за самостални рад, и других предиспитних обавеза. Вежбе имају циљ да: продубе теме са предавања; илуструју разноврсност могућих решења и буду подстицај развоју креативног мишљења студената; илуструју и допуне практичним искуством садржај предавања; као и да уваже особеност сваког студијског предмета. Садржај вежби сваког студијског предмета дат је у плану рада на предмету који наставници припремају у складу са дефинисаним садржајем предмета.

Консултације. Наставници и сарадници прате и потпомажу самостални рад студента кроз консултације (члан 28. Правилника о правилима студија). На консултацијама се детаљно објашњавају теме презентоване и обрађене на предавањима и вежбама, као и другим облицима наставе, анализа резултата које студент оствари на предиспитним обавезама и на испиту. Важан циљ консултација је пружање помоћи студенту у циљу савладавања садржаја сваког студијског предмета и припреме испита. Посебно се разматрају теме које студента интересују у погледу продубљивања знања и које представљају напредна тема обрађених на предавањима и вежбама, као и даље професионалне оријентације студената. У целини, консултације треба да

резултују побољшањем квалитета наставе и остваривањем циља и исхода процеса учења на сваком студијском предмету, односно на целом студијском програму.

Испит се састоји од предиспитних обавеза и завршног испита и вреднује са 100 поена (члан 27, Правилник о правилима студија). Предиспитне обавезе се вреднују кроз: активност и присутност настави, колоквијуме, семинарске радове, студије случаја итд. Завршни испит може бити писмени или усмени или се састојати од оба дела, што је конкретно одређено за сваки појединачни предмет.

Сви предмети су дефинисани преко исхода учења, имају јасно дефинисане циљеве, методе наставе и начин испитивања.

Склад између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања успостављен је тако што су у силабусима сваког предмета дефинисане методе наставе оријентисане ка учењу студената и систему оцењивања који је заснован на мерењу исхода учења. Из претходног је евидентно да предвиђени исходи учења, које репрезентују током студија остварене компетенције, опредељују садржај наставног програма и његову организацију, наставне методе и стратегије, предложене предмете и поступке за проверу знања и оцењивање.

Извођење наставе студијама на даљину

Код студијских програма код којих се настава изводи студијама на даљину студентима је на располагању систем за управљање процесом учења на даљину, односно интегрисана рачунарска платформа (DLS – Distance Learning System) MOODLE (Modular Object-Oriented Distance Learning Environment), платформа која подржава припрему и дистрибуцију мултимедијалних наставних садржаја (текст, звучне и видео информације) намењених самосталном усвајању од стране студената.

Мултимедијални наставни садржаји могу бити основни наставни материјал за предавања и вежбе у облику е-књига, као и додатни (помоћни) мултимедијални наставни материјали за продубљивање практичних и теоријских аспеката наставних тема у следећим облицима:

- *PowerPoint (.ppt(x))* презентације,
- алати и слични материјали (*.xls*),
- видео стриминг материјали који се емитују преко сајта *BigBlueButton* и *YouTube*,
- мултимедијалне брошуре (*.pdf*),
- мултимедијални (интерактивни) Флеш видео (*.flv*) филмови за обуку за рад у рачунарским програмима,
- вежбе у облику студија случаја (*case study*).

Настава се реализује спровођењем образовних активности на даљину (делови наставе, консултације, самопровере, провере знања у склопу предиспитних обавеза, семинарских радова, задатака за самостални рад и колоквијума и др.) путем различитих видова двосмерне комуникације на линији наставник – студент(и) која се може остварити:

- преко интегрисане рачунарске платформе за управљање процесом учења на даљину *MOODLE*, у оквиру двосмерне комуникациј (Разговор, Форум и Порука), а по потреби може се повезати са *Web 2.0* локацијама за размену садржаја и комуникацију, као и са системима за веб конференције (за заказивање сесија и приступ);
- електронском поштом;
- телефоном;
- поштом;
- личним контактом.

Услови студирања студијских програма који се изводе на даљину дефинисани су Правилником о извођењу студијских програма на даљину.

Оцењивање студената је базирано на мерењу исхода учења и реализује се по истим принципима вредновања предиспитних обавеза и испита у оквиру предмета ОАС и МАС као и код традиционалног начина извођења. Разлика је у провери знања студената, која се код студија на даљину реализује путем подсистема за проверу знања у оквиру платформе, који подржава следеће облике учења и провере знања:

- самопроверу студената у оквиру сваке наставне теме кроз модуле Тест (класичног типа) и Лекција (у случају нетачног одговора на питање за самопроверу наставник може усмерити студента на поновно савладавање већ пређеног наставног садржаја);

- предиспитне провере кроз модуле Тест и Задатак (наставник поставља задатак и рокове за одговор студената, а студенти преко истог модула достављају текст, слике и/или датотеке решења, односно консултују се са наставником и добијају упутства за напредовање у изради задатка); као и
- генерисање статистичких извештаја о успешности студената на целом тесту и по постављеним питањима у оквиру *Тест* модула.

Склад између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања успостављен је тако што су у силабусима сваког предмета дефинисане методе наставе оријентисане ка учењу студената и систему оцењивања који је заснован на мерењу исхода учења.

Из претходног описа је евидентно да код свих студијских програма ОАС и МАС (првог и другог нивоа) предвиђени исходи учења, које репрезентују током студија остварене компетенције, опредељују садржај наставног програма и његову организацију, наставне методе и стратегије, предложене курсеве и поступке за проверу знања и оцењивање. У том смислу исходи учења су условили да курикулуми студијских програма буду компоновани у зависности од предмета из релевантних ужих научних области.

4.2.5. Мапирање предмета

У циљу мерења усаглашености исхода учења по предметима са исходима учења студијских програма анализиран је степен покривености исхода учења обавезним предметима. Мапирање предмета је први покушај да се добије прецизна слика о усаглашености, покривености исхода учења обавезним предметима који су дефинисани студијским програмом.

Мапирањем предмета показали смо да су исходи студијског програма у високом степену покривени обавезним предметима. Табела мапирања предмета јасно показује:

а) везу између општих способности и компетенција и академско-општеобразовних и теријско методолошких предмета, и

б) везу између предметно специфичних компетенција и научно-стручних и стручно апликативних предмета.

Начин на који су програмски исходи учења покривени у оквиру обавезних предмета који су дефинисани програмом приказан је у табели мапирања обавезних предмета (Прилог 4.4). Мапирањем предмета добија се прецизна слика о усаглашености, покривености исхода учења обавезним предметима који су дефинисани студијским програмом. Начин на који су програмски исходи учења покривени у оквиру обавезних предмета који су дефинисани програмом приказани су у табели у оквиру Прилога 4.4.

4.2.6 Методе провере постигнућа исхода учења студената

За акредитоване студијске програме Установе, процене стечених знања и вештина студената у постизању намераваних исхода учења формирана се у зависности од студијског програма односно уже области у оквиру једног од 2 модула код студијског програма ОАС Пословна економија. Када је у питању студијски програм Пословна економија и предузетништво 180 ЕСПБ, на основним академским студијама процена постигнутих исхода учења извршена је у оквиру научне области. Глобално, процене постигнућа студената формиране су на основу оспособљености студената да примењују напредна академска и/или стручна знања у различитим областима економске односно правне науке. Поред тога, процене постигнућа студената формиране су на основу оспособљености студената да решавају сложене економске проблеме и воде сложене пројекте самостално и са пуном одговорношћу. Стечена знања омогућавају студентима да дају свој допринос равномернијем регионалном и укупном економском, друштвеном развоју и развоју правних система.

Установа редовно проверава процену оптерећења студената неопходног за постизање задатих исхода учења (ЕСПБ бодова). Процена *постигнућа студената* у постизању предвиђених исхода учења извршена је, прибављањем информација са катедри и од чланова Наставно-научног већа, као и увидом у процес наставе, студентске анкете и успех студената изражен оценама.

Силабусима предмета су одређене методе за проверу постигнућа студената, и дефинисане су писмена и усмена провера постигнућа:

- 1) писмена провера постигнућа - оцењивање писменог испита, континуирано оцењивање – колоквијуми, оцењивање тестова, есеја и семинарских радова и др. активности, и
- 2) усмена провера постигнућа - примењује се код оцењивања на усменом испиту, оцењивања семинарских радова, дискусија, оцењивања специфичних комуникацијских вештина и оцене доприноса тимском раду. Поменути методама провере оцењује се степен савладавања постигнућа студената, кроз проверу сваке од активности студента.

Успех студената изражава се оценама од 5 (није положио) до 10 (одличан), у складу са Законом. Оцена 6 указује да је студент испунио услове дефинисане исходом учења, док веће оцене указују на веће ангажовање студената и њихову склоност ка одређеној области. На овај начин студенти потврђују испуњеност исхода предмета.

4.2.7. Пример једног предмета на акредитованом студијском програму за постизање очекиваних исхода учења

Сви наставни предмети структурирани су по активностима које студенти треба да остваре у оквиру предмета да би остварили захтевани број ЕСПБ бодова. У свакој години укупан број ЕСПБ бодова износи 60, а укупно ангажовање студената током семестра и сваке седмице утврђено је у складу са чланом 29 Закона о Високом образовању.

На конкретним примерима предмета образовно-научног поља Друштвено-хуманистичких наука: научне области Економске науке – предмета Макроекономија (Прилог 4.5.1) и научне области Правне науке – предмета Кривично право (Прилог 4.5.2), установа описују све активности учења потребне за постизање очекиваних исхода учења (време проведено на активностима које директно води наставно особље, време проведено у самосталном раду, на обавезној стручној пракси, време потребно за припрему за проверу знања и време обухваћено самом провером знања), кроз удео ових активности у укупној вредности ЕСПБ за дати предмет.

4.2.8. Провера процене оптерећења студената

Према Правилнику о правилима студија (члан 4) обим студија изражен је бројем ЕСПБ бодова по годинама 60 ЕСПБ бодова, а сваки појединачни предмет студијског програма исказан је бројем ЕСПБ бодова, које студент остварује када са успехом положи испит. Број ЕСПБ бодова утврђен је на основу укупног радног оптерећења студената у савлађивању одређеног предмета и постизању дефинисаних исхода учења. За сваки предмет наставници и сарадници су исказали радно оптерећење студента кроз број сати потребних за савладавање програма. Број ЕСПБ бодова приписан предмету се не поклапа обавезно са часовима активне наставе и представља израз укупног ангажовања студента, не само време проведено у настави, уз корективни критеријум за одређивање тежинских фактора предмета.

Ниво расподеле радног оптерећења студената у оквиру сваког предмета у студијским програмима мери се бројем ЕСПБ бодова у складу са европским системом преноса бодова који представља јединствен систем квантитативног вредновања уложеног рада у стицање знања, способности и вештина (исходи учења) предвиђених како студијским програмом тако и сваким предметом у оквиру тог програма.

Процену радног оптерећења студената потребног за постизање очекиваних исхода учења Установа врши као оцену да ли је методологија утврђивања радног оптерећења објективно у складу са активностима студената. Питање оцена оптерећења студената у погледу додељених ЕСПБ је била предмет редовног мониторинга у досадашњој евалуацији свих студијских програма.

Установа је извршила детаљну проверу курикулума, преиспитивање радног оптерећења студената мерено ЕСПБ бодовима. Оптерећење је мерено кроз праћење активности студената на појединим предметима, путем анкетаирања студената, да би се у појединим случајевима

наставницима и сарадницима предочило одступање стварног ангажовања студената за савлађивање предмета у односу на процењено и предлагале одговарајуће корекције.

Однос радног оптерећења студената по појединим предметима изражен помоћу ЕСПБ у претходном периоду је међан у постојећим акредитованим студијским програмима у односу на претходно акредитоване студијске програме.

Установа редовно проверава процену оптерећења студената неопходног за постизање задатих исхода учења (ЕСПБ), што потврђује акредитовање студијских програма у анализираном периоду.

Елемент квалитета - Ниво расподеле радног оптерећења студената у оквиру сваког предмета у студијским програмима, мерено бројем ЕСПБ бодова. Минимални ниво квалитета елемента: 25 сати недељно, односно око 1500 сати годишње. Комисија је овај елемент стандарда квалитета сваког од студијских програма оценила на основу анкета спроведених од стране свршених студената на питање: *Расподела оптерећења на предмету у оквиру ЕСПБ бодова је правилна.* (Образац 8) Просечна оцена износи 4,45, за трогодишњи период 01.10.2020. - 30.09.2023, што значи да се налази у интервалу оцене од 3 до 4,5 на основу чега је оцењен ниво испуњености овог елемента стандарда квалитета: *квалитет задовољава уз могућност побољшања.*

4.2.9. Провера мерења оптерећења студената

У извештају је детаљно презентован начин утврђивања оптерећења студента у сатима за један конкретан предмет, у оквиру једног студијског програма. По истој методологији су спроведена димензионисања оптерећења сваког од предмета у сваком студијском програму.

Питање оцена оптерећења студената у погледу додељених ЕСПБ бодова је била предмет редовног мониторинга у досадашњој евалуацији свих студијских програма. Установа ће и убудуће, кроз редовну и систематску проверу спроводити праћење и у случају неусаглашености спровести отклањање истих применом превентивних и корективних мера.

4.2.10. Континуирано унапређење и осавремењивање постојећих студијских програма

Установа настоји да унапређење и континуирано осавремењивање постојећих студијских програма заснива на развоју науке и новим захтевима који се постављају пред дате образовне профиле. То је разлог што је на основу предложених промена донета одлука о променама у оквиру студијских програма основних академских и мастер академских студија.

С обзиром на то да су постојећи наставни планови и предмети примењивани неколико година, исти су унапређени и осавремењени у циљу усклађивања са најбољом праксом. У полазном положају њиховог дефинисања направљена је добра усаглашеност са адекватним високошколским установама у ЕУ. Реализација кроз вишегодишње искуство показује добре резултате. Циклус акредитације у току анализираних периода био је добра прилика за иновацију студијских програма, што је прихваћено од стране Националног тела за акредитацију и проверу квалитета и потврђено акредитовањем иновираних и осавремењених студијских програма.

4.2.11. Захтеви које треба да испуне завршни радови

Доказ да су наставници и студенти упознати са дефинисаним захтевима које завршни рад треба да испуни, посебно у погледу академске методологије, формалних аспеката, практичне оријентације и критеријума оцењивања, је чињеница да су на интернет страници Установе јавно доступни:

- Инструкције за писање стручних и научних радова (доступно на сајту Установе у делу Студенти, Инструкције за писање радова).
- Правилник о правилима студија.

4.2.12. Остваривање везе Установе са дипломираним студентима

Установа чини напоре да остане у вези са својим дипломцима, посебно због потребе оцене студијских програма који су они завршили, сазнања о њиховом запошљавању и послодавцима. Установа је од 2018. године предузела опсежне активности у циљу формирања мреже Алумни (Прилог 4.6), асоцијације. У том смислу је донела Упутство о бази Алумни и започела да води базу Алумни у коју се уносе подаци о свршеним студентима. Установа пружа информације алумнистима (Прилог 4.6.1) и у оквиру Правилника предвиђа образац анкете за свршене студенте (Прилог 4.6.2 Алумни анкета). Од поменутог периода Установа континуирано прибавља мишљење дипломираних студената Установе о квалитету студијских програма и постигнутим исходима учења путем анкете (Образац 8 Правилника) (Прилог 4.63) доступне на сајту и у просторијама Установе, са циљем унапређења и побољшања квалитета и којом се испитује њихов став да постану члан мреже Асоцијација алумни. Установа прибавља мишљење о запосленом, у погледу исхода његових студија (Образац 10 Правилника). Учешће свршених студената у поступку самовредновања се спроводи кроз анкетирање дипломираних студената. Ради бољег сагледавања компетенција студента који окончају основне академске студије и мастер академске студије потребно је подстицати учлањење и активности Алумни клуба. Комуникација са свршеним студентима се остварује лично, путем е-mail адресе: www.vspep.edu.rs, телефона, *facebook* странице Установе <http://www.facebook.com/vspep> и *Instagrama*: <https://www.instagram.com/vspep/>

Потврда реализованих исхода учења и стручност које добијају студенти када заврше студије и могућности запошљавања и даљег школовања, заснована је на резултатима анкета свршених студената и послодаваца којим се потврђују квалитет структуре студијског програма и применљивост стечених знања у практичном раду, тиме и оствареност исхода учења. Анализа истих приказана је у прилогу 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења и прилогу 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца просечна оцена у 2021 и 2022 години 4,56 (Прилог 4.2.1) и 2023 години 4,7 (Прилог 4.2.2) доводе до закључка да просечна оцена квалификација дипломаца 4,63 указује да овај поделемент *квалитета задовољава у потпуности*.

4.3. Повратне информације од послодаваца, НСЗ и других организација о квалитету студијских програма

Установа у мери у којој је то могуће, прати и редовно се информисе о исходима и стручности студената по завршетку студијских програма, о могућностима запослења и даљег школовања. С обзиром на чињеницу да у Републици Србији не постоји поуздана јединствена евиденција на коју би Установа могла да се ослони, потребне информације се прикупљају и искуства размењују кроз формалне облике сарадње Установе са адвокатским канцеларијама, државним институцијама, институцијама локалне самоуправе, привредним субјектима и струковним организацијама, и то захваљујући, са њима, потписаним уговорима, протоколима и споразумима и кроз неформалне облике сарадње са бројним институцијама и њиховим представницима.

Установа настоји да прикупи потребне информације и своју наставну и научно-истраживачку делатност прилагоди потребама тржишта, не ограничавајући се на постојеће стање ствари већ у контексту веома динамичног развоја правног и економског система Републике Србије у процесу европских интеграција и суочавања са изазовима модерног друштва настоји да увек иде корак даље и да буде спремна да се суочи са нарастајућим изазовима. У том циљу основан је Савет послодаваца (Прилог 4.7) чије ангажовање доприноси унапређењу квалитета и добијању информација од послодаваца.

Процена релевантности студијског програма за тржиште рада, као и постигнућа дипломаца у каснијем професионалном развоју се спроводи кроз оцене испуњености стандарда квалитета студијског програма (Прилог 4.1) - могућност запошљавања студената након завршетка студија на студијским програмима Установе, чија је реализација у току. Минимални ниво квалитета јесте запошљавање 40% свршених студената у року од 6 месеци по завршетку студија, док је ниво квалитета запошљавања свршених студената основних академских студија 45%.

Мишљење послодаваца о запосленим свршеним студентима се оцењује на основу мишљења послодаваца (Образац 10. из Правилника). Просечно запошљавање свршених студената у периоду од годину дана по завршетку студија, студената који се запошљавају у року од годину дана после завршетка студија је - 60%.

4.4. Учешће студената у оцењивању и осигурању квалитета студијских програма

У процесу обезбеђења квалитета студијских програма Статутом студентског парламента чланом 4. став 1. тачке 4, 5, 7 и 9, а у складу са Статутом Установе, предвиђено је учешће студената представника Студентског парламента у раду Савета Установе, Наставног већа и Комисије за обезбеђење квалитета. Тиме је остварена могућност да студенти, преко представника утичу на процесе праћења, контроле и унапређења квалитета студијских програма и учествују у процесу разматрања питања и спровођења активности у вези са обезбеђењем и оценом квалитета наставе, и реформом студијских програма.

Сагласно члану 36. тачка 6 Правилника Установа организује прикупљање мишљења:

1) актуелних студената о квалитету студијског програма кроз оцене садржаја сваког предмета путем анкете (Образац 2), чиме се омогућава учешће свих студената у оцењивању и осигурању квалитета студијског програма и

2) анкетирања свршених студената (Образац 8, који је саставни део прилога Правилника).

Анкетирање је анонимно са циљем да се анкетираним студентима обезбеди потпуна слобода у изражавању својих ставова и мишљења о квалитету наставе и студијском програму.

Надлежни за прибављање мишљења актуелних студената о квалитету студијског програма су помоћник директора за наставу и директор. Комисија анализира мишљења актуелних студената о квалитету студијског програма, обрађује податке, у складу са Табелом бр. 1 оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу. Са резултатима студентске евалуације упознати се сви чланови Наставног већа, студенти и шира јавност. Студентска евалуација је један од основних механизма за анализу квалитета наставе и читавог наставног процеса, као и за анализу услуга које пружају службе Установе.

Оцена испуњености стандарда квалитета студијских програма:

Елемент квалитета - Мишљење студената кроз анкете о квалитету садржаја сваког предмета и студијског програма у целини.

Минимални ниво квалитета елемента је оцена студената изнад 3,00. Комисија је овај елемент стандарда квалитета сваког од студијских програма оценила на основу оцена њихових појединачних предмета по свим годинама студија, а на основу анкета спроведених од стране актуелних студената по Обрасцу 2.2а на питање *Укупна оцена студијског предмета*.

<i>Годишњи Извештаји о самовредновању и оцењивању квалитета Школе</i>	<i>Просечна оцена свих студијских предмета</i>
за 2020/2021	4,42
за 2021/2022	4,53
за 2022/2023	4,61
Просек за период 01.10.2020. - 30.09.2023	4,52

На основу анализе резултата овог поделемента, добијене на основу података приказаних у Прилогу 13.1.8, а с обзиром на просечну цену 4,52, *квалитет елемента задовољава у потпуности*.

Елемент квалитета - Просечна оцена студијског програма путем анкете од стране свршених студената.

Минимални ниво квалитета елемента је оцена студената изнад 3,00. Комисија је овај елемент стандарда квалитета сваког од студијских програма оценила путем анкета свршених студената (Образац 8, који је саставни део прилога Правилника) на основу питања, и то: *Укупна оцена студијског програма*.

Након спроведених анкета по Обрасцу 8 прикупљени подаци су статистички обрађени (Прилог 4.6.3) и представљени у годишњим извештајима. Из наведених извештаја селектоване су просечне вредности оцена на наведено и исте су презентоване у следећој табели.

<i>Годишњи Извештаји о самовредновању и оцењивању квалитета Школе</i>	<i>Просечна оцена свих студијских програма</i>
за 2020/2021	4,25
за 2021/2022	4,43
за 2022/2023	4,56
Просек за период 01.10.2020. - 30.09.2023	4,41

На основу анализе резултата просечне вредности за период 01.10.2020. - 30.09.2023 односно школске 2020/2021, 2021/2022 и 2022/2023 године просечна оцена износи 4,41, што значи да се налази у интервалу оцене од 3 до 4,5 на основу чега је оцењен ниво испуњености овог елемента стандарда квалитета: *квалитет задовољава уз могућност побољшања*.

4.5. Осавремењивање садржаја курикулума и њихова упоредивост са курикулумима одговарајућих страних високошколских установа

Непрекидно осавремењивање садржаја курикулума и њихова упоредивост са курикулумима одговарајућих страних високошколских установа спроводи се кроз могућност промене садржаја предмета на почетку школске године. Те промене су у складу са препорукама акредитационог тела којима се дефинише шта су то мање измене које не представљају промену самих студијских програма које би захтевале нову акредитацију:

- пре свега, могућа промена наставника који предаје дати предмет врши се због промена у саставу наставног кадра, узрокованог одласцима у пензију, престанком радног односа и/или унапређењем сарадника у наставничка звања;

- промене препоручене литературе у складу са садржајем предмета и развојем области прате динамичку издавања нових уџбеника и остале пратеће литературе, као и електронски публикованих садржаја који су доступни путем Интернета.

Дозвољава се у појединим случајевима да се на основу праћења оптерећења студената мења форма предиспитних обавеза (нпр. број колоквијума и/или задатака) као и однос предиспитних и испитних бодова, водећи рачуна да нове вредности остану у оквирима дефинисаним чланом 104. став 3. Закона о високом образовању (30-70%). Оваква промена извршена је у поступку акредитације.

Сходно члану 36 тачка 10. Правилника: „Непрекидно осавремењивање садржаја курикулума и њихова упоредивост са курикулумима одговарајућих страних високошколских установа“ остварује се акредитацијом студијског програма.

Структура курикулума је усаглашена са европским стандардима, обухвата све потребне елементе студијског програма: распоред обавезних и изборних предмета по семестрима, број часова активне наставе, број ЕСПБ бодова, категоризацију предмета и друге податке. Студијски програми основних академских студија трају 4 године, 8 семестара по 15 седмица/недеља, трогодишњих три године, 8 семестара по 15 седмица/недеља и мастер академске студије трају једну годину, 8 семестара по 15 седмица/недеља.

У спецификацијама предмета су дати описи за све предмете, дефинисани назив, година и семестар студија, број ЕСПБ бодова, име наставника, циљ предмета са очекиваним исходима, знањима и компетенцијама, предуслови за похађање предмета, садржај предмета, препоручена литература, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања и други подаци.

Сразмерно присутна процентуална заступљеност понуђених изборних предмета у односу на укупан број ЕСПБ бодова на студијском програму и односа броја обавезних - изборних предмета је испуњен предуслов да студенти стекну висок ниво компетенција управо за уже подручје студијског програма, за које имају највише афинитета и на којем могу природно постићи најбоље резултате.

Студијски програми су акредитовани и у том поступку унапређена је структуре студијских програма, осавремењивањем курикулума. Допуњени су курикулуми студијских програма новим предметима и иновирањем садржаја постојећих предмета (циљеви, исходи, садржај и литература) у складу са основним задацима и циљевима које је дефинисала Установа, развојем науке, потребама тржишта рада, савременим трендовима образовања у свету и Националним оквиром квалификација (НОКС).

Сматра се да је акредитацијом студијских програма испуњен минимални ниво квалитета елемента.

4.6. Подстицајност курикулума студијског програма

Курикулум студијских програма подстиче студенте на стваралачки начин размишљања, на дедуктивни начин истраживања, као и примену тих знања и вештина у практичне сврхе. Увидом у силабусе, прибављањем информација од стране катедри и чланова Наставног већа, као и увидом у процес наставе и анализом студентских анкета, у анкетном упитнику за оцену квалитета студијског програма од стране запослених бивших студената (Образац 3), установљено је да се овај циљ успешно реализује. На нормативном плану, кодификован је добар обичај да „наставник предаје на начин који стимулише критичко размишљање студената“.

Стандардима рада на Установи посебно је предвиђено да се главни део вежби повезује неким од облика примене знања стечених на предавањима и читањем уџбеника. Облици примене знања су веома разноврсни, као на пример: анализа случаја из праксе, обрада примера и илустрација, израда задатака, симулације, групне дискусије проблема, индивидуалне и групне презентације студената. Облици примене знања су усклађени са природом предмета (опште образовни, опште стручни, уже стручни). На часовима практичне наставе и на часовима теоретске наставе предмета чија природа то омогућава, облици примене знања се могу више заснивати на интерактивним облицима рада студената као што су: дискусије студената, анализе случајева из праксе, симулације. Установа настоји да повећа ефикасност студирања повећањем квалитета студија кроз веће заједничко учење са студентима у самом процесу учења, снажнијим мотивисањем, сталнијим присуством на часовима теоријске и практичне наставе, модернизацијом садржаја свих дисциплина у складу са развојем науке, практичним радом, развијањем метода активног учења и способности студената да стечена знања примењују.

У циљу унапређења стицања практичних знања студената стручна пракса је обавезна. Са циљем да студентима обезбеди стицање практичних знања, Установа закључује протоколе и споразуме којима су предвиђене сарадња и реализација студентске праксе (Прилог 4.9) и поставља задатак да увећа број потписаних споразума са компетентим и значајним установама, државним и другим органима, институцијама и установама, адвокатским канцеларијама, правосудним органима и привредним друштвима, чиме ће студентима омогућити да се упознају са радом тих институција и стицање практичних знања.

4.7. Услови и поступци неопходни за завршавање студија и добијања дипломе

Услови и поступци који су неопходни за завршетак студија и добијање дипломе дефинисани су и доступни јавности, нарочито у електронској форми и усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитованих студијских програма.

Процена испуњености стандарда 4

Висока школа за пословну економију и предузетништво Београд (у даљем тексту: Установа) примењује Стандард 4: Квалитет студијског програма, према Упутствима за примену стандарда од тачке 4.1 до тачке 4,7, а што се обезбеђује:

- кроз праћење и проверу њихових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету студијских програма од одговарајућих организација из окружења, а што је евидентно из члана 28 (тачка 4.1), члана 29, (тачка 4.2), члана 30 (тачка 4.3) члана 34 и члана 36 (тачка 4.4), члана 36 (тачка 4.5), члан 32а (тачка

4.6 и 4.7). Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета (у даљем тексту: Правилника),
- на основу урађених годишњих Извештаја о самовредновању, и
- на основу просечне оцене анализираних елемената овог стандарда приказаних у анализама анкета.

Студијски програми су остварили циљеве и испунили захтеве постављене Стандардом 4. зато што:

- Установа редовно и систематски евалуира квалитет (циљеве, структуру, садржај, радно оптерећење, исходе и стручност студената коју студенти добијају након завршених студија) и изнова одређује структуру и садржај студијског програма;

- Установа има институционални оквир за одобравање, праћење и контролу студијског програма;

- прецизно су наведени образовни и професионални циљеви наставе и исход процеса учења;

- процес учења и усклађен са основним задацима и циљевима Установе;

- прецизно су наведени образовни и професионални циљеви наставе;

- прецизно је наведен исход процеса учења и усклађен са основним задацима и циљевима Установе;

- циљ студијских програма усклађен је са исходима учења и доступан јавности;

- методе наставе су оријентисане ка исходима учења;

- постоји јасна усаглашеност ЕСПБ оптерећења са активностима учења потребним за достизање очекиваних исхода - Комисија је елемент стандарда 4 квалитета радно оптерећење студената, мерено ЕСПБ бодовима студијских програма, оценила на основу анализе анкета спроведених од стране актуелних студената по *Обрасцима 8 и 2* (који је саставни део прилога Правилника, стр. 67) и дошла до закључка:

- расподела оптерећења на предмету у оквиру ЕСПБ бодова је правилна;

- студијски програм је усаглашен са одговарајућим програмима иностраних високошколских установа;

- Установа редовно и систематски евалуира квалитет и изнова одређује структуру и садржај студијског програма;

- редовно се врши праћење квалитета студијског програма путем анкета студената;

- Установа укључује студенте у процес евалуације и на бази прикупљених података осавремењује студијске програме;

- Установа врши детаљну проверу курикулума, непрекидно обезбеђује осавремењивање курикулума (осавремењена је обавезна и допунска литература и садржај појединих предмета) и њихову упоредивост са курикулумима одговарајућих студијских програма;

- курикулум студијског програма подстиче студенте на стваралачки и научно-истраживачки начин размишљања и примену стечених знања и вештина у пракси (оцена 4,53 добијена на основу анализе анкета свршених студената- Прилог 4,63);

- компетенције дипломираних студената су јасно дефинисане, као и способности које стичу савладавањем програма;

- Установа добија повратне информације од стране послодаваца и недовољно од Националне службе за запошљавање о свршеним студентима и њиховим компетенцијама;

- стручност коју добијају студенти када заврше студије пружа им могућност запошљавања и даљег школовања;

- студенти су упознати са условима и поступцима за завршавање студија и добијање дипломе првог и другог степена образовања.

На основу контроле квалитета студијских програма основних и мастер академских студија могу се извести следећи закључци:

- студијски програми су научно утемељен;

- студијски програми су у целини усклађени са принципима Болоњске декларације;

- студијски програми имају јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему;

- наставни план студијских програма је у потпуности усклађен са Законом и Стандардима за акредитацију студијских програма;

- циљеви студијских програма, исходи учења, знања, вештине и ставови су јасно дефинисани;

- услови који су неопходни за завршавање студија и добијање дипломе су дефинисани и доступни на увид јавности;
- курикулум студијских програма садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета;
- услови за упис су јасно наведени. Студенти се на студијски програм уписују у складу са Законом о високом образовању;
- завршни/дипломски рад има вредност изражену у бодовима.

Испуњеност стандарда огледа се у:

1) мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења који квалитет студијског програма оцењују просечном оценом 4,41. (Прилог 4.1) и

2) задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца која је потврђена анализом мишљења послодаваца приказаној у Прилогу 4.2, а којом се закључује: компетенције дипломираних студената у потпуности задовољавају .

Редовна и систематска провера циљева, структуре и садржаја студијских програма, радног оптерећења студената и исхода и стручности студената када заврше студије резултирала је тиме да су у периоду од првобитне акредитације Установе 2008. године до момента подношења овог извештаја, да иако су структуре студијских програма по претходним акредитацијама дале позитивне резултате и квалитет, у циљу унапређења квалитета исти су осавремењени и кориговани, и извршене су измене и допуне нормативних аката Установе усклађене са важећим законским прописима.

Просечна оцена студијских програма путем анкете од стране свршених студената добијена на основу питања: *Укупна оцена студијског програма износи 4,41* (Прилог 4.6.3) на основу које Комисија констатује да се просечна оцена налази испод оцене 4,5 на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава уз могућност побољшања*.

Студијски програми Установе усклађени су са основним циљевима и задацима Установе и служе њиховом испуњењу. Они су релевантни за тржиште рада, јер промовишу садржаје научних дисциплина који омогућавају стицање потребних знања која се са успехом могу применити на пословима који одговарају савременом пословању пословних и других организација и институција.

Анализа слабости и повољних елемената – SWOT анализа

У оквиру Стандарда 4, на основу расположивих података прикупљених у поступку самовредновања Комисија за обезбеђење квалитета је методом *SWOT* анализе извршила квантитативну оцену: циљева студијских програма и њихове усклађености са исходима учења; методе наставе оријентисане ка исходу учења, система оцењивања заснованог на мерењу исхода учења; усаглашености ЕСПБ оптерећења са активностима учења потребним за достизање очекиваних исхода учења; међусобну усаглашеност исхода учења и очекиваних компетенција базираних на дескрипторима квалификација одређеног циклуса образовања; способност функционалне интеграције знања и вештина; поступке праћења квалитета студијског програма; доступност информација о завршном раду, стручној пракси, студијском програму и исходима учења.

Циљ израде *SWOT* анализе је сагледавање и сучељавање снага, слабости, шанси и претњи у оквиру Анализе слабости и повољних елемената, у даљем тексту се презентује *SWOT* анализа

<i>Предности (Strengths) Strengths</i>	<i>Слабости (Weaknesses)</i>
Установа има акредитоване студијске програме којим се студентима обезбеђују услови да у зависности од нивоа студија, стекну општа и продубљена правничка/економска знања и вештине у свим правничким/економским областима односно	Одсуство спремности да се постигне баланс између теоријских и практичних знања. (++) Недостатак воље и иницијативе код појединих наставника за континуирано унапређење студијског програма. (++) Неблаговремено испуњавање предиспитних активности студената. (+)

<p>да увиђају, решавају и презентују решења научних и практичних проблема. (+++)</p> <p>Студијски програми су значајно унапређени. (+++)</p> <p>Циљеви студијских програма су усклађени са циљевима Установе и исходима учења. (+++)</p> <p>Исходи образовања базирани су на исходима учења. (+++)</p> <p>Исходи учења на студијским програмима су: у складу са нивоом студија и базирани на дескрипторима квалификација у складу са Националним оквиром квалификација. и усаглашени са очекиваним компетенцијама. (+++).</p> <p>Постојање адекватних поступака за праћење квалитета студијских програма и континуирано праћење квалитета студијских програма и њихова примена. (+++)</p> <p>Адекватно вредновање предиспитних обавеза омогућава стварање објективније слике код наставника о усвајању исхода учења од стране студената. (+++)</p> <p>Методе наставе су усклађене са стандардима, адекватне су, оријентисане ка исходима учења и усаглашене са критеријумима оцењивања, што је видљиво у силабусима сваког појединачног предмета. (+++)</p> <p>Студенти се преко web сајта Установе и у разговору с наставником упознају са планираним исходима учења, методима наставе и критеријумима оцењивања. (+++)</p> <p>Јасна структура студијских програма са јасно дефинисаним садржајима, усаглашена са студијским програмима иностраних установа. (+++)</p> <p>Систем оцењивања је јасно дефинисан у књизи предмета и адекватном курикулуму. (+++)</p> <p>Уведена обавезна стручна пракса. (+++)</p> <p>Доступност информација о студијским програмима на сајту Установе, као и информација о завршном раду и инструкцији за писање стручних и научних радова. (+++)</p> <p>Спровођење мерења усаглашености оптерећења студената са активностима неопходним за постизање исхода учења. (+++)</p> <p>Омогућено учешће студената у оцењивању и осигурању квалитета студијских програма. (+++)</p>	<p>Утицај неспремности студената на континуирани рад на систему оцењивања. (+)</p> <p>Усаглашеност ЕСПБ оптерећења са активностима учења потребним за достизање учења не одговара стварним напорима поједних студента у процесу учења и полагања испита. (+)</p> <p>Прикупљање повратних информација о свршеним студентима и њиховим компетенцијама представља објективан проблем, јер се по завршетку студија, са студентима по правилу прекида веза, а чак и када та веза са појединима постоји, то још не значи да су њихови послодавци вољни да сарађују на плану њиховог оцењивања као и да јавно презентују оцене. (+++)</p> <p>Отежана могућност добијања тражених података од Националне службе за запошљавање, најчешће из чисто бирократских разлога. (+++)</p>
<p align="center">Могућности (Opportunities)</p>	<p align="center">Опасности (Threats)</p>
<p>Обезбеђење квалитета у складу са стратегијом образовања у Србији. (++)</p> <p>Обезбедити партиципацију свих релевантних субјеката (интерних и екстерних) у поступке вредновања, иновирања и формулисања нових студијских програма. (++)</p> <p>Повећани простор за сарадњу са другим високошколским институцијама. (++)</p>	<p>Честе измене законских и подзаконских прописа. (+)</p> <p>Могућност неприхватања нових метода наставе. (++)</p> <p>Субјективна оцена наставника о интересовању студената током извођења наставе. (++)</p> <p>Недостатак утицаја резултата на дефинисање обима ангажовања студената. (+)</p> <p>Интензивно конкурентско окружење. (+)</p>

<p>Развијени поступци праћења квалитета студијских програма доприносе ефикаснијем отклањању уочених недостатака у реализацији студијског програма. (++)</p> <p>Увођење анкетних питања у вези значаја и исхода стручне праксе. (++)</p> <p>У току процеса самовредновања, извршити анкетање студената у вези са даљим унапређењем СП. (++)</p> <p>Интензивирати постојећу сарадњу и остварити нову сарадњу Установе са Унијом послодаваца, привредним организацијама, јавном управом и локалном самоуправом, правосудним организацијама, ради пословно-техничке сарадње и могућности обављања стручне праксе студената. (++)</p> <p>Посета институцијама ради учења вештина правних/економских способности кроз практичне примере. (++)</p> <p>Постоји могућност организовања панел расправе на тему „Усаглашеност ЕСПБ оптерећења са активностима учења потребним за достизање очекиваних исхода учења“, у којој би, у циљу преношења искустава, поред актуелних студената, наставника и сарадника Установе учешће узели и представници других високошколских установа са којима Установа има пословну сарадњу. (++)</p> <p>Унапређење веб сајта установе кроз детаљније информације о циљу студирања и планираним компетенцијама дипломираних студената. (+++)</p>	
--	--

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 4

На основу урађене SWOT анализе наводе се предлози за побољшање и планиране мере и активности за унапређење квалитета:

- *Континуирано пратити и усклађивати студијске програме са светским трендовима образовања у области права и економије.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, катедре.
- *Радити на сталном унапређењу и иновирању студијских програма.*
Носиоци активности: сви интерни субјекти обезбеђења квалитета.
- *Редовно анкетање студената и анкетање њихових послодаваца о квалитету знања стеченог током студија и адекватности стеченог знања за рад у пракси.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора.
- *Увести нове елементе/питања у оквиру анкета за активне и свршене /запослене студенте, а у вези иновирања студијског програма, и значаја стручне праксе.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, секретар, Комисија за обезбеђење квалитета, Студентски парламент.
- *У наредном периоду потребно је, ради бољег сагледавања компетенција студента који окончају основне/мастер академске студије, подстицати њихово учлањење и активности Алумни клуба и унапредити комуникацију са свршеним студентима посредством странице Алумни на веб сајту установе, са циљем да привуче свршене студенте да остану у даљој комуникацији са Установом ради интензивирања активности између Алумни асоцијације и Установе.*

- Носиоци активности: директор, помоћници директора, секретар, Студентски парламент.
- *Редовна информисаност наставника и њихова едукација о новим методама наставе.*
  - Носиоци активности: помоћник директора за наставу, помоћник директора за подршку настави, шефови катедри.
  - *Унапредити комуникацију са свршеним студентима посредством странице Алумни на веб сајту установе, са циљем да привуче свршене студенте да остану у даљој комуникацији са Установом ради интензивирања активности између Алумни асоцијације и Установе.*
  - Носиоци активности: директор, помоћници директора.
  - *Стандардима рада Установе предвидети могућност, што уједно означава препоруку, да се један део предавања посвети примерима, задацима и другим облицима практичне примене теоријског знања, као што је посета институцијама ради учења вештина правних и економских способности кроз практичне примере.*
  - Носиоци активности: директор, помоћници директора, шефови катедри, наставно особље.
  - *Информисати студенте о значају њиховог континуираног рада и реализацији предиспитних обавеза.*
  - Носиоци активности: помоћник директора за наставу, наставно особље.
  - *Интензивирати постојећу сарадњу Установе са адвокатским канцеларијама, правосудним, привредним и јавним институцијама и закључивати нове споразуме и протоколе о пословно-техничкој сарадњи и реализацији стручне праксе студената и усклађивања студијских програма са потребама тржишта рада.*
  - Носиоци активности: директор, помоћници директора, Савет, наставно особље, секретар, Комисија за обезбеђење квалитета.
  - *Да менаџмент Установе омогућни потписивања меморандума и/или уговора о пословно-техничкој сарадњи са Националном службом за запошљавање и Унијом послодаваца како би се обезбедио поузданији начин за прибављање повратних информација о свршеним студентима Установе.*
  - Носиоци активности: директор, помоћници директора, секретар, наставно особље.
  - *Унапредити веб сајт установе кроз детаљније информације о циљу студирања и планираним компетенцијама дипломираних студената.*
  - Носиоци активности: директор, помоћници директора.
  - *Периодично (једном годишње) вршити процену оптерећености студената наставним садржајима и утицаја резултата на дефинисање обима ангажованости студената.*
  - Носиоци активности: п директор, помоћници директора, шефови катедри.

Показатељи и прилози за стандард 4:

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

Прилог 4.2.1 Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

[Прилог 4.2.2](#) Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца 2023

[Прилог 4.3](#). Одлуке о досадашњим акредитацијама

[Прилог 4.4](#) Мапирање предмета

Прилог 4.5 Пример једног предмета на акредитованом студијском програму за постизање очекиваних исхода учења

[Прилог 4.5.1](#) Пример предмета Макроекономија за постизање очекиваних исхода учења

[Прилог 4.5.2](#) Пример предмета Кривично право за постизање очекиваних исхода учења

[Прилог 4.6](#). Алумни (Информације алумнистима и Алумни анкета)

[Прилог 4.6.1](#) Информације алумнистима

[Прилог 4.6.2](#) Алумни анкета

[Прилог 4.6.3](#) Резултати анкете ОБ8 свршених студената за оцену квалитета студијског програма

[Прилог 4.7](#) Савет послодаваца

[Прилог 4.7.1](#) Правилник о савету послодаваца

[Прилог 4.7.2](#) Одлука – чланови Савета послодаваца

[Прилог 4.8](#). Уговори о пословно техничкој сарадњи школе са другим Високошколским установама

[Прилог 4.9](#). Списак потписаних уговора, споразума и протокола о пословно техничкој сарадњи и реализацији стручне праксе

[Прилог 4.10](#) Усаглашеност студијских програма са студијским програмима иностраних високошколских установа

Стандард 5: КВАЛИТЕТ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

Установа је посвећена остваривању свих стандарда квалитета наставног процеса, оцењујући да ће се тиме укупан наставни процес у Установи ускладити са европским стандардима, унапредити и објективизовати.

Статутом Установе и Правилником дефинисани су параметри и индикатори квалитета наставног процеса и педагошког рада наставника и сарадника, као и поступци за праћење, контролу, оцењивање и унапређивање наставног процеса и педагошког рада наставника и сарадника.

Наставни процес, организациони оквир за остваривање студијских програма на свим нивоима студија, представља практичну реализацију делатности Установе. Исти је планиран и организован годишњим планом рада Установе у настави. Наставници, сарадници, студенти и ненаставно особље се придржавају плана рада и поступају у складу са планом рада.

Установа, опредељена да континуирано унапређује квалитет наставног процеса, оцењује да је квалитет наставе од кључне важности за остваривање темељних циљева образовања. Из тог разлога Комисија спроводи једном годишње евалуацију квалитета наставе и најмање једном у три године самоевалуацију целе Установе и свих студијских програма. Остваривање квалитета наставног процеса у Установи континуирано се прати и контролише од субјеката за обезбеђење квалитета, у циљу повећања нивоа квалитета наставе.

Квалитет наставног процеса прате, контролишу и оцењују следећи субјекти за обезбеђење квалитета: Наставно веће, Комисија, директор Установе, помоћник директора за наставу, помоћник директора за подршку настави, наставници и сарадници путем поступака прописаних Правилником о самовредновању. У складу са тим поменути субјекти предлажу корективне мере. Начини (стандарди) и поступци којима се обезбеђује квалитет наставног процеса, а по којима се поступало у трогодишњем периоду, дефинисани су у табели у члану 42. Правилника.

Опис стања стандарда 5

5.1. План и распоред наставе (активне и практичне)

На почетку сваког семестра, у току једне школске године, помоћник директора за наставу израдо је план и распоред наставе (предавања и вежби). Распоред предавања и вежби израђен је уз претходне консултације са наставницима и сарадницима који ће изводити наставу у том семестру и уз максимално уважавање сугестија Студентског парламента. План и распоред наставе пажљиво је планиран како би оптерећење студената било уједначено током радне недеље. Распоред предавања и вежби за дати семестар је објављен на огласној табли и интернет страници Установе. На исти начин се студенти обавештавају и о свим изменама у распореду предавања и вежби.

Сагласно Правилнику о правилима студија план извођења наставе студија се изводи према плану извођења наставе који на основу члана 55. став 1 тачка 10 Статута Установе доноси Наставно веће.

Планом извођења наставе утврђују се:

- наставници и сарадници који ће изводити наставу према студијском програму;
- облици наставе (теоретска предавања и практична предавања/вежбе; консултације; семинари);
- почетак и завршетак, као и временски распоред извођења наставе;
- начин полагања испита, термини испитних рокова и мерила испитивања;
- попис литературе за студије и полагање испита;
- остале важне чињенице за уредно извођење наставе.

Испуњењем ових елемената у потпуности се поштује одредба предвиђена у члану 5 Правилника о правилима студија – План извођења наставе.

Помоћник директора за наставу координира наставни процес у оквиру Установе и стара се о правилном и доследном спровођењу наставних планова и студијских програма.

У оквиру Плана рада Установе за одређену школску годину предвиђен је план реализације наставног процеса, којим се одређује да ће се реализација наставе у школској 2020/2021, 2021/2022 и 2022/2023 години вршити према утврђеном радном календару, Плану ангажовања наставника по студијским програмима и распореду одржавања наставе, као и према распореду одржавања испита.

Поштовање плана и распореда наставе обезбеђен је радом помоћника директора за наставу који евидентира и усклађује евентуалне промене у складу са свакодневним процесима рада. (Прилог 5.2)

План и распоред наставе (активне и практичне / предавања и вежбе) усклађени су са потребама и могућностима студената, познати су пре почетка одговарајућег семестра и доследно се спроводе. Установа је у претходном периоду показала адекватну прилагођеност измењеним условима рада услед пандемије COVID-19, када је спровођење наставног процеса реализовано доследно и прилагођено условима пандемије COVID-19, а уз поштовање препорука Министарства просвете, науке и технолошког развоја и упутствима и препорукама надлежних органа, Института за јавно здравље „Др Милан Јовановић Батут“ и Кризног штаба за сузбијање COVID 19. Настава која се у редовним условима изводи у просторијама Установе, изузетно, у периоду проглашеног ванредног стања изводила се онлајн, путем платформе *Big BLUE Button*, по распореду и облицима наставе прилагођене новонасталим условима. За наставнике без искуства спроведена је онлајн обука о примени платформе, односно реализацији наставних планова и циљева студијских програма у извођењу наставе на даљину. Захваљујући претходном искуству на извођењу наставе на студијама на даљину и прилагођености у условима ванредног стања, уз расположивост Установе техничким ресурсима, обученим лицима за подршку настави и наставницима са практичним искуством Установа је показала спремност за потпуно поштовање плана и распореда наставе без обзира на услове.

Реализација наставе у претходне три године вршена је и доследно спровођена према утврђеном радном календару, плану ангажовања наставника по студијским програмима и распореду одржавања наставе, као и према распореду одржавања испита.

Комисија је ценила испуњеност овог елемента стандарда 5:
 -увидом у Планове рада школе 2020/2021, 2021/22 и 2022/23 школске године Комисија је констатовала да је у оквиру истих у делу План рада у образовном процесу предвиђен План реализације наставног процеса – *квалитет задовољава у потпуности*
 - на основу информација добијених од директора, помоћника директора за наставу и помоћника директора за подршку настави о предвиђености плана рада и распореду одржавања наставе и испита, њиховој реализацији у складу са наставним планом, и плану ангажовања наставника по студијским програмима - *квалитет задовољава у потпуности*
 - на основу резултата анкете ОБ 2.2. на питање: *Студентима је на почетку семестра доступан план рада на предмету добијена просечна оцена 4,45 (2020/21- просечна оцена 4,22; 2021/22- просечна оцена 4.40; 2022/23 – просечна оцена 4,75) приказана у Прилогу 13.1.9 даје оцену квалитет задовољава уз могућност побољшања. Анализирајући просечну оцену по годинама закључујемо да се квалитет овог елемента побољшава сваке године.*
 У претходном трогодишњем школском периоду просечна оцена организације наставе, 4,37, оцена испита 4,38, оцена студијских предмета 4,52 (Прилог 13.1.9) и оцена испита 4,50 (Прилог 4.6.3) доводе до закључка да *квалитет ових поделемента задовољава уз могућност побољшања.*

Из напред наведених констатација долази се до закључка да елемент 5.1 оцењен: *квалитет задовољава с тим што је препорука побољшање квалитета његових поделемента.*

5.2. Интерактивност наставе, укљученост примера из праксе и подстицај студената

Настава је интерактивна, обавезно укључује примере из праксе, подстиче студенте на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања. У претходном периоду поред укључености примера из праксе у току активне и практичне наставе, у Установи је присутна пракса организовања предавања-радионица из одређених наставних предмета од стране стручњака из праксе са предметним наставником, којима су присуствовали сви заинтересовани студенти. Одржане предавања-радионице приказане су у следећој табели:

РБ	Предавач	Институција	Тема	Датум и време
1.	адвокат Миодраг Цветковић	Адв.канцеларија Миодраг Цветковић	Кривична пријава	13.12.2021. 18,00-21,00h
	Проф. Др Александра Јовановић	ВШПЕП		
2.	Адвокат Раде Бабовић	Адв.канцеларија Раде Бабовић	Надокнада штете	26.12.2021. 18,00-20,30h
	Проф. Др Слободан Јовановић	ВШПЕП		
3.	Проф.дрАнетаАтанасовска Цветковић	ВШПЕП	Положај жене у друштву кроз историју	07.03.2022. 18,00-20,00h
	Проф.др Драгана Пешић Јанаћковић	ВШПЕП		
4.	адвокат Ђорђе Димић	Адв.канцеларија Ђорђе Димић	Поступак по жалби	20.04.2022. 18,30-21.00h
	Проф.др Александра Јовановић	ВШПЕП		
5.	адвокат Слободан Миловановић	Адв. канцеларија Слободан Миловановић	Тужбени захтев у радном спору	18.05.2022. 18.00-20h
	адвокат Андреа Арсић	Адв. канцеларија Андреа Арсић		
6.	Проф. др Миљана Барјактаровић	ВШПЕП	Бизнис план, предузетништво и други алати за унапређење пословања	27.02.2023. 18.00-21.00h
	Проф. др Ненад Равић	ВШПЕП		
	Дипл. економиста Милован Коцић	Компанија <i>Yumis</i>		

7.	Адвокат Миодраг Петровић	Адв.канцеларија Николић	Раскид односа радног	03.03.2023. 18.30-20.00h
8.	Проф. др Раица Милићевић	ВШПЕП	Анализа финансијских извештаја	03.04.2023. 18.00-20.00h
	Дипл. економиста Тања Митић	Ревизор у пензији		
9.	Проф. др Слађана Вујичић	ВШПЕП	Оснивање бизнис инкубатора као подршке развоју малих и средњих предузећа	18.04.2023. 18.30-20.30 h
	Дипл. Економиста Јасна Ђокић	Компанија <i>ProAl</i>		
10.	Психолог Драгана Пајовић	Психо центар ММ	Вештине комуникације	08.05.2023. 18.30-20.00h
11.	Проф. др Александра Јовановић	ВШПЕП	Систем националне безбедности	15.05.2023. 18.00-21.00h
	Проф. др Томо Борисов	ВУСИ		
	Дипл.Безб.Марина Петровић	Сектор за ванредне ситуације		

У извођењу наставе настоји се да теоријски део градива буде илустрован и допуњен примерима из праксе, решавањем хипотетичких случајева, анализом судске праксе, излагањем реферата студената на задату тему и сл. Оцену 4,65 поткрепљености студијског програма примерима из праксе дају свршени студенти у анкети ОБ 8 што упућује на закључак да овај поделемент *квалитета задовољава у потпуности.*

Студенти се охрабрују да постављају питања и дају своје мишљење о темама које се обрађују. У току извођења наставе, наставници и сарадници, у договору са студентима, један део часа посвећују давању одговора на постављена питања. Анализа судске праксе се често одвија у мањим групама студената, како би се подстицали на тимски рад и размену идеја. Самосталност у раду подстиче се и у оквиру симулација суђења студената студијског програма ОАС Право које студенти, уз претходна појашњења сарадника, изводе тако што на унапред задато чињенично стање сами треба да припреме и презентују правну аргументацију и антиципирају аргументе противне стране или решавање конкретних примера као и у оквиру задатака из области економије. У оквиру стручно-апликативних предмета организују се часови практичне наставе у просторијама државних органа, органа територијалне аутономије и органа локалне самоуправе, појединим установама и институцијама, предузећима и у адвокатским канцеларијама. Квалитет предавања се, између осталог, унапређује и употребом савремених техничких средстава у извођењу наставе (видео-бима, приступањем преко интернета и приказивањем путем видео-бима јавних регистара попут оних које води Агенција за привредне регистре, регистар непокретности Републичког геодетског завода и др.), подстицањем интерактивне наставе и дискусија, те излагањем савремених трендова и анализе актуелних случајева о којима извештавају домаћи и страни медији, а који имају везе са предметном материјом.

Установа организује прикупљање мишљења актуелних студената о интерактивности наставе, односно на питање у којој мери настава подстиче студенте на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања путем анкете као и свршених студената на питање унапређења способности промишљања:

- на питање: *Наставник подстиче интерактивност студената у настави* (Образац 2)
- на питање: *Студијски предмет је унапредио моју способност промишљања* (Образац 2.2)
- на питање: *Студијски предмет је унапредио моју способност промишљања* (Образац 8)
- на питање: *Студијски предмет је добро документован примерима* (Образац 2.2.)

образац	Питање	2020/21	2021/22	2022/23	Просечна оцена
ОБ2	Наставник подстиче интерактивност студената у настави	4,36	4,58	4,78	4,57
ОБ2.2	Студијски предмет је унапредио моју способност промишљања	4,37	4,57	4,62	4,55
ОБ8	Студијски предмет је унапредио моју способност промишљања	4,39	4,64	4,67	4,55
ОБ2.2	Студијски предмет је добро документован примерима	4,34	4,58	4,61	4,51
	Просечна оцена	4,42	4,57	4,62	4,54

Надлежни за обезбеђење овог дела наставног процеса су помоћник директора за наставу и директор. Комисија прибавља информације од надлежних за обезбеђење овог дела наставног процеса, обрађује и анализира податке, у складу са Табелом бр. 1 оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу. У случају да није остварен минимални ниво квалитета Наставно веће налаже директору да донесе корективне мере којима наставницима и сарадницима, код којих је то случај, налаже да иновацијама садржаја предмета за наредни наставни циклус, доведу квалитет најмање на минимални ниво, а да за праћење спровођења корективних мере задужи помоћника директора за наставу.

Квалитет овог елемента цени се на основу:

- извештаја директора и помоћника директора за наставу и
- просечне оцене 4,57 добијене на основу анализе анкете активних студената на питање о подстицању интерактивности код студената од стране наставника наставника (Прилог 13.1.8)
- просечних оцена о документованости примерима 4.51 и унапређењу промишљања предмета 4,55 (Прилог 13.1.9) што је заједно оцењено просечном оценом 4,53.

Узевши у обзир све анализирани поделементи цена елемента је **квалитет задовољава у потпуности**.

5.3. Доступност плана рада

Установа је обезбедила да се на сваком предмету, донесе и учини доступним студентима план рада који укључује: план реализације наставног процеса: радни календар, план одржавања наставе и план одржавања испита.

Радним календаром предвиђено је да ће се наставни процес реализовати у току школске године која траје од 1. октобра текуће године до 30. септембра наредне године и подељена је у два семестра, летњи и зимски. Термини наставног процеса и активности доступни су у плану рада, на сајту Установе.

Студентима су пружене следеће информације: основни подаци о предмету, назив, година број ЕСПБ бодова; циљеви предмета; садржај и структура предмета; начин оцењивања на предмету; о уџбеницима, односно обавезној и допунској литератури; подаци о наставницима и сарадницима на предмету. Ова структура се поклапа са структуром силабуса за сваки од предмета те су подаци доступни у оквиру структуре студијског предмета и силабуса предмета.

Високошколска установа систематски прати спровођење плана наставе, као и планова рада на свим предметима, на основу упоређивања донетих планова рада и на основу увида у реализоване наставне активности предвиђене плановима, од стране наставног особља. Установа оцењује квалитет наставе и предузима корективне мере за његово унапређење. Установа упозорава наставнике који се не придржавају плана рада на предмету или не постижу одговарајући квалитет наставе на потребу побољшања и обезбеђују им потребно усавршавање.

Надлежан за обезбеђење овог дела наставног процеса је помоћник директора за наставу, који о резултатима спровођења плана рада и реализације наставног процеса на крају сваког семестра подноси извештај Наставном већу и директору. У складу са овим извештајем и обрађеним и анализираним подацима, а у складу са Табелом 1 Правилника, комисија оцењује квалитет

сачињава извештај Наставном већу, а у случају да није остварен минимални ниво квалитета Наставно веће налаже директору да донесе корективне мере којима упозорава предметне наставнике и сараднике на обавезу њиховог извршавања плана у наредном семестру. У случају да није остварен минимални ниво квалитета Наставно веће налаже директору да донесе корективне мере којима, надлежне за обезбеђење остварења нивоа квалитета овог дела наставног процеса, обавезује за његово остварење у наредном планском циклусу.

Овај елемент комисија оцењује на основу увида у:

- план реализације наставног процеса који је доступан на сајту Установе
- доступности информација о предметима, наставницима и сарадницима,
- анализу анкете ОБ1 активних студената у делу „Информисање студената“ (Прилог 13.1.7) где је утврђена просечна оцена 4,58 у вези информисања студената а тиме и доступности плана рада.

На основу анализе утврђена оцена овог елемента је: **квалитет задовољава у потпуности.**

5.4. Систематско праћење спровођење плана наставе, као и планова рада на појединим предметима, оцена квалитета наставе и предузимање корективних мера за његово унапређење

5.4.1. Оцена квалитета наставе и наставника

Квалитет извођења наставе редовно се прати кроз контролу спровођења планова рада на појединачним предметима и контролу квалитета облика и метода наставе, и уколико се у испуњењу наставног плана и програма у целини или на појединим предметима појаве проблеми предузимају се мере у циљу њиховог превазилажења укључују се и Катедре.

У вези са стандардом квалитета наставе, садржине предавања и вежби наставник и сарадник су испунили дужност да садржину наставе и вежби стално иновирају и усклађују са најновијим научним сазнањима и достигнућима. Предавања су покрила најмање 75% градива предвиђеног планом рада на предмету, била корисна за савладавање градива и полагање испита, као и један њихов део је посвећен примерима. И вежбе су корисне за разумевање и савладавање градива и припрему испита, као и кроз вежбе је појашњена материја из уџбеника причему се примењују и проверавају стечена знања. Метод одржавања предавања и вежби претпоставља да су наставник и сарадник за њих припремљени, да излажу разумљиво и јасно, да стимулишу критичко размишљање студената, да примењују интерактивне методе наставе, да стално унапређују своје педагошке и дидактичко-методичке способности, као и да прате, евидентирају и оцењују успех студената у остваривању предиспитних обавеза. Настава и вежбе изводе се према плану рада који је усвојен пре почетка наставе и познат је студентима, а у временским терминима предвиђеним планом рада, тј. да настава започне и заврши се на време.

Стандард професионалног понашања наставника и сарадника према студентима претпоставља да наставник, односно сарадник: уредно извршава своје наставне обавезе, да се пристojно понаша, да успоставља и одржава коректан однос са студентима, уз пуно поштовање личности и потреба студената, да стил његовог изражавања буде неутралан и професионалан, као и да његово излагање не садржи увредљиве и дискриминаторске изјаве према било којем појединцу или заједници. Наставник, односно сарадник не сме наставу злоупотребљавати у политичке или верске сврхе.

Квалитет наставника је у потпуности у складу са критеријумима Установе. Поред стручних знања, у поступку провере кроз унапред дефинисане критеријуме за избор, врши се и провера професионалних вештина и односа према студентима у наставном процесу, путем анкета студената. Оцена вредновања педагошког рада наставника од стране студената је један од важних елемената код избора и напредовања наставника, и одржане наставе.

Просечна оцена квалитета наставника Установе добијена анализом анкета активних студената је 4,60 (Ближи подаци у Прилогу 13.1.8) те квалитет оваг елемента **задовољава у потпуности.**

5.4.2. Систематско праћење и вредновање наставног процеса и педагошког рада наставника

Установа континуирано прати обезбеђеност квалитета делова наставног процеса на три начина, и то путем анкетања студената, самооцењивања наставног особља и праћења наведених делова наставног процеса од стране шефова катедри.

1. Путем анкетања студената (Образац 2) прати следеће делове процеса: интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима. Надлежни за организовање и спровођење овог дела наставног процеса су помоћник директора за подршку настави и директор. - Резултати анализе анкете ОБ2 приказани су у Прилогу 13.2.8 указују на оцену већу од 4,5 те се чини да *квалитет задовољава у потпуности*.

2. Путем самооцењивања наставног особља (Образац 6) део процеса који се односи на НИР, односно на укључивање резултата научно-истраживачког рада у наставни процес. Надлежни за организовање и спровођење овог дела наставног процеса помоћник директора за наставу и директор. – Директор и помоћник директора за наставу након увида резултате НИР-а и њиховог укључивања у наставни процес оценили су: квалитет задовољава у потпуности.

3. Путем праћења наведених делова наставног процеса од стране шефова катедри. Надлежни за организовање и спровођење овог дела наставног процеса су помоћник директора за наставу и директор. Комисија прибавља информације од надлежних за спровођење и праћење делова наставног процеса, обрађује и анализира информације и податке, у складу са Табелом бр. 1 Правилника оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу. У случају да није остварен минимални ниво квалитета Наставно веће налаже директору да донесе корективне мере којима обавезује надлежне субјекте у обезбеђењу квалитета у циљу задовољења стандарда, а да о донетим мерама информише Наставно веће. – С обзиром да није било потребе за применом корективних мера ради обезбеђења квалитета овог стандарда, а на основу извештаја шефова катедри овај квалитет овог елемента задовољава у потпуности.

Овим је потврђено да Установа систематски прати и вреднује наставни процес и педагошки рад наставника те долазимо до закључка да *квалитет овог елемента је задовољен у потпуности*.

5.4.3. Установа упозорава наставнике који се не придржавају плана наставе као и плана рада и предузима корективне мере за побољшање истих

Директор и помоћник директора за наставу упозоравају наставнике који се не придржавају плана рада на предмету или не постижу одговарајући квалитет наставе на потребу побољшања рада и наставе. У том циљу наставницима се обезбеђује потребно усавршавање.

Правилник за самовредновање и оцењивање квалитета предвиђа релевантне поступке и мере које се предузимају уколико дође до одступања. Прописани су стандарди рада у делу у коме се регулише контрола испуњености Стандарда квалитета наставе студијских програма. Правилником је предвиђено да се „контрола садржаја и метода наставе обавља кроз анонимну студентску анкету, која резултира „оценама квалитета свих облика наставе на предмету и то за сваког наставника појединачно“.

У Установи се спроводи систематско праћење и оцењивање квалитета наставе на појединачним предметима, које обухвата прибављање информација, о понашању наставника и сарадника у оквиру следећих делова наставног процеса: организованост наставе, садржај наставног предмета, начина излагања материје, учествовања студената у настави, полагања испита, у целини процењен квалитет наставника и сарадника и предмета. Установа организује прикупљање мишљења актуелних студената на питања која се односе на овај део наставног процеса путем анкете (Образац 2) и свршених студената (Образац 8) на питање квалитет садржаја сваког предмета је задовољио моја очекивања – просечна оцена 4,41 и обим и садржај предмета је одговарајући – просечна цена 4,52. Надлежни за организовање и спровођење прикупљања мишљења о овом делу наставног процеса су помоћник директора за подршку настави и директор. Комисија је прибавила мишљења актуелних студената о овом делу наставног процеса од надлежних, обрадила и анализира податке, у складу са Табелом бр. 1

оценила квалитет и сачинила извештај Наставном већу. У случају да није остварен минимални ниво квалитета Наставно веће, за овај део обезбеђења квалитета налаже директору, да донесе корективне мере које се састоје у налозима наставницима и сарадницима, код којих је то случај, да побољшају квалитет наставе у деловима процеса у којима он незадовољава, а које се односе већ на наставу у наредном семестру, како би активности наставника и сарадника довео на тражени ниво квалитета који води придржавању плана наставе и плана рада. За контролу испуњења наложених корективних мера директор задужује помоћника директора за наставу.

Директор и помоћник директора се изјашњавају да у анализираном периоду није било потребе за применом корективних мера те на основу тога и анализе анкета констатујемо: *квалитет задовољава у потпуности.*

Анализа стања стандарда 5

Садржаји курикулума одговарају постизању циљева одговарајућих студијских програма и исхода учења у Установи, а што се документује следећим текстом у коме су дати примери студијских програма ОАС Право по претходној акредитацији и ОАС Пословна економија по реакредитацији.

Студијски програм Право (240 ЕСПБ)

Уверење о акредитацији број 612-00 681/2016-06

- **Основни циљеви** студијског програма су:
- развијање способности за успешно извршавање правних послова и задатака у правосуђу, државним и невладиним институцијама, привредним и другим организацијама,
- разумевање и примена основних правних појмова и института, као и уочавање односа са другим гранама права,
- разумевање конкретне ситуације кроз анализу стања, синтезу прикупљених података, успешно предвиђање последица и доношење адекватних правних решења и одлука,
- овладавање методама и поступцима решавања правних проблема,
- развој критичког и самокритичког промишљања и усвајање објективног става у односу на било коју ситуацију која се у пракси среће,
- разумевање и примена научне и стручне методологије потребне ради стицања и примене знања, научних и стручних достигнућа из области права и сродних научних дисциплина,
- константно праћење измене одредби правних норми и примена актуелних законских норматива на сваку конкретну ситуацију,
- развијање вештина за самосталан и тимски рад,
- развијање свести за перманентним образовањем и образовање током целог живота,
- у складу са основним циљевима Установе.

Реализација наведених циљева остварује се адекватним курикулумом који чини: укупно студијских предмета (35); број испита које студент мора да положи (30); број обавезних студијских предмета (25); број изборних студијских предмета (10); број понуђених студијских предмета за сваки изборни предмет (2).

На првој години студија студенти изучавају 8 обавезних предмета (Римско право - 8 ЕСПБ, Увод у право – 7 ЕСПБ, Пословна информатика – 7 ЕСПБ, Пословна економија - 8 ЕСПБ, Уставно право - 8 ЕСПБ, Увод у грађанско право - 8, ЕСПБ, Социологија – 7 ЕСПБ, Енглески језик 1 - 7 ЕСПБ), са укупно 40 часова активне наставе недељно (20 предавања и 20 вежби), у укупном износу од 60 ЕСПБ.

На другој години студија студенти изучавају 7 обавезних предмета (Кривично право - 8 ЕСПБ, Стварно право – 8 ЕСПБ, Историја државе и права – 7 ЕСПБ, Енглески језик 2 - 7 ЕСПБ, Пословно право - 8 ЕСПБ, Наследно право - 7 ЕСПБ, Породично право - 8, ЕСПБ) и 1 изборни предмет за који се студент опредељује од два понуђена предмета (Арбитражно право – 7 ЕСПБ, Економска политика – 7 ЕСПБ), са укупно 40 часова активне наставе недељно (20 предавања и 20 вежби), у укупном износу од 60 ЕСПБ.

На трећој години студија изучава се 8 предмета, од којих су 5 предмета обавезни (Кривично процесно право - 8 ЕСПБ, Облигационо право - 8 ЕСПБ, Управно и прекршајно право - 7 ЕСПБ,

Међународно јавно право – 8 ЕСПБ, Грађанско процесно право), и 3 изборна предмета за које се студент одређује од шест понуђених предмета (Правна етика – 7 ЕСПБ, Менаџмент људских ресурса – 7 ЕСПБ, Право интелектуалне својине – 7 ЕСПБ, Предузетништво – 7 ЕСПБ, Нотарско право - 7 ЕСПБ, Буџетско право – 7 ЕСПБ), са укупно 40 часова активне наставе недељно (20 предавања и 20 вежби), у укупном износу од 60 ЕСПБ.

На четвртој години студија изучава се 6 предмета, од којих су 5 предмета обавезни (Међународно кривично право - 8 ЕСПБ, Право ЕУ - 7 ЕСПБ, Међународно приватно право - 8 ЕСПБ, Радно право – 7 ЕСПБ, Трговинско право), 1 изборни предмет за које се студент одређује од два понуђена предмета (Писање правних аката – 7 ЕСПБ, Међународно трговинско право – 7 ЕСПБ) и Дипломског рада – 15 ЕСПБ), са укупно 40 часова активне наставе недељно (20 предавања и 20 вежби), у укупном износу од 60 ЕСПБ.

На овај начин је обезбеђено стицање тражених компетенција, а такође и значајна флексибилност студијског програма којом се студенту пружа могућност да учествује у креирању сопственог образовања.

Студијски програм ОАС Пословна економија (240 ЕСПБ)

Основни циљ студијског програма је упознавање студената са теоријским и практичним академским знањима и вештинама из области финансија, банкарства, осигурања, предузетништва, менаџмента, организације и других дисциплина заступљених у студијском програму, односно образовање дипломираних економиста чије ће компетенције бити усвојена интегрисана професионална знања потребна за успешно обављање стручних послова у оквиру различитих сектора и функција у финансијским институцијама, предузећима и другим организацијама и институцијама. Основни циљ програма се постепено и хијерархијски остварује у зависности од изабраног модула и изборних предмета у оквиру програма.

Модул 1 Финансије, банкарство и осигурање има за циљ да студенти усвоје специјализована знања у областима (у зависности од изборног подручја програма):

- монетарне теорије и политике; депозитно-кредитне функције банака; мобилизације, концентрације и пласирања финансијске aktive у првом реду банака, затим осигуравајућих друштава, инвестиционих и пензионих фондова и других пословних субјеката; осигурања и реосигурања, дефинисања премије осигурања, управљања ризицима у осигурању;
- методологије кредитне политике; стратегије управљања активом и пасивом банака; управљања ризицима кредитирања привреде и становништва и другим врстама ризика у банкарском пословању; принципима и начелима финансијског пословања;
- берзанског пословања, брокерско-дилерских послова, портфолио менаџмента и инвестиционог банкарства;
- примене аналитичких алата у области финансијске и актуарске математике; пореског система и политике, метода обрачуна пореза; управљања инвестицијама, корпоративних и међународних финансија, рачуноводства, ревизије и контроле пословања пословних субјеката и др.

Модул 2 - Пословна економија и предузетништво има за циљ да студенти усвоје специјализована знања у областима (у зависности од изборног подручја програма):

- пословања различитих врста предузећа и других организација и институција;
- менаџмента и организације, пословног планирања и пословне анализе при доношењу пословних одлука у циљу повећања успешности пословања предузећа;
- вођења предузетничких процеса и разумевања предузетничке личности и иновативности као стратешке предности на свим нивоима пословања, препознавања и усвајања предузетничке филозофије, осмишљавања нових пословних подухвата, самосталног препознавања пословних прилика и њиховог превођења у организоване пословне процес;
- корпоративних комуникација, информисања, преговора и закључивања уговора и других пословних аката, јавног наступа у медијима;
- начина рада различитих сектора у предузећима, као што су набавка, испорука, рециклирање, однос логистике и маркетинга, тражња и залихе, одржавање, складиштење, транспорт, продаја сировина, репроматеријала и производа;
- планирања и управљања производњом и услугама;
- управљања пројектима и инвестицијама, разумевања планирања, организовања, вођења и контроле инвестиционих пројеката, развоја људских ресурса и разумевања основних појмова из

области радног права, као што су радни однос, уговор о раду, колективни уговори, социјално осигурање, заштита на раду и др.

Курикулум студијског програма се заснива на бази јединствених европских норматива и стандарда предвиђених Болоњском декларацијом. Програм припада пољу друштвено-хуманистичких наука, траје четири године (8 семестара), има укупно 240 ЕСПБ бодова (30 по семестру, бодовна вредност сваког предмета исказана је у курикулуму студијског програма и у спецификацијама предмета).

На првој години студија изучава се 8 обавезних наставних предмета, на другој години се изучава 8 наставних предмета од којих је 7 обавезних и 1 изборни предмет од 2 понуђена предмета.

На трећој години се изучава 8 наставних предмета од којих је на:

- Модулу 1, 5 обавезних и 3 изборна предмета (од 6 понуђених);
- Модулу 2, 6 обавезних и 2 изборна предмета (од 4 понуђена)

На четвртој години студија се изучава 8 наставних предмета од којих је на:

- Модулу 1, 6 обавезних и 2 изборна предмета (од 4 понуђена), и
- Модулу 2, 5 обавезних и 3 изборна предмета (од 6 понуђених).

Стручна пракса, Предмет завршног рада и Завршни рад су обавезни и улазе у укупан број бодова.

Структура курикулума са листом обавезних и изборних предмета је конципирана тако да су предмети у директној функцији остваривања циљева програма. Садржај програма, листа обавезних и изборних подручја, начин извођења, потребно време, предуслови за упис појединих предмета, бодовна вредност предмета, Стручне праксе, Предмета завршног рада и Завршног рада садржани су у Књизи предмета.

Анализу пропорција различитих типова курсева коју изводе наставници и сарадници ангажовани на студијском програму, у погледу балансираности с обзиром на исходе учења, Установа презентује на примеру Студијског програма основних академских студија Пословна економија и предузетништво у следећој табели.

<i>Типови курсева (предавања, семинари, пракса, пројекти и др.)</i>	<i>Исходи учења</i>
Савремени привредни системи Стратегије раста и развоја предузећа	Обављају веома комплексне предузетничке задатаке у бизнису.
Теорија и планирање привредног развоја – Организациони дизајн Управљање иновацијама ЕУ Портфолио менаџмент Стратегијски маркетинг	Повезују и практично примењују теоријска знања из области: развија пословних могућности, пословног планирања, управљања организационим променама, предузетничких финансија, предузетничког маркетинга.
Корпоративно управљање Управљачко рачуноводство Пословне финансије Финансијске институције Финансијско извештавање и менаџмент контроле	Своја знања и вештине примењују у предузећима, без обзира на величину и привредну грану.
Национална економија Право ЕУ	Професионално се ангажују у бизнису и управљају предузећима у домаћем и међународном окружењу.
Управљање пројектима	Успешно руководе пословним подухватима и управљају тимом.
Методологија научног истраживања	Способност решавања конкретних проблема уз употребу научних метода. Напишу научно-истраживачки рад и презентују резултате свог рада.

5.5.2. Подстицање активних и стручних компетенција наставника и сарадника

Најважније активности које су усмерене на подизању нивоа научне компетенције и општег научно- истраживачког потенцијала ВШ ПЕП јесу:

- подршка наставницима и сарадницима за учешће на домаћим и међународним научним и стручним конференцијама;
- јавно публиковање резултата научноистраживачког рада у домаћим и међународним часописима;
- публиковање радова на *SSCI* листи и у часописима који су према категоризацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја високо ранжирани (M20 и M50);
- публиковање монографија и уџбеника;
- публиковање радова у зборницима међународних (M30) и домаћих научних скупова (M60);
- појачано и систематско ангажовање наставног особља на изради научноистраживачких пројеката и активности на проширењу научноистраживачких капацитета.

У Установи су формиран Центар за научноистраживачки развој и Центар за међународну сарадњу у циљу развоја студијских програма, истраживачког и стручног рада.

Установа *подстиче стицање активних компетенција наставника* типичних за високошколске установе као и стицање стручних компетенција, на организовани начин, тако што што наставницима и сарадницима обезбеђује перманентну едукацију и усавршавање путем студијских боравака, специјализација и учешћа на научним и стручним скуповима.

Установа на активан начин пружа наставном особљу могућност стицања стручних компетенција континуирано омогућавајући образовање и усавршавање наставног особља (наставника и сарадника), (Прилог 5.3), и то кроз:

- организовање властите међународне научне конференције “Employment, Education And Entrepreneurship – ЕЕЕ”, односно „Запошљавање, образовање и предузетништво“, коју почев од 2012. године одржава у континуитету, где се на активан начин наставном особљу пружа могућност стицања стручних компетенција.
- публиковања властитог научног часописа *International Review* почев од 2012 године (категоризација у 2022. години M24),
- публиковањем националног часописа *Трендови у пословању*, почев од 2019. године (M51)
- пружањем могућности учествовања у Еразмус програмима,
- финансијске подстицаје учешћа на другим научно-стручним скуповима као и публиковање различитих научно истраживачких радова и монографија,
- финансијску подршку наставном особљу даљем образовању.

У Установи су формиран Центар за научноистраживачки развој и Центар за међународну сарадњу у циљу развоја студијских програма, истраживачког и стручног рада.

5.5.3. Доступност и реализација плана рада на предметима

Установа има предвиђену процедуру која обезбеђује доступност и реализацију плана рада на предметима, као и регуларност распореда наставе (ближе описано у делу 5.3 Извештаја о самовредновању). Процедуре и мере које установа доноси у случају неиспуњавања овог стандарда образложене у опису стања Стандарда 5.

5.6. Улога свршених студената у анализи квалитета наставног процеса.

Квалитет наставног процеса Установа посебно оцењује на основу мишљења свршених студената исказаног лично, преко информација добијеног од Алумни клуба и на основу анализе анкета а свршених студената (Образац 8) приказане у Прилогу 5.1 На основу добијених података сматра се да **квалитет наставног процеса задовољава потпуности.**

Анализа и процена тренутне ситуације

Установа примењује Стандард 5: Квалитет наставног процеса који се обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу, а што је евидентно из Правилника. Установа је у потпуности применила Упутства за примену стандарда 5 од тачке 5.1 до тачке 5.5. Наведене тачке су испуњене у оквиру правилника у делу Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставног процеса.

Анализа резултата наставног процеса анкетирањем указује на континуиран тренд високог задовољства студената.

Установа изводи наставу у складу са техничком опремљеношћу Установе и потребама предмета. Приликом дефинисања односно одабира наставних метода наставници су се руководили тиме да настава буде у високом степену интерактивна и да максимално укључује студенте, подстиче логичко размишљање, закључивање и креативност.

Наставници су се определили за одређене стратегије наставе и активности студената којима ће на најбољи начин савладати јасно дефинисане исходе учења на предметима. У циљу квалитетног одвијања наставног процеса пре почетка сваког семестра студентима су доступни распореди наставе и план рада на предметима. Силабусом сваког предмета прецизиране су методе наставе у циљу остварења исхода учења, а тиме и исхода учења студијског програма.

Резултати анкета показују да наставници и сарадници поштују термине и редовно изводе наставу, редовно одржавају консултације, спремни су за сарадњу са студентима, на јасан и разумљив начин излажу материју и спремни су да дају одговоре на постављена питања.

Имајући у виду да је настава током епидемије изазване вирусом COVID19 по правилу одржавана путем електронских платформи у летњем семестру 2020. године, важно је нагласити да је Установа успешно реализовала све наставне и предиспитне активности предвиђене студијским програмима. Обезбеђене су све неопходне претпоставке за технички беспрекорну комуникацију између наставника и студената, а наставници и сарадници Установе су пре почетка онлајн наставе похађали обуке за коришћење електронских платформи, следствено чему је достигнут висок степен дигиталне компетентности наставника и сарадника Установе.

Будући да су резултати студентске анкете, у којима се оцењују сви елементи квалитета наставног процеса, укључујући ту и квалитет наставе и придржавање плана рада на предмету, (њима се придаје посебна пажња), како у процесу унапређења квалитета рада на појединим предметима (превасходно кроз дискусије на седницама Катедри) тако и приликом избора односно реизбора наставника у одговарајуће звање потврђује се систематско праћење и вредновање наставног процеса и наставника.

Процена испуњености Стандарда 5

Стандард је испуњен у целини. Полазне претпоставке односа према раду су висок професионални морал наставника и одговорност студената. План и распоред наставе (предавања и вежби) усклађени су са законским нормама, потребама и могућностима студената, као и потребама студијског програма, односно са потребом успешног савладавања одређене материје из предмета у погледу којих се настава изводи у одговарајућем семестру. Ово се обезбеђује применом система ЕСПБ бодовања и организацијом наставног процеса на начин који омогућава стицање унапред предвиђених компетенција. У току школске године студент стиче 60 ЕСПБ бодова што одговара просечном укупном ангажовању студента у обиму 40-часовне радне недеље у току једне школске године. Под укупним ангажовањем студента подразумевају се часови активне наставе, самосталног рада, колоквијума, испита, израде завршног рада, других облика ангажовања у складу са општим Установе као што су стручна пракса и друго. Установа на својим огласним таблама, као и на интернет страни Установе, објављује информације о распореду наставе пре почетка семестра и распореду испита. Примена распореда наставе и испита се контролише пре свега кроз јавност рада, али и путем студентских анкета.

Анализа слабости и повољних елемената - SWOT анализа

У оквиру стандарда 5 методом SWOT анализе Установа анализира и квантитативно оцењује од следеће елементе: компетентност наставника и сарадника; доступност информација о терминима и плановима реализације наставе; интерактивно учење студената у наставном процесу; доступност података о студијским програмима, плану и распореду наставе; избор метода наставе и учења којима се постиже савладавање исхода учења; систематско праћење квалитета наставе и корективне мере.

Предности (<i>Strengths</i>)	Слабости (<i>Weaknesses</i>)
<p>Методе наставе и учења којима се постиже савладавање исхода учења су прецизно дефинисане спецификацијама (описима) предмета за сваки студијски програм. (+++)</p> <p>Компетентност и искуство наставника и сарадника у образовном раду. (++)</p> <p>Примена савремених наставних метода, усклађених са захтевима исхода учења. (++)</p> <p>Висока мотивисаност већине наставника и сарадника за унапређивање квалитета наставног процеса. (+++)</p> <p>Редовна информисаност студената о свим сегментима наставе. (+++)</p> <p>Методе извођења наставе су интерактивне и унапређују се у складу са савременим тенденцијама у области методике извођења наставе као и на основу повратних информација од стране студената путем анкетних упитника. (++)</p> <p>Успостављен систем интерактивне електронске комуникације са студентима. (+++)</p> <p>Усвојене су корективне и превентивне мере ради уклањања уочених недостатака у процесу извођења наставе. (++)</p> <p>Унапређење научних и стручних компетенција наставника и сарадника јесте континуирана активност наведених субјеката. (+++)</p>	<p>Недовољна иницијатива студената у предлагању корективних мера за обезбеђење квалитета наставног процеса и услова рада. (++)</p> <p>Стандардизација метода наставе и учења у извесној мери спутава креативност наставника и избору оптималне методе наставе и учења. (++)</p> <p>Примена PowerPoint презентације уз помоћ видео пројектора у току наставепружа многе погодности и за наставнике, односно сараднике и за студента, али има извесне слабости које се манифестују у следећем:</p> <p>(1) презасићеност студената бројним видео слајдовима и монотонијом која после дужег времена њихове примене може да уследи, (+)</p> <p>(2) пасивизација студената, односно недовољна интерактивност у настави која из оваквог начина рада најчешће произилази. (++)</p> <p>Већа оријентисаност студијских програма у правцу теоријске обраде предметне проблематике у односу на стицање стручних и практичних вештина и знања. (++)</p>
Могућности (<i>Opportunities</i>)	Опасности (<i>Threats</i>)
<p>Организовање већег броја радионица чији су носиоци наставници и стручњаци из праксе. (+++)</p> <p>Организовање обука за методе интерактивне наставе. (+++)</p> <p>Успостављање сарадње са релевантним субјектима у погледу реализације стручне праксе студената као дела њихових наставних активности. (++)</p> <p>Организовано и планирано учење у настави гостујућих професора. (++)</p> <p>Развијање облика наставе, базиране на савременим технологијама. (++)</p> <p>Стимулисати присуство и активност студената на настави. (++)</p>	<p>Необјективност студената приликом анкетирања, као и попуњавање анкета од стране студената који нису редовно присуствовали настави. (++)</p>

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 5

У циљу унапређења наведеног елемента квалитета уочено је да у оквиру ограничења, која спречавају постизање циљева евидентирано постоји укупно: пет (5) слабости, једна (1) опасност као и у оквиру прилика шест (6) могућности. На основу њих сачињени су предлози и планиране мере и активности за унапређење квалитета Стандарда 5:

- *Промовисање организационе културе подизања квалитета код свих субјеката који учествују у реализацији наставног процеса;*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, катедре.
- *Организовати редовне састанке и округле столове са представницима студената у циљу идентификовања потребе и начина за унапређење квалитета наставног процеса;*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, катедре.
- *Регуларно спроводити детаљну анализу анкета студената о квалитету наставног процеса и вршити корекције наставног процеса у складу са оправданим примедбама студената;*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, Студентски парламент.
- *Подстицати и стимулисати студенте да се што активније укључују у наставни процес кроз редовно присуство и активно учешће у настави и вежбама, израду домаћих задатака, учешће у дискусијама, израду семинарских радова и презентација, практичну реализацију пројектних задатака итд.*
Носиоци активности: катедре, наставно особље.
- *Организовати додатну едукацију наставног особља о интерактивним облицима наставе и вештини комуникације;*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, катедре
- *Потребно је да сваки наставник, односно сарадник критички преиспита властити постојећи метод извођења наставе предавања, односно вежби у оквиру свог предмета, посебно са становишта начина презентовања наставе;*
Носиоци активности: наставно особље
- *Планом рада за наредну школску годину предвидети већи број предавања-радионица које изводе стручњаци из праксе и предметни професори.*
Носиоци активности: директор и помоћници директора, наставно особље, катедре.

Показатељи и прилози за стандард 5:

[Прилог 5.1.](#) Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

[Прилог 5.2.](#) Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе

[Прилог 5.3.](#) Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 6: КВАЛИТЕТ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ, УМЕТНИЧКОГ И СТРУЧНОГ РАДА

Опис и анализа стандарда 6

Висока школа за пословну економију и предузетништво Београд (у даљем тексту: Установа) има јасно дефинисане циљеве и задатке Установе, садржане у релевантним актима који афирмишу професионални рад и етику на пољу научно-истраживачког рада, а у складу са принципима и стандардима образовног система. Установа од самог оснивања организује, прати

и подстиче научно-истраживачки рад и стратешки је опредељена да перманентно повезује и остварује јединство образовне и научноистраживачке и стручне делатности. Установа посебну пажњу посвећује неговању и одржавању односа са бројним институцијама у земљи и учествује у међународној сарадњи са партнерским високошколским институцијама у иностранству.

6.1 Установа у своме раду остварује јединство образовног, научноистраживачког и професионалног (стручног) рада што представља једну од мера обезбеђења квалитета предвиђених Стратегијом обезбеђења квалитета.

Праћење и провера резултата научноистраживачког рада у Установи се одвија на неколико нивоа. Неизоставни начин провере квалитета научно-истраживачког рада врши се у погледу сваког наставника и сарадника приликом избора односно реизбора у одговарајуће звање, при чему се јединство образовног, научно-истраживачког и стручног рада рефлектује у услову да већина радова кандидата треба да буде из уже научне области за коју је биран, односно из које треба да изводи наставу, разматрањем годишњих извештаја о научно-истраживачкој активности сваког наставника и сарадника, учешћем у научно-истраживачким пројектима и на друге начине својствене академској заједници.

Оцена овог елемента заснива се на анализи анкете наставног особља (Образац 14) на питање: *У свом раду остварује јединство образовног, научно истраживачког и стручног рада.*

<i>Питање</i>	<i>2020/21</i>	<i>2021/22</i>	<i>2022/23</i>	<i>Просечна оцена</i>
У свом раду остварује јединство образовног, научно истраживачког и стручног рада	4,29	4,40	4,60	4,43

Просечна оцена овог питања указује на квалитет који задовољава уз могућност побољшања.

6.2 Научноистраживачки рад у Установи, у ком учествују наставници и сарадници, обавља се у циљу развоја науке, унапређивања делатности високог образовања, односно унапређења квалитета наставе, усавршавања научног подмлатка, увођења студената у научноистраживачки рад и стварања материјалних услова за рад и развој.

Установа поседује *организациону структуру* која је неопходна за остваривање научно-истраживачког и стручног рада, као и значајне људске ресурсе за његово спровођење. Посебну улогу имају катедре. Установа је, у складу са чланом 34 Статута, формирала Центар за научноистраживачки рад и развој (ЦНРР) у настојању да своју организациону структуру прилагоди научно-истраживачком и стручном раду, у циљу бољег повезивања свих досадашњих научних активности као и подстицања нових, и како би се њима боље координисало и управљало са једног места, а у оквиру кога се обједињују све релевантне истраживачке активности, које обухватају следеће области деловања:

- издавање редовних и специјалних издања часописа International Review (IR),
- издавање редовних издања часописа Трендови у пословању,
- организовање међународне научне конференције (ЕЕЕ),
- пројектне активности,
- међународна научна сарадња,
- издавање монографија и специјалних публикација,
- успостављање домаће и међународне сарадње са високошколским и научним институцијама,
- неформално образовање и обука и усавршавање привредних и других руководећих кадрова у области пословне економије, предузетништва, права, финансија и осигурања.

Установа је, укључујући и ЦНРР, до сада публиковала значајан број научних публикација.

Што се тиче *људских ресурса* неопходних за остваривање научно-истраживачког и стручног рада може се констатовати да Установа поседује значајан број наставника са научним звањима, као и сарадника са научним и стручним звањима, а што узето заједно представља значајан научно-истраживачки потенцијал.

6.3 Установа се реализује Ерасмус, међународне и домаће пројекте, у којима су руководиоци/координатори наставници стално запослени. У научноистраживачке и стручне пројекте укључен је велики број наставника, асистената и сарадника. (Табела 6.2)

6.4 Истраживачка стратегија и циљеви Установе ближе су формулисани кроз План истраживачког развојног центра. Примарни циљ је: унапређивање научно-истраживачке делатности Установе кроз пружање подршке у реализацији различитих научних активности, а у складу са захтевима Министарства просвете, науке и технолошког развоја, односно иностраних институција које се баве научно-истраживачком делатношћу. Циљеви су у потпуности у складу са стратешком оријентацијом Установе. Циљеви које можемо посебно издвојити су: развијање научних и стручних сазнања и унапређење стручне праксе у области пословне економије, предузетништва, менаџмента, финансија, маркетинга и права, преношење научних и стручних знања и вештина и иновирање, развој и примењивање нове образовне технологије у преношењу знања кроз процес образовања и научноистраживачког рада.

Циљеви су усаглашени са националном стратегијом која је ближе формулисана у оквиру стратешких документа Владе Републике Србије. Из истих се посебно издвајају следећи циљеви: стварање нових знања, развој нових и унапређење постојећих технологија, решавање сложених друштвених и економских проблема и дефинисање привредне специјализације земље.

Знања до којих наставници и сарадници Установе, долазе спровођењем научних, истраживачких и професионалних активности активно се укључују у наставни процес реализацијом њихових права и обавеза да предлажу усавршавање и преиспитивање наставног плана и програма.

6.5 Установа је обезбедила интегрисаност истраживачких метода и резултата истраживања у наставне програме академских студија (Правилником, у табели Начини и поступци за обезбеђење квалитета научноистраживачког и стручног рада) на тај начин, што се знања и резултати, до којих долази и спровођењем научно истраживачких и професионалних активности наставника и сарадника Установе, укључују у програме извођења наставе на свим нивоима студија, упоредо са страном литературом, чиме се студентима омогућава да резултате научно-истраживачког рада наставника и сарадника разматрају упоредо са резултатима научно-истраживачке активности водећих европских и светских аутора. Овакав концепт доприноси развоју критичког мишљења и подстицању наставника и сарадника да стално раде на унапређењу своје научно-истраживачке активности. Укључење ових знања и резултата у наставни процес резултира иновирањем наставног садржаја већине предмета.

6.6 Установа подстиче своје запослене да се активно баве научним, истраживачким, уметничким и професионалним радом и да што чешће објављују резултате свог рада.

6.7. Установа подстиче и обезбеђује услове наставном особљу да се активно бави научноистраживачким и стручним радом и да што чешће објављује резултате тог рада у сопственим публикацијама, затим, плаћањем котизација на другим научним и стручним скуповима, плаћањем едукативних семинара и др. У претходним годинама организована су предавања угледних професора, академика, експерата из матичне области Установе, организовани су округли столови, тиме је пружена могућност младим сарадницима, наставницима, студентима да се упознају са најновијим сазнањима из презентованих тем а. Установа је у циљу пружања подршке наставницима и сарадницима да повећају број и квалитет публикација у реномираним часописима са SCI индексацијом и сама покренула публикување сопственог међународног часописа под називом *International Review (IR)*. Часопис *International Review* излази од 2012. године, два пута годишње у електронском издању (пдф формату) и у штампаној верзији, на енглеском језику. Исти је у 2020, рангиран у М 53, 2021. у М 51, а 2022. години у категоризацији М 24. Од 2014 године, часопис излази у суиздаваштву са италијанским издавачима из Болоње. Структуру радова чине 50:50 радови аутора из земље и радови аутора из иностранства. Сви радови поред двоструке “следе” рецензије, пролазе и обавезну софтверску проверу на плагијате. Часопис је индексиран у следећим базама и на платформама:

- Emerging Sources Citation Index (ESCI),
- ERIH PLUS,
- SCIndeks,
- Science Impact Factor (SIF),
- Google Scholar,
- Directory of Open Access Journals (DOAJ),

- The University of Saskatchewan Library,
- Scientific Indexing Services (SIS),
- Directory of Research Journals Indexing,
- WorldCat Database Search Engine,
- ROAD- Directory of Open Access scholarly Resources,
- ResearchBib (Research Bible).

Часопис се налази у процесу евакуације за улазак у базу SCOPUS и у друге сличне базе.

Часопис Трендови у пословању чији је издавач Установа, од 2019. године, излази два пута годишње у електронском и штампаном издању, на српском и енглеском језику. Часопис је од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја добио категорију М53 за 2020. годину, М52 за 2021 и 2022 годину. Часопис је реферисан у Српском цитатном индексу (*SCIndeks*) (<http://scindeks.ceon.rs/issue.aspx?issue=12810>). Часопис је индексан у *DOAJ* (*Directory of open access journals* – Онлајн база података која индексира квалитетне рецензиране часописе који се издају у режиму отвореног приступа) (<https://doaj.org/toc/2334-8356>).

На тај начин је наставницима и сарадницима Установе омогућно под повољнијим условима објављивање научно-стручних радова у међународном часопису.

Будући да се часописи финансирају из сопствених извора Установе, то је својеврсна потврда система за финансијску подршку младим истраживачима и наставном особљу.

Установа благовремено обезбеђује ажурну и савремену литературу за све студијске програме посредством издавачке делатности. Наставници су аутори уџбеника воде првенствено рачуна о интересима и потребама студената Установе. У 2021. години издато је 31, у 2022 издато је 30, а у 2023. години (до 30.09) издато је 25 уџбеника и монографија. Будући да велики број уџбеника садржи позитивноправну материју, која је изузетно динамична, наставници и сарадници, као аутори уџбеника ове промене ажурно прате усклађују уџбеничку материју са значајнијим изменама прописа и економскихна које се ослањају уџбеници, док се мање значајне промене укључују у наставни процес, како би студенти били у току са легислативном динамиком

6.8. У Установи се доследно примењују критеријуми који се односе на научноистраживачки и стручни рад, јер се за избор у звање наставника и сарадника обавља по Правилнику о минималним условима за стицање звања наставника и сарадника, а који је у свему усклађен са препоруком Националног савета за високо образовање. О свим изборима спроведеним по наведеном правилнику у секретаријату Установе постоји документација.

Установа систематски прати и оцењује обим и квалитет истраживачког рада наставника и сарадника прегледом: објављених радова саопштених на конференцијама, у часописима и другим публикацијама, учествовања у научноистраживачким и стручним пројектима, на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству. НИР образац за наставно особље је обавезан и наставници и сарадници Установе га достављају годишње, директору школе, најкасније до почетка нове школске године, на анализу и праћење остварених резултата. Након анализе образаца, са сарадницима који нису показали напредак, обавља се разговор и указује на пропусте, те, уколико се уочи проблем, пружа му се помоћ у виду ментора за следећу годину. Са наставницима који конкретно не повећају свој НИР у складу са планираним активностима НИР, обавља се разговор у виду упозорења, и његов рад се прати у наредних шест месеци,

6.9. Установа је према члан 43. Закона о високом образовању акредитована као Висока школа, која у складу тим према члану 47. истог закона може да остварује основне академске студије, мастер академске студије и специјалистичке академске студије. Из наведеног је евидентно да Установа нема право да изводи докторске студије, па стога избор и именовање наставника и ментора на студијским програмима докторских студија за Установу није релевантно.

6.10. Образложење дато за тачку 8. и 9. важи и за ову тачку, па стога анализирање и упоређивање критеријума који дефинишу избор наставника и избор ментора на докторским студијама за Установу није релевантно.

6.11. Установа је од свог оснивања препозната је као поуздан партнер и због тога је све време успостављала међународну сарадњу, пре свега високошколским установама у свету. Из наведених разлога Установа је и донела Стратегију међународне сарадње. Стратегија међународне сарадње је јавно доступна објављивањем на сајту Установе.

Међународну сарадњу Установа успоставља и кроз међународну конференцију “*Employment, Education And Entrepreneurship – EEE*” („Запошљавање, образовање и предузетништво“), коју традиционално организује сваке године, као и кроз друге међународне конференције на којима се јавља било у улози координатора, или да само учествује у раду. Установа је остварила сарадњу са бројним високошколским установама која се огледа кроз заједничке научноистраживачке и стручне пројекте, међународне научне конференције, издавачку делатност, размену наставника и студената и др. Ова сарадња је потврђена потписаним Уговорима о пословно техничкој сарадњи са 63 високообразовне институције из земље и света, научним, пословним и другим организацијама и институцијама (Прилог 4.8).

Процена испуњености Стандарда 6

Установа је у потпуности применила Упутства за примену стандарда 6 Квалитет научноистраживачког рада, дефинисањем у оквиру Правилника, у табели Начини и поступци за обезбеђење квалитета научноистраживачког и стручног рада и обезбеђењем услова за научноистраживачки рад, утврђивањем и доследним остваривањем стандарда у погледу квантитета и квалитета научноистраживачког рада наставника и сарадника, утврђивањем и остваривањем етичких стандарда у научноистраживачком раду и обједињавањем образовног и научноистраживачког рада као делова јединственог процеса образовања. Остварењем јединства образовног, научноистраживачког и стручног рада, Установа показује посвећеност како образовању, тако и науци. У том контексту непрекидно осмишљава, припрема и реализује научне, истраживачке, стручне и друге врсте програма и пројеката националне и међународне сарадње у областима деловања. На тај начин се и садржај и резултати научних, истраживачких и стручних активности непрекидно усаглашавају са стратешким циљевима Установе, као и националним, европским и светским циљевима и стандардима високог образовања. Позитивни исходи ових активности укључују се у наставни процес. Установа обезбеђује услове рада који су подстицајни за развој како наставног и ненаставног особља, тако и студената.

Научно-истраживачки рад у Установи обавља се у складу са универзалним принципима добре научне праксе, а остварује кроз Центар за научноистраживачки рад и развој и Центар за међународну сарадњу, као и кроз индивидуални рад наставника и сарадника. За несметан рад центара обезбеђени су финансијски и остали материјални ресурси. У складу са законским оквирима Установа не подлеже акредитацији Одбора за акредитацију научно-истраживачких организација. Независно од тога Установа своју компетентност и спремност за научноистраживачки рад показује на основу следећих чињеница:

- остваривањем развојне политике, стратегије и планова научноистраживачког и стручног рада;
- подстицањем и стимулисањем научноистраживачког и стручног рада и научне продукције наставника и сарадника обезбеђујући: литературу, приступ базама података, као и рачунарску и другу опрему која је неопходна за научноистраживачки и стручни рад;
- планирањем и развојем научноистраживачког подмлатка;
- контролише се спровођења развојне политике, стратегије и усвојених планова научноистраживачког и стручног рада и њихово кориговање, евидентирање и вредновање резултата научноистраживачког рада наставника и сарадника у циљу утврђивања и праћења њихове научне компетенције, доследном применом правила о рецензирању научних радова, као и вредновањем научноистраживачког и стручног рада наставника и сарадника у поступку избора у звања;
- наставници и сарадници активно учествују у развоју научних области кроз учешће и вођење научних истраживања, објављивању и презентацији резултата на многим међународним научним скуповима и у реномираним часописима што велики број резултата;
- један број наставника су чланови уређивачког одбора и рецензенти у међународним часописима и зборницима са међународних конференција;
- програм издавачке делатности Установе се у континуитету реализује, кроз разноврсне публикације, уџбенике, зборнике радова са међународних и националних конференција које Установа организује, часописе Трендови у пословању и *International Review* и др.

- реализација Еразмус, међународних и домаћих пројеката, у којима су учесници и руководиоци/координатори наставници стално запослени;
- остварена је сарадња са бројним високошколским институцијама;
- Установи је додељена Еразмус повеља за високо образовање 2021-2027. Еразмус повеља за високо образовање представља предуслов за даље учешће Установе у највећем европском програму финансирања пројеката у области образовања и академске мобилности – Еразмус+.

Анализа слабости и повољних елемената - SWOT анализа

У оквиру стандарда б методом *SWOT* анализе Установа анализира и квантитативно оцењује следеће елементе: усаглашеност образовног, научноистраживачког, уметничког и стручног рада; оцењивање квалитета научноистраживачког рада наставника и сарадника; усаглашеност садржаја научноистраживачког уметничког и стручног рада са стратешким опредељењем земље и европским циљевима; активно укључивање резултата истраживања у наставни процес; подстицање наставника и сарадника на публикавање резултата истраживања; издавачку делатност; брига о научноистраживачком подмлатку.

Предности (Strengths)	Слабости (Weaknesses)
<p>Усаглашеност образовног, научноистраживачког и стручног рада. (+++)</p> <p>Системски приступ за Праћење и оцењивање квалитета научноистраживачког рада наставника и сарадника дефинисан Правилником о самовредновању и оцењивању квалитета кроз табелу Начини и поступци за обезбеђење квалитета научноистраживачког и стручног рада. (+++)</p> <p>Постојање Истраживачко-развојног центра. (++)</p> <p>Плодна издавачка делатност Установе. (++)</p> <p>Установа има вишегодишњу праксу организације традиционалне међународне конференције ЕЕЕ. (+++)</p> <p>Постојање подршке и обезбеђења могућности наставницима и сарадницима да активно учествују у научноистраживачком раду и публикавању радова у часописима и зборницима међународног значаја. (+++)</p> <p>Развијена сарадња са иностраним високошколским институцијама. (+++)</p> <p>Развијена међународна сарадња са сродним високошколским институцијама из иностранства. (+++)</p> <p>Активно укључивање резултата истраживања у наставни процес врши се путем објављивања уџбеника и монографија. (+++)</p> <p>Процедура и избор наставника у звања јесу заснована на резултатима њиховог научног и педагошког рада. (++)</p>	<p>Установа нема законску могућност да се акредитује за научно-истраживачку. (++)</p> <p>Недовољно учешће наставника и сарадника на пројектима под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја. (++)</p> <p>Недовољан број наставника, сарадника и ненаставног особља са искуством у припреми, аплицирању, организацији и руковођењу пројектима (+++)</p>
Могућности (Opportunities)	Опасности (Threats)

<p>Стратешко опредељење Установе за унапређење квалитета научноистраживачког рада у складу са стратешким опредељењем земље и европским циљевима. (+++)</p> <p>Сарадња са привредним субјектима у домену имплементације резултата научно-истраживачког и стручног рада наставника и сарадника у пројекте са привредом. (++)</p> <p>Могућност пријављивања за пројекте које финансира Европска унија. (++)</p> <p>Објављивање радова у часописима који се налазе на <i>SCI/SSCI</i>, <i>SCI Mago</i>, <i>WoS</i>, <i>Scopus</i> листама. (+++)</p>	<p>Недовољан број националних пројеката у којима би учествовале високе школе академских студија у приватном власништву (++)</p> <p>Недоступност буџетских средстава за финансирање научно-истраживачког рада наставника и сарадника на високообразовним установама у приватном власништву. (+++)</p> <p>Растућа конкуренција у области реализације примењених истраживања за потребе привреде и друштва. (++)</p> <p>Све компликованији поступци аплицирања за међународне пројекте и фондове Европске уније. (++)</p> <p>Дуготрајан и захтеван ангажман наставника и сарадника на изради уџбеника и практикума се не вреднује као научноистраживачки рад. (++)</p>
--	---

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 6

Полазећи од урађене Анализа слабости и повољних елемената и методом SWOT анализе може се констатовати да у оквиру ограничења, која спречавају постизање циљева евидинтирано постоји укупно: шест (6) опасности, четири (4) слабости, као и четири (4) могућности. На основу њих сачињени су следећи предлози и планиране мере:

- *Повећавати број наставника и сарадника који учествују у међународним пројектима и пројектима које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја.*
Носиоци активности: директор, помоћник директора за науку и развој, Центар за научноистраживачки рад и развој, Центар за међународну сарадњу.
- *Актуелизовати уџбенике и приручнике путем активног укључивања резултата истраживања и наставити и обезбедити динамичност објављивања монографија.*
Носиоци активности: директор, помоћник директора за наставу, помоћник директора за подршку настави, помоћник директора за науку и развој, катедре, наставно особље.
- *Установа је остварила значајне резултате на пољу међународне сарадње, али је важно наставити са интезивним радом на плану међународне сарадње, укључивањем што већег броја наставног особља у овај процес.*
Носиоци активности: директор, помоћник директора за науку и развој, катедре, Центар за међународну сарадњу, Центар за научноистраживачки рад и развој.
- *Преиспитати постојеће уговоре о сарадњи и дефинисати начине и мере за њихову ефикаснију операционализацију.*
Носиоци активности: директор, помоћник директора за науку и развој, катедре, Центар за научноистраживачки рад и развој.
- *5) Мотивисати наставнике и сараднике да искуства и научноистраживачку праксу размене са колегама у иностранству било путем учешћа на међународним научним скуповима или кроз програме међународне размене.*
Носиоци активности: директор, помоћник директора за науку и развој.

Показатељи и прилози за стандард 6:

Табела 6.1. Назив текућих научноистраживачких/уметничких пројеката, чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи.

Табела 6.2. Списак наставника и сарадника запослених у високошколској установи, учесника у текућим домаћим и међународним пројектима

Табела 6.3. Збирни преглед научноистраживачких и уметничких резултата у установи у претходној календарској години према критеријумима Министарства и класификације уметничко-истраживачких резултата.

Табела 6.4. Списак SCI/ ССЦИ-индексираних радова по годинама за претходни трогодишњи период. (Навести референце са редним бројем)

Табела 6.5. Листа одбрањених докторских дисертација и уметничких пројеката (име кандидата, име ментора, назив дисертације и година одбране, публиковани резултати) у високошколској установи у претходне три школске године

Табела 6.6. Списак стручних и уметничких пројеката који се тренутно реализују у установи чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи

Табела 6.7. Списак ментора према тренутно важећим стандардима који се односи на испуњеност услова за менторе у оквиру образовно-научног, односно образовноуметничког поља, као и однос броја ментора у односу на укупан број наставника на високошколској установи.

Прилог 6.1. Списак награда и признања наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком и уметничко-истраживачком раду.

Прилог 6.2. Однос наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

Прилог 6.3. Однос броја SCI-индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

Стандард 7: КВАЛИТЕТ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА

Опис, анализа и процена стандарда 7

Установа је осигурала да наставу врши квалификован и компетентан наставни кадар. Квалитет наставника и сарадника Установа обезбеђује: њиховим пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, под условима и процедурама утврђеним и дефинисаним Законом о високом образовању и интерним актима Установе; стварањем услова за перманентну едукацију и развој; провером квалитета њиховог рада у настави.

Установа, у складу са одредбама Правилника за самовредновању и оцењивање квалитета, редовно спроводи праћење своје политике и процедура везаних за запошљавање и избор наставног кадра, праћење и евалуацију квалитета и компетентности наставног кадра, што посебно важи за процедуре избора, именовања, процене, развоја и промоције кадра. Установа посебно пажњу посвећује научном подмалтку.

7.1. Утврђеност, јавност и доступност поступка и услова за избор наставника и сарадника

Установа је у складу са Законом о високом образовању утврдила јасне услове за избор у звања наставника и сарадника, Статутом (чл. 72) и Правилником о избору у звање (Прилог 7.1). Поступак и услови избора наставника и сарадника унапред су утврђени и доступни оцени стручне и шире јавности. Правилник је у складу са позитивноправним прописима и предлогом критеријума Националног савета за високо образовање (у даљем тексту: НСВО).

Минимални ниво квалитета елемената је поштовање одредби закона, Статута и других аката Установе о доступности стручној и широј јавности свих информација везаних за поступак и услове избора. Овај поступак и услови, предмет периодичне провере и усавршавања, су испуњени у складу са Правилником, члан 55 тачка 1, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника.

Комисија овај елемент стандарда квалитета током годишњих самовредновања оцењује на основу: увида у Конкурсну документацију за наставнике и сараднике, доступности и видљивости на сајту Установе биографија и библиографија наставника, асистената и сарадника у настави, поштовања одредби закона, Статута и Правилника о избору у звања при избору наставника и сарадника у звања и при заснивању радног односа, доступности стручној и широј јавности свих информација везаних за поступак и услове избора, као и испуњености критеријума за избор наставника у звање предавача, доцента, ванредног и редовног професора, наставника страног језика на основу чега је у све три године оцењен ниво испуњености овог елемента стандарда квалитета: *квалитет задовољава у потпуности*.

Недозвољен је сваки облик дискриминације у поступку вредновања услова професионалног напредовања, као и у самом поступку напредовања наставника (чл 40. ст. 3. Кодекса о академском интегритету).

7.2. Прописани поступци и услови за оцену научне и педагошке активности наставника и сарадника

Установа се, приликом избора наставника и сарадника у звања, придржава поступака и услова путем којих оцењује научно стручну и педагошку активност наставника и сарадника, а који су прописани одредбама члана 74 и 75 Закона о високом образовању и аката Установе којима се предвиђа минимални ниво квалитета елемената - позитивна оцена о научно-стручној и педагошкој активности наставника и сарадника.

Процеси именовања и избора у звања наставника и сарадника у Установи транспарентно су регулисани, дефинисани и документовани.

Установа планира развој кадрова и развој људских ресурса и обезбеђује наставни кадар. Планирање обезбеђења кадрова обухвата идентификовање потреба кадрова и начин њиховог обезбеђења, уз претходну анализу расположивог кадра за наредну школску годину, при чему се узима у обзир одлазак наставника у пензију по основу година стажа или старости, одлазак наставника на друге високошколске установе, могућност ангажовања наставника са других високошколских установа, анализирају се захтеви за одобравање сагласности за ангажовање који су у пуном или непуном радном односу на другим високошколским установама, промене процента ангажовања наставника са непуним радним односом и др. Након тога израђује се План ангажовања наставника и сарадника за наредну школску годину. Потребу за избором наставника и сарадника у звања и заснивање радног односа утврђује директор, који благовремено расписује конкурс у складу са Законом и Статутом.

Поступак за избор наставника и сарадника у звања спроводе Комисије за избор у звање, Наставно веће, директор. Поштовање прописаних процедура и услова обезбеђује се, између осталог, поверавањем израде извештаја о пријављеним кандидатима компетентној комисији и омогућавањем стављања приговора на реферат.

У складу са чланом 15 Правилника о избору звање директор образује Комисију за избор у звање. Задатак ове комисије је да:

-на основу анализе документације и научно истраживачких резултата кандидата утврде да ли пријављени кандидати по конкурс испуњавају услове за избор у звање наставника и сарадника,

-припреми реферате и сажетке реферата о пријављеним кандидатима,

-у извештају рангира пријављене кандидате по обавезним и изборним условима.

По правилу, Комисија за избор у звање у рефератима предлаже за избор у звање и заснивање радног односа прво рангираног кандидата.

Наставно веће на основу реферата Комисија за избор у звање врши избор наставника и сарадника у звања.

Надлежни за периодичне провере и усавршавања наведених активности, у смислу унапређења или усклађивања поступка и услова у складу са изменама законске регулативе, у Установи су секретар и директор.

Елемент 7.2 је испуњен је у складу са Правилником, члан 55, тачка 2, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника. Минимални ниво квалитета елемената је позитивна оцена о научно-стручној и педагошкој активности наставника и сарадника, те је оцењено да овај елемент стандарда 7 задовољава у потпуности.

7.3. Систематско праћење, оцена и подстицање научну и педагошку активност наставника и сарадника.

Установа систематски прати, оцењује и подстиче научно-стручну и педагошку активност наставника и сарадника. Установа при избору и унапређењу наставно-научног кадра посебно вреднује повезаност рада у образовању са радом на пројектима у другим областима радног, привредног и друштвеног живота. Установа прати стручно-професионални допринос наставника и сарадника који остварују кроз учешће на домаћим и међународним научним, истраживачким и развојним пројектима и руковођењем тим пројектима, чланством у уређивачким одборима научних часописа, чланством у програмским или организационим одборима научних конференција, као и рецензирањем радова у домаћим и међународним научним часописима.

Подстицај научно-стручне и педагошке активности наставника и сарадника спроводи се кроз планску стимулацију засновану на признањима и наградама, а посебно кроз избор у виша наставничка и сарадничка звања.

Минимални ниво квалитета елемента 7.3 представља позитивна оцена научно-стручног и педагошког рада, као и задовољење критеријума за избор у виша наставничка и сарадничка звања. Елемент 7.3 је испуњен у складу са Правилником, члан 55, тачка 3, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника. Комисија је овај елемент стандарда квалитета током годишњих самовредновања оцењивала на основу увида у Конкурсну документацију за наставнике и сараднике, и констатовала да су током конкурисања сви изабрани наставници и сарадници испунили минимални ниво квалитета, и то како у погледу оцене о научно-стручног, тако и у погледу педагошког рада, као и да су они наставници и сарадници, који су задовољавали критеријуме за избор у виша наставничка звања били бирани у њих. Оцена научно истраживачког рада врши се увидом у научни картон наставника. На основу тих констатација овај елемент квалитета генерално оценила: *квалитет задовољава у потпуности.*

7.4 Дугорочна политика квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка, као и различите врсте усавршавања.

Установа поклања пажњу развоју кадрова и дугорочном обезбеђењу предуслова и прилика за обезбеђење наставног кадра, посебно из реда студената које Установа образује, као и њихове потоње континуиране едукације.

Установа спроводи дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка као и различите врсте усавршавања. У складу са тим Установа је усвојила Програм развоја научно-истраживачког подмлатка за период 2021-2025 (Прилог 7.4.2). и План усавршавања научног подмлатка. (Прилог 7.4.4).

Квалитетна селекција младих кадрова спроводи се пажљивим избором на основу јавног конкурса, праћењем и провером њиховог научно-стручног и педагошког рада. Студенти који су остварили просечну оцену изнад 8, на првој и другој години студија, и показују смисао за наставни рад могу се на предлог директора за наставу, укључити у наставу као демонстратори. Уколико покажу добре резултате, бивају ангажовани у радном односу као сарадници у настави, као студенти мастер студија, а затим и асистенти уколико наставе

школовање на докторским студијама на неком од Универзитета у земљи или иностранству. Установа је дала финансијски подстицај младим кадровима финансирајући четири докторске студије.

Установа планира развој кадрова идентификујући потребу за едукацијом кадрова при чему су у фокусу млади и новопримљени кадрови за које се организује едукација на принципу „едукација едукатора“ коју држе старији и искусни наставници на различите теме, (Прилог 7.3) и Форум младих лидера . Развој научноистраживачког и наставног подмлатка Установе се остварује и кроз следеће активности: пружање стручне и саветодавне подршке младим истраживачима, обезбеђивање услова за објављивање резултата индивидуалног научноистраживачког рада младих научних кадрова, обезбеђивање услова за објављивање резултата колективног научноистраживачког рада младих научних кадрова, обезбеђења неопходних услова за научноистраживачки рад, публикавање резултата рада и систематско праћење и вредновање рада научног подмлатка и предузимање других радњи у циљу пружања подршке научноистраживачком и наставном подмлатку. То се постиже промовисањем етичког и професионалног односа према научном раду и прихваћеним стандардима научног рада, промоцијом интелектуалних и научних достигнућа младих научних кадрова.

Елемент 7.4 је испуњен је испуњен у складу са Правилником, члан 55, тачка 4, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника и поступањем у складу са усвојеним програмом развоја и планом усавршавања научног подмлатка.

7.5 Перманентно усавршавање наставника и сарадника које омогућава Установа.

Задовољавајући ниво квалитета наставника и сарадника постиже се и перманентним праћењем и подстицањем наставне, научно-истраживачке и стручне активности наставника и сарадника, као и подизањем нивоа њихових педагошких компетентности.

Установа обезбеђује наставницима и сарадницима могућност за перманентно научно и стручно усавршавање и напредовање путем: информисања о конкурсима за међународне и домаће научно-истраживачке пројекте и стипендије, обезбеђивања адекватне литературе, приступа библиотечким ресурсима, успостављања сарадње са домаћим и међународним образовним и научно-истраживачким институцијама, у циљу припреме и реализације сарадње и заједничких пројеката могућностима за обезбеђивање финансијске подршке и реализацијом издаваштва. Установа одобрава наставницима и сарадницима службена одсуства ради усавршавања и учешћа на научним скуповима. У Прилогу 7.3. наведен је преглед одржаних едукација наставника.

Установа поседује програм развоја кадра и за ту сврху обезбеђује одговарајућа средства. Установа спроводи Програм развоја кадра, у оквиру кога се пажња поклања дугорочном обезбеђењу предуслова и прилика за обезбеђење наставног кадра, посебно из реда студената које Установа образује, као и њихове потоње континуиране едукације. Професионални развој кадра постиже се организовањем семинара по типу „едукација едукатора“. Установа има план развоја хуманих ресурса за академско, техничко и административно особље, као и обезбеђене предуслове и прилике за континуирану едукацију.

Елемент 7.5 је испуњен је испуњен у складу са Правилником, члан 55, тачка 5, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника. Оцена квалитета научне активности наставника и сарадника може се извршити на основу биографије и библиографије које се налазе на сајту Установе за сваког од наставника и сарадника.

7.6 Вредновање повезаност рада у образовању са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота.

Установа вреднује повезаност рада наставног и стручног кадра у области образовања са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота. (Прилог 7.5)

Установа подржава комуникацију између наставног особља (наставника и сарадника) Установе и релевантних професионалних удружења. У том смислу поједини наставници Установе имају активно ангажовање у релевантним удружењима.

Елемент 7.6 је испуњена је испуњен у складу са Правилником, члан 55, тачка 6, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника.

7.7 Вредновање педагошке способности наставника и сарадника

Установа при избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра посебно вреднује педагошке способности наставника и сарадника.

Наставници и сарадници Установе дужни су да професионално поступају током извођења свих облика наставе и других активности. Циљ је да се са студентима успостави сарадња и коректни односи, засновани на узајамном поштовању. Способност за наставни рад и резултати у наставном раду наставника и сарадника Установе редовно се прате и оцењују у поступцима њиховог избора и именовања, а сагледавају се кроз њихов рад са студентима, професионалан однос према настави и уредно испуњавање свих наставних обавеза, обезбеђивање литературе за припремање испита, правилну методологију извођења наставе, менторски рад са студентима, научно-истраживачким и наставним подмлатком, као и спремност да усавршавају и развијају своје педагошке вештине. Педагошка активност наставника ангажованих на предметима одговарајућег студијског програма вреднује се путем спровођења анкета у току школске године. Комисија анализира податке и саопштава их Наставном већу. Комисија за унапређивање и обезбеђење квалитета на крају сваке календарске године приказује резултате анкета и саставља периодичне извештаје о анализи резултата анкета. Педагошка активност везује се и за ангажовање наставника у писању и објави уџбеника и практикума, и организовању и спровођењу радионица. Анализа и евалуација квалитета научних, истраживачких и педагошких компетенција наставника и сарадника у Установи указује на задовољавајући ниво када је у питању педагошки рад наставника и сарадника. Увидом у анкете студената може се, такође, закључити да су оцене наставника и сарадника на задовољавајућем нивоу, што је приказано у Прилогу 5.1 Анализа резултата анкета студената у делу: г) Оцена студијских предмета.

Елемент 7.7 је испуњен је испуњен у складу са Правилником, члан 55, тачка 7, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника.

Процена испуњености стандарда 7

Установа у складу са Законом о високом образовању, Минималним критеријумима НСВО за стицање звања наставника и сарадника, Правилником о избору у звање и другим општим актима обезбеђује квалитет наставника и сарадника њиховим пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој и редовном провером квалитета њиховог рада у настави и праћењем и евалуацијом квалитета и компетентности наставног кадра.

Установа је у потпуности применила Стандард 7. Квалитет наставника и сарадника у складу са Упутством за примену стандарда 7 од тачке 7.1 до тачке 7.7, што прецизирано и испуњено у складу са Правилником о самовредновању и оцењивању квалитетом (у даљем тексту: Правилник) у табели Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника, тако што:

поступак и услови за избор наставника и сарадника су унапред утврђени, јавни и доступни оцени стручне и шире јавности; у складу су са позитивним законским прописима и општим актима Установе;

поступак и услови за избор наставника и сарадника предмет су периодичне провере и усавршавања;

приликом избора наставника и сарадника у звања Установа се придржава прописаних поступака и услова путем којих оцењује њихову научну, истраживачку и педагошку активност;

Установа спроводи дугорочну политику селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка;

наставницима и сарадницима је обезбеђена перманентна едукација и усавршавање и учешће на научним и стручним скуповима;

при избору и унапређењу наставно-научног кадра посебно се вреднују педагошке способности наставника и сарадника при чему се уважавају препоручени критеријуми Националног савета за високо образовање.

Анализа слабости и повољних елемената - SWOT анализа

У оквиру стандарда 7 (седам) методом SWOT анализе Установа анализира и квантитативно оцењује следеће елементе: јавност поступка избора наставника и сарадника; усаглашеност поступка избора са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање; систематско праћење и подстицање педагошких истраживачких и стручних активности наставника и сарадника; дугорочна политика селекције наставничког и истраживачког подмлатка; перманентна едукација и усавршавања наставника и сарадника; повезаност образовног рада са истраживањем на пројекту и радом у привреди; вредновање педагошких способности; вредновање истраживачких способности и уважавање мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника.

Предности (Strengths)	Слабости (Weaknesses)
<p>Доследна примена прецизно дефинисаних услова за избор наставника и поступка избора који је у свим његовим фазама доступан јавности и усаглашен са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање.(+++)</p> <p>Стални тренд пораста компетенција наставника остварен кроз научноистраживачки рад, увећан број публикованих радова у референтним часописима, учешће у реализацији пројеката. (+++)</p> <p>Систематско праћење, подстицање и вредновање педагошког и научно-истраживачког рада и способности наставника и сарадника. (+++)</p> <p>Уважавање мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника кроз редовно анкетирање. (++)</p> <p>Одговарајућа дугорочна кадровска политика која омогућава правилну селекцију наставничког и истраживачког подмлатка, нарочито из реда најбољих студената. (+++)</p> <p>Дефинисан програм и план развоја научног подмлатка. (+++)</p> <p>Повезаност образовног рада са истраживањем на пројекту и радом у привреди и правосуђу. (++)</p>	<p>Незаинтересованост јавности за увид у референце наставника. (+)</p> <p>Известан број наставника и сарадника није укључен у реализацију међународних научно-истраживачких пројеката. (++)</p> <p>Недовољна примена резултата пројеката у наставни процес. (++)</p> <p>Непостојање интерног акта о избору сарадника, који би прецизније дефинисао критеријуме за избор. (++)</p> <p>Формално приступање студената у процесу давања мишљења о педагошком раду наставника и сарадника. (++)</p> <p>Необјективност студената приликом анкетирања, као и попуњавање анкета од стране студената који нису редовно присуствовали настави. (++)</p>
Могућности (Opportunities)	Опасности (Threats)

<p>Подстицање наставника и сарадника на студијске боравке и усавршавања на иностраним образовним и научним установама. (++)</p> <p>Подстицање успостављања даље сарадње са домаћим и иностраним образовним установама у циљу размене наставника и сарадника. (++)</p> <p>Ангажовање еминентних стручњака из праксе који имају остварене врхунске резултате у пословање у својству предавача ван радног односа на Установи. (+++)</p> <p>Стипендирање студената који студирају на Установи и асистената који студирају на докторским студијама других ВШУ. (+++)</p> <p>Обезбедити учешће студената у дискусијама о квалитету појединих предавања. (+++)</p>	<p>Тенденција надлежног Министарства у правцу потенцирања на научном, а мање на педагошком квалитету рада наставника и сарадника. (+++)</p> <p>Објективно сужене и ограничене могућности наставника и сарадника који се баве друштвено-хуманистичким наукама да објављују резултате научноистраживачког рада у референтним међународним часописима. (++)</p> <p>Установа нема законску могућност да се акредитује за научно-истраживачку делатност што онемогућава учешће наставника и сарадника на појединим научно-истраживачким пројектима код надлежног Министарства, а што неповољно утиче на развој научно-истраживачког рада наставника и Установе. (+++)</p> <p>Недоступност буџетских средстава за финансирање научно-истраживачког рада наставника и сарадника на високообразовним установама у приватном власништву што се негативно одражава на њихову компетентност. (++)</p>
---	--

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 7

Полазећи од урађене Анализа слабости и повољних елемената и методом SWOT анализе следеће констатације: У циљу унапређења наведеног елемента квалитета уочено је да у оквиру ограничења, која спречавају постизање циљева евидентирано постоји укупно: шест (6) слабости, пет (5) могућности и четири (4) опасност. На основу њих сачињени су предлози и планиране мере.

- *Укључити у научно-истраживачке пројекте Установе што већи број наставника и сарадника Установе у будућности.*
Носици активности: директор, помоћник директора за науку и развој Центар за научноистраживачки рад и развој.
- *Пружити подршку и стимулисати наставнике за учешће у пројектима, посебно међународним пројектима.*
Носици активности: директор, помоћник директора за науку и развој, Центар за научноистраживачки рад и развој.
- *Повећати мобилност наставника и сарадника и обезбедити средства за финансирање истих.*
Носици активности: директор, помоћник директора за науку и развој, Центар за научноистраживачки рад и развој, Центар за међународну сарадњу.
- *У континуитету поклањати већу пажњу усавршавању педагошких компетенција наставника и сарадника и истрајати на обезбеђивању адекватних услова за научно-истраживачки рад.*
Носици активности: директор, помоћник директора за науку и развој, Центар за научноистраживачки рад и развој.
- *У циљу постепеног дугорочне политике селекције наставничког подмлатка из реда постојећих студената завршне године, предузети адекватне мере које би се састојале у томе да се уведу редовна пракса да се непосредно пред крај школске године обави разговор са студентима који имају висок просек, и да им се том приликом предоче могућности и услови евентуалног њиховог ангажовања у настави.*
Носици активности: директор, помоћник директора за наставу и помоћник директора за подршку настави.
- *Континуирано наставити са процесом подмлађивања наставничког кадра пријемом нових сарадника и подстицати развој научног подмлатка.*

Носиоци активности: директор, помоћник директора за наставу и помоћник директора за подршку настави.

Показатељи и прилози за стандард 7:

[Табела 7.1](#) Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

[Табела 7.2](#) Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

[Прилог 7.1](#) Правилник о избору наставника и сарадника

[Прилог 7.2](#) Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

[Прилог 7.3](#) Преглед одржаних едукација наставника

[Прилог 7.4](#) Научни подмлатак

[Прилог 7.4.1](#) Одлука о усвајању научноистраживачког подмлатка

[Прилог 7.4.2](#) Програм развоја научноистраживачког подмлатка

[Прилог 7.4.3](#) Одлука о усвајању Плана развоја научноистраживачког подмлатка

[Прилог 7.4.4](#) План развоја научноистраживачког подмлатка

Стандард 8: КВАЛИТЕТ СТУДЕНАТА

Опис, анализа и процена стандарда 8

Квалитет студената обезбеђује се селекцијом студената приликом уписа на одговарајући студијски програм, перманентним праћењем њихове активности током студија, тј. континуираном провером знања - оцењивањем и анализирањем напредовања студената током сваке године студија, као и предузимањем потребних мера за побољшање ефикасности студирања, кроз улагање у стварање просторних капацитета, што квалитетнијег наставничког кадра, савремене опреме и учила. Стандарди за обезбеђење квалитета студената прецизније су утврђени Законом о високом образовању, Статутом и правилницима Установе (Прилог 8.1 и Прилог 8.2) и одговарајућим процедурама за обезбеђење квалитета Установе.

За праћење квалитета студената одговорни су сви наставници и сарадници Установе предвођени директором и помоћником директора за подршку настави, Комисије за обезбеђење квалитета и Службе за студентска питања. Квалитет студената подразумева праћење више елемената квалитета, с тим да је за сваки елемент прописан минимални ниво квалитета и поступак обезбеђења и контроле.

8.1. Обезбеђење релевантних информација

Установа обезбеђује благовремено и тачно информисање студената о њиховим правима, обавезама и одговорностима. Установа благовремено информише потенцијалне студенте, као и све студенте Установе пружајући им релевантне информације повезане са студијским програмима, условима студија, компетенцијама које стичу дипломирањем, условима и поступку уписа, организацији и раду Установе. Ове информације се презентују у писаним материјалима и на интернет страници Установе, у оквиру Информатора и других садржаја, при чему се наводе стратегија обезбеђења квалитета, основни задаци и циљеви, опис студијских програма и опис садржаја предмета, очекивани образовни исходи, списак

наставника и сарадника са референцама, услови уписа и преноса ЕСПБ бодова, трајање студија, висине школарине, Статут, Правилник о студијама и др.

Оцену информисања студената Комисија је засновала на основу резултата анкете актуелних студената ОБИ приказаних у следећој табели:

<i>Информисање студената</i>	<i>2020/21</i>	<i>2021/22</i>	<i>2022/23</i>	<i>Просечна оцена</i>
Обим добијених информација је довољан	4,55	4,50	4,63	4,56
Информисање студената је благовремено	4,60	4,50	4,82	4,64
Информисање студената путем огласне табле је добро	4,60	4,50	4,70	4,60
Информисање студената путем телефона је добро	4,45	4,44	4,75	4,55
Информисање студената путем путем сајта Школе је добро	4,55	4,50	4,60	4,55
Укупна просечна оцена				4,58

Добијена укупна просечна оцена елемента: Информисање студената 4,58 је у распону 4,5 до 5 те квалитет задовољава у потпуности.

У циљу привлачења потенцијалних кандидата за упис Установа организује промоцију студијских програма и Установе спроводећи промотивне активности: инфо дан, дан отворених врата, презентације студијских програма у средњим школама, бесплатне радионице и сл. Исте спроводи путем медија, презентацијом на нивоу средњих школа, учешћем на Сајму образовања и виртуеном сајму образовања „На који ћеш факс“ на којем је Установа учествовала претходних година (https://nakojicesfaks.com/booth/srb_visoka_skola_za_posl_ekon_i_pred). Установа, у јуну и септембру, током уписних рокова организује „дане отворених врата“ када будући студенти могу обићи просторије Установе, обавити разговоре са неким од професора у вези са студијским програмима и обавити разговоре са неким од чланова Студентског парламента како би сазнали о њиховим искуствима током студија и студенском животу на ВШ ПЕП.

Установа примењује опште институционалне стратегије с обзиром на процедуре пријема и признавања образовања, и приказује да поштује једнакост и равноправност студената по свим основама, што је приказано у тачкама 8.2 и 8.3 описа стандарда 8.

8.2. Вредновање резултата при упису студената

У складу са основним задацима у образовању, Установа унапред утврђује услове за упис студената на акредитоване студијске програме Установе и на основу тога врши избор кандидата. Услови за упис су стабилни, не мењају се и унапред су познати и јавни (налазе се на *web* сајту Установе и у Информатору за упис).

Установа сваке школске године расписује конкурс за упис на студије, сходно чл. 102 Статута и члана 11. Правилника о студијама. Конкурс садржи: број студената, услове за упис, мерила за утврђивање редоследа кандидата, поступак спровођења конкурса, начин и рокове за подношење жалбе на утврђени редослед, право на упис, документа потребна за упис, као и висину школарине коју плаћају студенти (Прилог 8.7). Конкурс за упис благовремено се објављује на *web* сајту Установе.

Установа организује и бесплатну припремну наставу како би олакшала полагање пијемног испита.

На студијски програм основних академских студија може се уписати лице које има средње образовање, а на мастер студије лице које има завршене академске студије. Страни држављанин се може уписати на студијски програм Установе под истим условима као и домаћи држављани, ако пружи доказ о познавању језика на којем се изводи настава.

Статутом и општим актима Установе предвиђено је да кандидат који конкурише за упис у прву годину основних академских студија и упис мастер академских студија полаже

пријемни испит, доставља мотивационо писмо или има индивидуални разговор са уписном комисијом у складу са одлуком Наставног већа за ту школску годину, што се прецизира конкурсом. У анализираном периоду али и претходним годинама у складу са одлуком Наставног већа за сваку школску годину за упис на студијске програме основних и мастер академских студија Установе предвиђено је полагање пријемног испита.

За упис на основне академске студије Установа вреднује резултате постигнуте у претходном школовању (општи успех у средњем образовању вреднује се тако што се збир просечних оцена сва четири разреда помножи са 2, тако да кандидат може остварити најмање 16, а највише 40 бодова) и резултате постигнуте на пријемном испиту (вреднују се максимум 60 бодова). Кандидату који има положену општу матуру се вреднују резултати опште матуре. Пријемни испит се полаже у складу са Приручником за полагање пријемног испита Установе. Укупан број бодова који кандидат може остварити по основу успеха и резултата на тесту износи 100.

На мастер академске студије се може уписати кандидат који је завршио претходни степен академских студија, основне академске студије и стекао 240 ЕСПБ бодова у складу са Законом и на основу успеха и резултата на тесту пријемног испита чија вредност износи максимум 100 бодова.

На основу критеријума из конкурса Установа сачињава ранг листу пријављених кандидата за сваки студијски програм за који је расписан конкурс за упис студената. Право уписа стиче кандидат који је на ранг листи рангиран у оквиру утврђеног броја студената за упис на студијски програм. У случају када кандидати имају исти број бодова по наведеним мерилима, одлуку о њиховом редоследу доноси Комисија упис студената. Учесник конкурса за упис може поднети приговор на редослед – ранг листу кандидата у предвиђеном року, у складу са Статутом.

Услови за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних студијских програма су утврђени чл. 17 Правилника о правилима студија. Кандидат који је стекао одређени број ЕСПБ бодова, на студијским програмима истог нивоа и врсте студија на овој или другој високошколској установи, лице које је стекло диплому о завршеном високом образовању, односно лице које је изгубило статус студента због неуписивања школске године, на лични захтев, може се уписати на одговарајуће студије на Установи без полагања пријемног испита. Упис се се врши на основу упоређивања садржаја наставног програма са студијским програмима Установе, признавања положених испита и признавања остварениог броја ЕСПБ бодова. Одлуку о признавању испита и преносу ЕСПБ бодова доноси Комисија за признавање ЕСПБ бодова коју именује Наставно веће.

Ближи услови за упис, као и поступак уписа на студијски програм дефинисани су Статутом Установе и Правилником о правилима студија. Процедуре за пријем студената 2021. године дефинисане су: за пријем на ОАС Правилником о упису студената на студије првог степена, а за пријем на МАС Правилником о мастер академским студијама (Поглавље 2.Услови и начин уписа). Од 2021.год. исти су дефинисани обједињеним актом: Правилник о правилима студија.

Поступак уписа спроводи Комисија за упис, коју именује директор својом одлуком. Број студената који уписује прву годину неког од студијских програма у оквиру Установе, усклађен са кадровским, просторним и техничко-технолошким могућностима, у оквиру одобреног броја студената наведеног у Уверењу о акредитацији и дозволи за рад и чл. 10 Правилника о студијима. На основу приказаних података број студената који уписују прву годину утврђује се одлуком Наставног већа у оквиру одобреног броја студената садржаног у дозволи за рад за одређени студијски програм.

На основу критеријума из конкурса Установа сачињава најпре прелиминарну, а потом коначну ранг листу пријављених кандидата за сваки студијски програм за који је расписан конкурс за упис студената.

Број уписаних студената по степенима, студијским програмима и годинама студија у текућој школској години приказан је у Табели 8.1.

8.3. Једнакост и равноправност студената

У остваривању права уписа на студијски програм Установе, сагласно загарантованости, једнакости и равноправности студената по свим основама, утврђене одредбом члана 8. став 1. Закона о високом образовању- једнакост и равноправност студената по свим основима је загарантована - кандидати имају једнака права која не могу бити ограничена по основу пола, расе, брачног статуса, боје коже, језика, вероисповести, политичког убеђења, социјалног, националног или етничког порекла, постојање сензорног или моторног хендикепа и инвалидности или другом сличном основу, положају или околности. Сви студенти у имају једнака права и могућности и забрањена је дискриминација на начин на који је уређено антидискриминаторним законодавством Републике Србије. Једнакост и равноправност студената по основу законом признатог личног својства загарантовани су, као и могућност студирања за студенте осетљивих друштвених група. Оваква пракса преточена је у Правилник о критеријумима и начинима пружања подршке студентима из осетљивих друштвених група доступним на сајт Установе.

Минимални ниво квалитета овог елемента стандарда 8 елемента састоји се у потпуном поштовању, односно спровођењу у пракси једнакости и равноправности студената по свим основама (оцена најмање 4,50 из табеле бр.1 Правилника).

Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу поштовања једнакости и равноправности студената у поступку уписа и у току студирања прописаних законом и општим актима Установе као и на основу мишљења студената путем анкета актуелних студената по Обрасцу 2 на питање које се односи на наставнике и сараднике: *Поштује и у пракси спроводи једнакост и равноправност студената по свим основама.* Резултати анкете по овом питању за последњи трогодишњи период приказани су у Прилогу 13.1.8 Након спроведених анкета, прикупљених података и статистичке обраде и добијене су просечне вредности оцене наведеног питања, које су приказане у следећој табели:

<i>Школска година</i>	<i>Просечна оцена</i>	<i>Примедба</i>
за период 2015-2017	4,60	Нема примедби
за период 2017-2020	4,65	Нема примедби
за период 2020-2023	4,65	Нема примедби

На основу процене стања и анализе резултата Комисија је констатовала да се просечна оцена 4,65 по наведеном питању за посматране периоде па и последњи анализиран трогодишњи период, налази у интервалу од 4,5 до 5 на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава у потпуности.*

8.4. Обавеза праћења наставе

Установа развија критеријуме вредновања и контроле праћења наставе и унапред упознаје студенте са обавезом праћења наставе и активног учешћа у настави. На интернет страници Установе благовремено се објављује распоред наставе, а персонализовани распоред наставе доступан је и путем студентских сервиса. Установа настоји да сталним осавремењивањем програма студија и другим средствима мотивише студенте да праћење наставе схвате пре свега као елемент њиховог права на квалитетно школовање, а не искључиво као њихову обавезу, као и да их подстакне да активно учествују у настави. С друге стране, наставници и сарадници дужни су да наставу изводе на начин који држи пажњу слушалаца и који стимулише критичко размишљање студената. Наставници и сарадници на првом часу упознају студенте са: правима и обавезама студената истичући важност присуствовања и праћења наставе (предавања и вежби); планом и програмом наставног предмета; циљевима, исходима учења и обавезношћу садржаја; литературом неопходном за успешност у савладавању градива; методама извођења наставе; начином стицања бодова на предиспитним обавезама и испиту, као и о начину оцењивања студената и праћења њиховог напредовања током реализације наставе; као и са терминима индивидуалних консултација.

На сваком предмету, води се евиденција од стране предметног наставника и сарадника о присуству и активности студената на предавањима и вежбама тј. о извршавању обавеза студената из свих облика наставног рада. Редовно присуство и активно учествовање у настави, доноси студентима одређени број бодова, који се стичу у оквиру предиспитних обавеза.

Квалитет студената се вреднује, односно изражава у бодовима који се укључују у коначну оцену о савладаности предмета, на основу праћења активног учешћа у настави (редовна посета настави, активно учешће у анализи и расправи тема на предавањима и вежбама, самосталне активности или учешће у групним активностима на изради задатака, семинарских радова, и сл.).

8.5. Критеријуми, правила и процедура оцењивање студената

Установа обезбеђује јасно и недвосмислено упознавање студената, запослених и јавности са пропозицијама оцењивања и механизмима за процену и контролу процедура оцењивања. Наставници на својим предметима на уводном часу на почетку семестра упознају студенте са пропозицијама оцењивања, односно о критеријумима, правилима и процедурама оцењивања. Наставник је дужан да се приликом оцењивања студената придржава јасних и унапред дефинисаних критеријума у свим испитним роковима. Оцењивање мора бити објективно, непристрасно и без дискриминације студената по било ком основу.

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током ангажовања у активној настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената. Критеријуми, правила и процедура оцењивања студената предвиђени су Статутом и Правилником о студијама односно спецификацијама предмета које су јавно објављене за све студијске програме на сајту Установе (у оквиру курикулума сваког од студијских програма) и доследно се спроводе, што могу да потврде резултати са сваког од испита. Методе оцењивања и знања у складу су са циљевима, садржајима и обимом студијских предмета.

Наставници и сарадници непрекидно прате и оцењују рад студената током наставе, а укупна оцена студента одређује се на основу броја поена остварених током наставе и оцене знања које студент покаже на испиту. Успех студената на испиту изражава се оценама, у зависности од остварених ЕСПБ бодова, а у складу са чл.104. ст.4 Закона о високом образовању и то: од 51 до 60 поена- оцена 6 (шест), од 61 до 70 поена - оцена 7 (седам), од 71 до 80 поена - оцена 8 (осам), од 81 до 90 поена - оцена 9 (девет), од 91 до 100 поена - оцена 10 (десет).

Кандидат има право да поново полаже испит из кога је добио позитивну оцену. То може да учини у наредном испитном року. Поништавање положеног испита врши се на основу писменог захтева студента који може бити и необразложен. Одлуку доноси директор, с тим да се мора прихватити захтев студента.

Студент има право да поднесе приговор на добијену оцену ако сматра да испит није обављен у складу са законом или да је оштећен, у року од 24 часа од саопштења оцене, помоћнику директора за наставу. Помоћник директора за наставу у року од 24 часа од добијања приговора разматра приговор и предлаже директору да захтев прихвати или одбије, а потом директор доноси одлуку. Уколико се усвоји приговор студента, студент поново полаже испит у договору са предметним наставником, у истом испитном року. Оцена на поновљеном испиту је коначна.

У табелама 8.2 и 8.3 приказана је успешност студената и број студената у односу на ЕСПБ.

Минимални ниво квалитета елемента састоји се у континуираном праћењу и вредновању посете и активног учешћа студената у настави, вредновању свих предиспитних обавеза, вредновању знања показаног на испиту и интеграцији свих поена из наведених вредновања, у коначну оцену о савладаности предмета.

Комисија овај елемент квалитета вредновала на основу мишљења студената путем анкета актуелних студената по Обрасцу 2 на питање које се односи на актуелне студенте:

Критеријуми за проверу знања су унапред одређени и јасни. Резултати анкете по овом питању за последњи трогодишњи период приказани су у Прилогу 13.1.8 и Прилогу 4.6.3

Након спроведених анкета, прикупљених података и статистичке обраде и добијене су просечне вредности оцена по наведеном питању, које су приказане у следећој табели.

<i>Школска година</i>	<i>Просечна оцена студената</i>	<i>Примедба</i>
2020/2021	4,53	нема примедби
2021/2022	4,62	нема примедби
2022/2023	4,80	нема примедби
за период 01.10.2022.-30.09.2023	4,65	нема примедби

На основу спроведене анализе резултата Комисија је констатовала да се просечна оцена активних студената оцена 4,65 и просечна оцена свршених студената 4,54 (Прилог 4.6.3) налазе у интервалу од 4,5 до 5 на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава у потпуности.*

8.6. Систематична анализа, оцена и унапређење метода и критеријума оцењивања студената по предметима

Студенти се оцењују помоћу унапред објављених критеријума, правила и процедура, који су дефинисани Статутом и Правилником о студијама. Установа систематично анализира, оцењује и унапређује методе и критеријуме оцењивања студената по предметима, а посебно: да ли је метод оцењивања студената прилагођен предмету, да ли се прати и оцењује рад студента током наставе, какав је однос оцена рада студента током наставе и на завршном испиту у укупној оцени и да ли се оцењује способност студената да примене знања. У циљу унапређења овог стандарда од предметних наставника се тражило да доставе предлоге овог критеријума у предлозима иновираних силабуса.

У складу са тачком 6. Начини и поступци за обезбеђење квалитета студената, Правилника задатак наставника је да систематично анализирају, оцењују и унапређују методе и критеријуме оцењивања студената по предметима које су држали у том семестру и да по њиховом завршетку, укључујући и припадајуће испитне рокове и да помоћнику директора за наставу поднесе Извештај о одступању од метода оцењивања студената (Образац 7 Правилника). Комисија, на основу разговора са директором и помоћником директора констатује да у анализираном периоду није било одступања д метода оцењивања.

Ради подстицања студената на постизање изузетних резултата током студирања Установа општим актом утврђује услове за промовисање и награђивање најбољих студената.

8.7 Методе оцењивања студената и знања које су усвојили у току наставно-научног процеса

Методе оцењивања студената и знања које су усвојили у току наставно-научног процеса усклађене су са циљевима, садржајима и обимом акредитованих студијских програма. У оквиру контроле елемената и метода оцењивања, установа проверава да ли је метод оцењивања студената прилагођен предмету, да ли се прати и оцењује рад студената током наставе, какав је однос оцена рада студената током наставе и на завршном испиту у укупној оцени и да ли се оцењује способност студената да примене знање. Оцењивање и унапређивање метода и критеријума оцењивања студената по предметима разматрају органи управљања и пословођења, Комисија за обезбеђење квалитета, катедре и предметни наставници путем дискусија.

8.8. Професионално понашање наставника

Установа обезбеђује коректно професионално понашање наставника према студентима, колегама и запосленима у Установи, предвиђањем истог у члану 15 Кодекса о академском интегритету. Професионално понашање наставника присутно је и током оцењивања студената (објективност, етичност и коректан однос према студенту).

Односи наставник/студент обезбеђују постизање образовних циљева. Резултат су сталог преиспитивања, у оквиру Начина и поступака за обезбеђење квалитета студената у складу са Правилником. Оцена овог елемента заснива се на резултатима анализе анкета Образац 2, у делу Наставник, на питање: *поступа професионално и има објективан, етички и коректни однос према студентима.*

<i>Наставник</i>	<i>2020/21</i>	<i>2021/22</i>	<i>2022/2023</i>	<i>Просечна оцена</i>
поступа професионално и има објективан, етички и коректни однос према студентима	4,61	4,65	4,72	4,66

На основу просечне оцене 4,66 испуњеност анализираног елемента се оцењује: *квалитет задовољава у потпуности.*

8.9 Систематично праћење пролазности студената по предметима – неправилност у дистрибуцији оцена

Установа систематично прати и проверава оцене студената по предметима и предузима одговарајуће корективне мере у случају сувише ниске или високе пролазности или других неправилности у оцењивању, неправилности у дистрибуцији оцена (сувише високих или ниских оцена) у дужем периоду.

Установа има усвојене процедуре и мере које примењује у случају сувише ниске пролазности по предметима, програмима, годинама студија. Наведене процедуре и мере су саставни део Начина и поступака за обезбеђење квалитета студената Правилника, којима се систематично прати пролазност студената на испитима и остварење пројектоване дистрибуције оцена за три узастопна испитна рока у години.

8.10. Систематично праћење пролазности студената

Установа систематично прати и проверава пролазност студената по предметима на студијским програмима, по годинама и предузима корективне мере у случају сувише ниске пролазности или других неправилности у оцењивању (Прилог 8.3). Систематично праћење пролазности студената на испитима по предметима, програмима и годинама студија, спроводи Комисија.

Комисија је овај елемент квалитета оцењивала на основу годишњих Извештаја о просечној оци и пролазности студената на испитима које је сачињавала студентска служба на основу базе података СТУДЕНТИ. На основу анализе резултата Комисија је на основу просечне оцене оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава.*

Остваривање пројектоване пролазности (најмање 75%) студената, која се континуирано прати, а периодично се предузимају корективне мере ради усклађивања постигнуте са пројектованом пролазношћу Комисија оцењује на основу годишњих Извештаја о просечној оци и пролазности студената на испитима, у рубрици *Положио испит (% студената)* у Извештајима, које је сачињавала студентска служба на основу базе података СТУДЕНТИ. (Прилог 8.7)

На основу анализе резултата Комисија је констатовала да се просечна оцена пролазности 88,6% (Прилог 8.7) већа од пројектоване (75%) на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава у потпуности.*

8.11. Организовање студената

Установа омогућава студентима одговарајући облик студентског организовања, деловања и учешћа у одлучивању у складу са Законом. Студентски парламент је орган преко кога студенти остварују своја права и штите интересе на Установи. Положај, делатност, организација и надлежност Студентског парламента ближе је одређен Статутом Студентског парламента, у складу са Законом (Прилог 8.5.2). Студентски парламент редовно одржава седнице и делегира представнике студената који заступају ставове студената у стручним телима Установе (Прилози 8.5.4а, 8.5.4б, 8.5.5, 8.5.6); брине о организовању образовног, истраживачког и научног рада студената; предлаже мере за унапређивање студентског стандарда и учествује у раду студентске организације. Представници Студентског парламента активно учествују у раду органа и стручних тела Установе: у Савету, Наставно-научном већу, Комисији за обезбеђење квалитета.

Процена испуњености стандарда 8

Процедуре пријема и признавања образовања и уписа студената спроводе се уз поштовање једнакости и равноправности студената по свим основама. Установа има јасно дефинисане и јавно објављене процедуре за пријем и оцењивање студената које се непрестано и доследно примењују у читавој установи. Услови за упис објављени су у оквиру конкурса постављеног на сајт Установе. Установа је вршила селекцију кандидата приликом уписа на студије, настојећи да обезбеди да студије упишу кандидати који су постигли најбоље резултате у средњем образовању и на тесту. Минимални ниво квалитета елемента који се састоји у благовременом и прецизном објављивању услова за упис, критеријума и мерила за сачињавање редоследа кандидата – ранг листе, минималних захтева за успех из средњег образовања и на тесту и других елемената који се објављују у конкурс за упис и на сајту Установе је испуњен. Комисија је овај елемент квалитета вредновала на основу увида у: дефинисане поступке уписа на студије првог степена и на студије другог степена, Конкурсе за упис на студије, Ранг листе примљених и уписаних студената и пријемне испите кандидата за упис на бази случајног узорка, на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава у потпуности.*

Установа је у претходном разматраном периоду поштовала равноправност студената по свим основама.

Студенти се оцењују помоћу унапред објављених критеријума, правила и процедура.

Установа непрекидно и систематски прати успех студената и њихово напредовање на сваком од студијских програма које изводи и предузима мере подршке у случају незадовољавајућег успеха студената. Установа систематично анализира, оцењује и унапређује методе и критеријуме оцењивања студената по предметима,

Вредновање постигнућа студента засновано је на укупном броју поена које је студент стекао, а према квалитету усвојених знања, стечених разумевања, постигнуте овладаности, остварене оспособљености, до компетентне спремности на самосталан израз.

Установа систематично прати и проверава оцене студената по предметима и предузима одговарајуће мере уколико дође до неправилности у дистрибуцији оцена (сувише високих или ниских оцена, неравномеран распоред оцена) у дужем периоду.

Установа прати опхођење према студентима. Опхођење се заснива на равноправном односу у наставном и стваралачком процесу.

Стопа успешности студената, добијена на основу података у претходној школској години уписаних у прву годину износи 38,53% (Табела 8.2).

Установа је омогућила студентима студентско организовање, деловање и учешће у одлучивању, у складу са законом и актима Установе.

Установа пружа додатну подршку студентима из осетљивих група. Установа је донела Правилник о критеријумима и начинима за пружање подршке студентима из осетљивих друштвених група. Правилник садржи детаљно разрађене механизме подршке које високошколска установа пружа и под којим условима.

Инфраструктура за студенте (просторија за рад Студентског парламента, библиотека, студентска служба, студентски клуб) испуњава захтеве који важе за високошколске институције.

Установа је активно учешће студената у процени услова и организације студијских програма обезбедила Правилником на основу чији одредби се оцењивање квалитета обавља путем анкета актуелних и свршених студената Установе и учешћем представника Студентског парламента у раду органа и стручних тела Установе.

Лице које заврши студије стиче одговарајући стручни назив у складу са законом. Својство студента престаје у случајевима предвиђеним законом.

Ради подстицања студената на постизање изузетних резултата током студирања Установа утврђује услове за промовисање и награђивање студената тако што је у претходном периоду по основу успеха студирања: студентима са просеком од 9-9,49 умањивала износ школарине за 20%, просеком од 9,5 до 9,99 умањивала је износ школарине за 50%, а студенте са просеком 10% ослобађала је обавезе плаћање школарине. Установа је донела одлуку да и у будућем периоду настави са овим трендом подстицања и награђивања студената.

С обзиром да је квалитет студената обезбеђујен селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста, комисија је оценила да је стандарда 8 испуњен односно да квалитет анализираних елемената овог стандарда задовољава у потпуности.

Анализа слабости и повољних елемената - SWOT анализа

Комисија за обезбеђење квалитета је на основу свих расположивих података који су прикупљени у процесу самовредновања студијских програма извршила *SWOT* анализу следећих елемената стандарда 8: процедуру пријема студената; једнакост и равноправност студената, укључујући и студенте са посебним потребама; рад на планирању и развоју каријере студената; доступност информација о студијама; доступност процедура и критеријума оцењивања; анализу метода и критеријума оцењивања по предметима, програмима, годинама, уз корективне мере; усклађеност метода оцењивања са исходима студијског програма; објективност и принципијелност наставника у процесу оцењивања; праћење пролазности студената по предметима, програмима и годинама, уз корективне мере; студентско организовање и учествовање у одлучивању.

Предности (Strengths)	Слабости (Weaknesses)
Обезбеђена је потпуна доступност података о студијским програмима, процедурама и критеријумима пријема путем огласних табли Установе, Информатора, интернет странице Установе и медија. (+++)	Периодичност избора чланова Студентског парламента који се спроводи сваке друге године доводи до персоналних промена чланова, чиме се прекида континуитет у раду студената, а што проузрокује да ново укључени чланови Студентског парламента треба тек да се упознају са својим обавезама и дужностима. (++)
Процедура и услови пријема студената су јасно дефинисани. (+++)	Недовољна заинтересованост наставника за резултате пролазности студената. (+)
Обезбеђена је једнакост и равноправност студената по свим основима. (+++)	Незаинтересованост једног броја студената за рад Студентског парламента. (++)
Процедуре и критеријуми оцењивања су јасно дефинисани, унапред познати и усклађени са исходима студијског програма. (+++)	Неусклађеност Приручника о полагању пријемног испита са акредитованим студијским програмима. (+++)
Процедуре и критеријуми оцењивања су унапред познати, а методе оцењивања студената и знања која су усвојили у току наставно-научног процеса усклађене су са циљевима, садржајима и обимом акредитованих студијских програма. (++)	Објективност наставника при оцењивању се мери путем анкетних упитника, што одражава субјективан став студената на који утичу различити фактори. (++)
Континуирано праћење пролазности студената по предметима и студијским	Сложена процедура обраде података. (++)

<p>програмима и примена корективних мера. (+++)</p> <p>Студентима је омогућен сваки облик студентског организовања и учешћа у одлучивању у складу са Законом о високом образовању и Статутом Установе и општим актима Установе. (+++)</p> <p>Студентима је омогућено учешће у свим органима Установе. (+++)</p> <p>Награђују најбољи студенти. (+++)</p>	
Могућности (Opportunities)	Опасности (Threats)
<p>Могућност ангажовања представника Установе из реда наставног особља и Савета у циљу информисања студената о њиховој улози у одлучивању у оквиру органа Установе. (++)</p> <p>Благовремено информисање потенцијалних кандидата о процедури пријема студената. (+++)</p> <p>Унапређење услова за студенте осетљивих друштвених група. (++)</p> <p>Унапређење поступка представљања Установе у средњим школама. (++)</p> <p>Институционално јачање органа и тела Установе у домену развоја каријере студената. (++)</p> <p>Мотивисати студенте за веће учешће у оцењивању педагошког рада наставника и сарадника кроз упитнике, разговоре са помоћником директора за наставу и радом у оквиру Комисије за обезбеђење квалитета. (++)</p> <p>Активнији рад студентских организација на плану профилисања студентских потреба и проблема у вези наставног процеса. (++)</p> <p>Унапређење програма размене студената и учешће гостујућих студената. (+)</p> <p>Преиспитати могућности и ограничења постојећег софвера који користи Студентска служба. (++)</p>	<p>Нижи ниво усвојеног и стеченог знања из средње школе негативно се одражава на квалитет знања нових студената. (++)</p> <p>Незаинтересованост студента за правовремено информисање о студијама. (++)</p> <p>Материјално и економско стање студената током трајања студија је склоно променама које се негативно одражавају у контексту одустајања одређеног броја студената од даљег студирања услед недовољних финансијских средстава за плаћање трошкова студирања. (++)</p> <p>Радно ангажовање студента током студирања ради стицања средстава за издржавање неповољно утиче на њихово ангажовање у Установи. (++)</p>

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 8

На основу урађене SWOT анализе констатовано је да постоји девет (9) могућности, седам (6) слабости и четири (4) опасности, на основу којих се узевши у обзир и анализу и процену испуњености стандарда 8, наводе предлози за побољшање и планиране мере и активности за унапређење квалитета:

- *Иако је процедура праћења пролазности и оцена по предметима јасно дефинисана и спроводи се, Установа треба радити на њеном унапређењу и ефикасности.*
Носиоци активности: директор, помоћник директора за наставу, студентска служба.
- *Обезбедити услове и средства за рад студентима осетљивих друштвених група.*
Носиоци активности: Савет, директор, помоћник директора за наставу, финансијска служба.
- *Увести додатни вид награђивања студената који су отварили запажене резултате.*
Носиоци активности: Савет, директор, помоћник директора за наставу, финансијска служба.
- *Омогућити пријем у радни однос студентима са оствареним запаженим резултатима.*

- Носиоци активности: директор, помоћник директора за наставу.
- *Радити на промовисању активности Студентског парламента.*
Носиоци активности: директор, помоћник директора за наставу, Студентски парламент.
- *Стимулирати студенте да се што активније укључе у наставни процес кроз редовно присуство и активно учешће у настави и вежбама.*
Носиоци активности: директор, помоћник директора за наставу, катедре, наставно особље.
- *У наредном периоду Установа треба да посвети интензивнију пажњу планирању и развоју каријере студената и у том контексту размотри развој каријер центра.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора.
- *Пружати информација путем савремених виртуелних мрежа.*
Носиоци активности: директор, помоћник директора за наставу, катедре, наставно особље.
- *Унапредити програме размене студената и учешће гостујућих студената.*
Носиоци активности: директор, помоћник директора за наставу, помоћник директора за науку и развој, Центар за међународну сарадњу.
- *Мотивисати студенте за веће учешће у оцењивању педагошког рада наставника и сарадника кроз упитнике, разговоре са помоћником директора за наставу и радом у оквиру Комисије за обезбеђење квалитета.*
Носиоци активности: директор, помоћник директора за наставу, катедре, наставно особље, Комисија за обезбеђење квалитета.
- *Мотивисати студенте да сами организују трибине, предавања, презентације о квалитету студија у свим областима - студијски програм, настава, квалитет техничке и ненаставне подршке, библиотечких и информатичких ресурса, управљања, рада Установе, а нарочито у погледу квалитета студирања, односно услова за живота и рад студената, и могућности за креативне ваннаставне активности студената.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, катедре, Студентски парламент, Комисија за обезбеђење квалитета.
- *Ревидирати Приручник за полагање пријемног испита и прилагодити пријемним испитима за упис на акредитоване студијске програме.*
Носиоци активности: директор, помоћник директора за наставу, секретар, катедре.

Показатељи и прилози за стандард 8

Табела 8.1. Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

Табела 8.1.2 Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години 2023/24

Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма

Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија (**Табела 8.3.1** и **Табела 8.3.2**)

Прилог 8.1. Правилник о процедури пријема студената

Прилог 8.1.1 Правилник о упису студената на студије првог степена

Прилог 8.1.2 Правилник о мастер студијама

Прилог 8.1.3 Правилник о правилима студија

Прилог 8.2. Правилник о оцењивању (Извод из Правилника о студијама)

[Прилог 8.3.](#) Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања (Извод из Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета Установе)

[Прилог 8.4](#) Комисија за упис студената и признавање ЕСПБ бодова

[Прилог 8.4.1a](#) Комисија за упис студената

[Прилог 8.4.1b](#) Комисија за упис студената

[Прилог 8.4.2a](#) Комисија за признавање ЕСПБ бодова

[Прилог 8.4.2b](#) Комисија за признавање ЕСПБ бодова

[Прилог 8.5](#) Студентски парламент – Подаци Студентском парламенту

[Прилог 8.5.1](#) Извод из Статута – Студентски парламент

[Прилог 8.5.2](#) Статут Студентског парламента

[Прилог 8.5.3](#) Одлука о именовању чланова Студентског парламента

[Прилог 8.5.4a](#) Одлука Студентског парламента о именовању члана Савета 2019

[Прилог 8.5.4b](#) Одлука Студентског парламента о именовању члана Савета 2021

[Прилог 8.5.4в](#) Одлука Студентског парламента о именовању члана Савета 2023

[Прилог 8.5.5a](#) Одлука Студентског парламента о именовању чланова Наставног већа 2021

[Прилог 8.5.5b](#) Одлука Студентског парламента о именовању чланова Наставног већа 2023

[Прилог 8.5.6a](#) Одлука Студентског парламента о именовању чланова Комисије за обезбеђење квалитета 2021

[Прилог 8.5.6b](#) Одлука Студентског парламента о именовању чланова Комисије за обезбеђење квалитета 2023

Прилог 8.6 Конкурс за упис студената (неколико примера Конкурса)

[Прилог 8.6.1](#) Конкурс за упис студената 2020/21

[Прилог 8.6.2](#) Конкурс за упис студената 2020/21 други уписни рок

[Прилог 8.6.3](#) Конкурс за упис студената 2022/22

[Прилог 8.7](#) Пролазност студената 2022-2023

Стандард 9: КВАЛИТЕТ УЦБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ, БИБЛИОТЕЧКИХ И ИНФОРМАТИЧКИХ РЕСУРСА

Опис, анализа и процена стандарда 9

Остваривање елемената стандарда квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса:

- обезбеђује се доношењем и спровођењем одговарајућих општих аката и

- континуирано се анализира, прати и контролише, у циљу повећања нивоа квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Студенти се систематски упознају са начином рада у библиотеци и рачунарском учионицом.

Установа примењује Стандард 9. Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, тако што доноси и спроводи одговарајућа акта, а што је евидентно из Правилника у табели Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

9.1. Обезбеђење уџбеника и друге литературе

Основни циљ Установе је да обезбеди квалитетне публикације (основне уџбенике, помоћне уџбенике, практикуме, приручнике, збирке задатака, научне и стручне часописе и остале публикације од научно-образовног значаја за Установу) које ће целовито, адекватно и креативно покривати наставне предмете, чији су садржаји и исходи и структура дефинисани силабусима студијских програма. Сагласно члану 2 став 3 Правилника о уџбеницима

Установа је дужна да студентима обезбеди потребан наставни материјал усаглашен са студијским програмом у потребном броју примерака и благовремено, даном отпочињања наставе. Подаци о обавезној и допунској литератури наводе се у силабусима који су доступни у примереном временском периоду пре отпочињања наставе на датом предмету.

Важно је напоменути да Установа бесплатно обезбеђује студентима уџбенике приликом уписа на сваку годину студија понаособ, чији су аутори запослени или ангажовани на Установи. Већи број осталих уџбеника који су обавезна литература у наставном плану налазе се у библиотеци. Библиотека поседује све нове публикације, уџбенике и монографије чији су аутори запослени у Установи, а које издаје Висока школа за пословну економију и предузетништво (Прилог 9.2). Приликом почетка сваког семестра поред литературе коју обезбеђује Установа и литературе која је саставни део библиотечног фонда, студенти добијају информацију о неопходној допунској литератури коју могу пронаћи у библиотеци Установе. Библиотечке јединице доступне су студентима у радно време Установе. Студентима је омогућена доступност појединим наставним материјалима постављањем истих на веб сајт Установе.

Минимални ниво квалитета елемента 9.1 се састоји у обезбеђености уџбеника, друге литературе и одговарајућих учила за наставу из сваког предмета, пре почетка семестра, о чему се доноси оцена, а што се потврђује просечном оценом 4,65 добијеном анализом резултата питања о обезбеђености студијског предмета уџбеником и осталим училима за наставу пре почетка семестра што ће бити приказано у опису елемента 9.2 овог Извештаја. Закључујемо: *квалитет обезбеђења уџбеника и друге литературе задовољава у потпуности.*

9.2. Покривеност наставе уџбеницима

Установа систематично прати, оцењује квалитет уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја (савременост, тачност), структуре, стила и обима (усклађеност са бројем ЕСПБ бодова). Сходно члану 2 Правилника о уџбеницима настава из сваког предмета је снабдевена одговарајућим наставним материјалом који је унапред објављен. Наставни материјал чине уџбеници и помоћна наставна средства. Уџбеници као основно наставно средство, садржано у силабусима наставних предмета (у целини покривају наставни план и програм предмета) прихваћени су од стране Наставног већа Установе. У погледу квалитета, садржаја и обима одговарају циљевима студијског програма и силабусу предмета на који се односи. Важно је нагласити и да се испитна литература стално иновира, тако да прати развој науке и промене у законодавству и друштву. Када су у питању академски начин излагања и сажимања материје, а сагласно рецензијама уџбеници су високог квалитета. Треба, такође, истаћи да су уџбеници прилагођени педагошким и образовним захтевима наставе.

У Установи постоји богата издавачка делатност а њене публикације су доступне студентима. И поред тога и подстицаја наставника да пишу и објављују уџбенике, за поједине предмете недостају уџбеници чији су аутори наставници Установе. Иако су студијски предмети покривени квалитетном литературом која је прилагођена потребама извођења наставе, нови стандарди за избор у звања ванредног и редовног професора демотивишу наставнике да се посвете изради уџбеника, будући да се они „не бодују“ на одговарајући начин, док је, са друге стране, за израду квалитетног уџбеника неопходно уложити знатан напор и наставно и научноистраживачко искуство.

Студенти су благовремено упознати са покривеношћу наставе сваког предмета одговарајућим уџбеницима и другим училима.

Комисија је оцену елемента 9.2 стандарда квалитета формирала на основу мишљења студената путем анкета актуелних студената по Обрасцу 2. на питање: *Студијски предмет је обезбеђен уџбеником и осталим училима за наставу пре почетка семестра.*

Након спроведених анкета, прикупљених података и статистичке обраде и добијене су просечне вредности оцене наведеног питања, које су приказане у следећој табели.

Школска година	Просечна оцена студената	Примедба
2020/2021	4,51	нема примедби

2021/2022	4,55	нема примедби
2022/2023	4,63	нема примедби
за период 2020-2023	4,56	

На основу анализе резултата Комисија је констатовала да се просечна оцена 4,56 налази у интервалу од 4,5 до 5 на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава у потпуности.*

9.3. Општи акт о уџбеницима

Установа у складу са Правилником за самовредновање и оцењивање квалитета Установе и Правилником о уџбеницима посебно анализира: документе и мере којима је дефинисана издавачка делатност предвиђена Правилником о издаваштву; наставну и другу литературу; утврђен минимум стандарда квалитета уџбеника и прописану обавезу провере квалитета уџбеника. Правилник о уџбеницима садржи потребне аспекте квалитета садржаја, структуре, стила и обима (усаглашеност са бројем ЕСПБ бодова). Контрола квалитета уџбеника остварује се путем контроле анализе текста и усаглашености његовог садржаја са планираним садржајем у силабусу предмета и обима текста. Сагласно члану 8 Правилника о уџбеницима, контролу квалитета текста врше рецензенти у делокругу своје надлежности. Квалитет уџбеника оцењује се и током процеса извођења наставе. У складу са општим актом и услед контроле квалитета уџбеника и других учила, уџбеници и учила која не задовољавају стандард бивају побољшани или повучени из наставе и замењени квалитетнијим, односно уџбеником чији је садржај у потпуности усаглашен са садржајем предмета предвиђеним у силабусу или уџбеником који је усаглашен са позитивним законским прописима. Уколико се процени да на тржишту постоји квалитетнији уџбеник, у односу на литературу коју би могла да обезбеди Установа из својих извора, увек се даје предност квалитету.

Установа је ову област регулисала, у складу са важећим прописима, својим нормативним актима - Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета, Правилником о уџбеницима, Правилником о издавачкој делатности и Правилником о раду библиотеке.

Планом рада Установе дефинишу се потребна издања за наредну школску годину. Установа стимулише сопствено издаваштво тако да наставници који напишу уџбенике, збирке и практикуме, а добили су позитивну рецензију, Установа издаје. На основу Општег акта о уџбеницима и члана 19 Правилника о издавачкој делатности, Комисија за издавачку делатност израдила је План издавања уџбеника за наредни период, донет 29.09.2022. године. којим је планирано издавање уџбеника у 2022. и 2023. години.

Издавање публикација се врши на основу годишњег издавачког плана, који за текућу годину, доноси Наставно веће на предлог Комисије за издавачку делатност и део је плана рада Директора. У складу са Правилником о издаваштву, Комисија за издавачку делатност заједно са шефовима Катедри, а у координацији са Директором и помоћником директора за наставу доноси одлуку о приоритету издаваштва и предлаже штампање издања. Одлуку о штампању доноси Директор.

Установа проверава плагијаризам путем одговарајућег софтвера. (Прилог 9.4.1 и 9.4.2) Анализом напред наведених подеlemenата закључујемо да квалитет задовољава у потпуности,

Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу анализе три подеlemenата квалитета:

- 1) Увида у постојање Правилника о уџбеницима (Прилог 9.1) као констатације и да је Установа по њему поступала, и
- 2) Мишљења студената путем анкета свршених студената по Обрасцу 8 на питање: *Литература за студијски програм је добро усаглашена са тематиком.*

Школска година	Просечна оцена студената	Примедба
2020/2021	4,21	нема примедби

2021/2022	4,44	нема примедби
2022/2023	4,70	нема примедби
за период 2020-2023	4,45	

На основу анализе резултата Комисија је констатовала да се просечна оцена 4,45 налази у интервалу од 3,5 до4, 5 на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава уз могућност побољшања*.

3) Мишљења активних студената путем анкета по Обрасцу 2.2 на питање: *Литература за студијски предмет је добро усклађена са тематиком*.

<i>Школска година</i>	<i>Просечна оцена студената</i>	<i>Примедба</i>
2020/2021	4,35	нема примедби
2021/2022	4,45	нема примедби
2022/2023	4,60	нема примедби
за период 2020-2023	4,47	

На основу анализе резултата Комисија је констатовала да се просечна оцена 4,47 налази у интервалу од 3,5 до4, 5 на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава уз могућност побољшања*.

Коначна оцена овог елемента је *квалитет задовољава* уз могућност побољшања усклађености литературе са тематиком.

9.4. Библиотека, библиотечке јединице и опрема за рад

Пословање библиотеке регулисано је Правилником о раду библиотеке. Правилником се одређују правила пословања, услови и начин коришћења библиотечког материјала библиотеке Установе. Библиотека обавља послове: пријема, инвентарисања, каталогизације, класификовања, чувања, заштите и давања на коришћење библиотечког материјала, пружања информација, као и све остале библиотечке послове. У саставу библиотеке је читаоница која ради сваког радног дана. Ради унапређивања делатности и координирања рада, библиотека се може повезивати и удруживати у заједнице са сродним библиотекама. Ниво стручне спреме запослених у библиотеци усклађени су са адекватним стандардима за пружање ове врсте услуга.

Библиотека Високе школе за пословну економију и предузетништво (у даљем тексту: Установе) и њен библиотечки фонд, саставни су део базе *COBISS.SR*.

Библиотека је снабдевана потребним уџбеницима за извођење наставе и поседује информационе ресурсе и сервисе које користи у циљу испуњења основних задатака.

Просторије намењене за смештај библиотечког фонда са читаоницом су смештене у оквиру зграде Установе, те је приступ библиотечком фонду лако доступан корисницима и истима пружа адекватне услове рада.

Минимални ниво квалитета елемента састоји се у обезбеђености најмање 1000 библиотечких јединица из области студијских програма и опреме за рад библиотеке. Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу три поделементи квалитета:

1. чињенице да је овај елемент квалитета задовољен акредитацијом високошколске установе и њених високошколских јединица изван седишта и студијских програма,
2. увида у број и врсте библиотечких јединица (БЈ) у библиотеци Установе у седишту, односно библиотекама у високошколским јединицама (ВЈ) без својства правног лица у Лозници и Јагодини (Табела 9.1 Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи),
3. резултатима анкете ОБ14 наставника на питање: осигурана је сва потребна опрема досло се до просечне оцене 4,52.

На основу анализе три поделементa комисија је оценила ниво испуњености овог елемента квалитета: *квалитет задовољава у потпуности.*

9.5. Библиотечки фонд

Установа има библиотеку која располаже са 4.434 библиотечких јединица. Библиотечки фонд Установе је бројан и разноврстан, а велики део њега је резултат властите издавачке делатности Установе (Прилог 9.2 и 9.3) која од свог оснивања има интензивну издавачку делатност и у великом степену обезбеђује покривеност свих предмета одговарајућом уџбеничком литературом. Број и врста расположивих библиотечких јединица релевантних за реализацију овог студијског програма приказни су у Табели 9.1.

Библиотечки фонд се стално обнавља набавком нове литературе и публиковањем уџбеника и других издања наставника и сарадника Установе. Установа добија научне часописе путем претплате, размене или поклона. Установа је донела одлуку о увећању библиотечког фонда библиотечким јединицама које су у вези са предметима студијских програма и материјом која се изучава. Библиотечки фонд се допуњује у складу са донетом одлуком о куповини уџбеника, практикума и приручника, а сагласно предлозима катедри, а на предлог предметних професора, у циљу осавремењавања литературе и прилагођености силабусима потврђеним акредитацијама студијских програма. Установа је обезбедила уџбенике који су на располагању студентима у библиотеци Установе. На тај начин се обезбеђује важна подршка наставном процесу на свим студијским програмима, као и у научно-истраживачком раду.

Студенти у анектама, Образац 1, оцењују овај елемент оцењујући да ли је *број књига у библиотеци довољан*, а оцене истих приказане су у следећој табели.

<i>Школска година</i>	<i>Просечна оцена студената</i>	<i>Примедба</i>
2020/2021	4,60	нема примедби
2021/2022	4,50	нема примедби
2022/2023	4,70	нема примедби
за период 2020-2023	4,60	

На основу анализе резултата Комисија је констатовала да се просечна оцена 4,60 налази у интервалу од 4,5 до 5 на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава у потпуности.*

Ова оцена потврђена је и просечном оценом 4,55 резултата анкете наставног особља по овом питању. (Прилог 14.3)

Минимални ниво квалитета елемента састоји се у континуираном праћењу, оцењивању и унапређивању библиотечког фонда у складу са развојем квалитета наставе и студијских програма.

Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу:

- увида у фонд књига у библиотеци, на основу које је евидентно да је библиотечки фонд континуирано занављан свих година постојања Установе, укључујући и разматрани период (2020-2023), на основу чега је Комисија оценила ниво испуњености овог елемента стандарда квалитета: *квалитет задовољава у потпуности*, и
- резултата анекта активних студената на основу којих ниво овог елемента стандарда квалитета: *квалитет задовољава у потпуности*,

Комисија је оценила да квалитет овог елемента задовољава у потпуности, са предлогом да Установа у даљем периоду настави са досадашњим ставом – континуирано увећавање библиотечког фонда.

9.6. Информатички ресурси

Информатички ресурси, нарочито у погледу потребног броја рачунара одговарајућег квалитета, пратеће информатичке опреме и приступа Интернету, континуирано се обезбеђују и унапређују као подршка квалитету наставног процеса студијских програма. Рачунари

намењени за савлађивање градива су изузетног квалитета и врхунских перформанси и садрже све неопходне апликације за ефикасан рад у савлађивању наставног плана и програма. Приликом одвијања наставе могућа је употреба различитих мултимедијалних садржаја. Установа има компјутерске и мултимедијалне лабораторије (рачунарске учионице) са лиценцираним програмима и интернетом, које студенти користе у наставном процесу и научноистраживачком раду. Установа је опремљена са 125 рачунара, 22 пројектора, 6 штампача, 2 скенера, од којих је седиште Установе у Београду опремљено са 63 рачунара, 16 пројектора, 4 штампача и 2 скенера. Расположивост информатичким ресурсима, специјализованим софтвером за смештај и дистрибуцију мултимедијалних наставних садржаја намењених за самостално усвајање и за комплетно управљање процесом учења.

Информатичка опрема намењена студентима и запосленима на Установи се периодично унапређује и ради се на њеном перманентном осавременавању.

Сваки запослени има на располагању креиран налог за електронску пошту.

Минимални ниво квалитета елемента састоји се у благовременом обезбеђивању поуздане и по броју и по количини довољне информатичке и комуникационе опреме.

Установа од информатичких технологија располаже свом неопходном информатичком опремом неопходном за одржавање наставног процеса и научноистраживачког и стручног рада (Табела 11.2).

Комисија је овај елемент стандарда квалитета оценила на основу:

- увида у укупно тренутно стање расположивости информатичких ресурса Установе, (Табела 9.2).

- на основу мишљења путем анкета актуелних студената по Обрасцу 1 на питање: *Информатичка опрема је у складу са потребама наставе*

- на основу мишљења путем анкета наставног особља по Обрасцу 14 ненаставног особља и по Обрасцу 13 на питање: *Информатичка опрема је у складу са потребама задатка.*

Увидом у укупно тренутно стање расположивости информатичких ресурса констатовано је да Установа располаже свим неопходним информатичким ресурсима, који задовољавају у погледу поузданости, по броју и по количини, као и да располаже са довољно информатичке и комуникационе опреме, на основу чега је Комисија оценила ниво испуњености овог елемента стандарда квалитета: *квалитет задовољава у потпуности.*

Након спроведених анкета студената (ОБ1), прикупљених података и статистичке обраде и добијене су просечне вредности оцене питања *Информатичка опрема је у складу са потребама наставе*, које су приказане у следећој табели.

<i>Школска година</i>	<i>Просечна оцена студената</i>	<i>Примедба</i>
2020/2021	4,35	нема примедби
2021/2022	4,50	нема примедби
2022/2023	4,60	нема примедби
за период 2020-2023	4,48	

На основу анализе резултата Комисија је констатовала да се просечна оцена 4,48 налази у интервалу од 4,5 до 5 на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава уз могућност побољшања.*

Након спроведених анкета наставног и ненаставног особља (ОБ13 и ОБ14), прикупљених података и статистичке обраде и добијене су просечне вредности оцене питања *Информатичка опрема је у складу са потребама задатка*, које су приказане у следећој табели.

<i>Школска година</i>	<i>Об13</i>	<i>Об14</i>	<i>Просечна оцена</i>	<i>Примедба</i>
2020/2021	4,50	4,50	4,50	нема примедби
2021/2022	4,70	4,50	4,60	нема примедби

2022/2023	4,55	4,60	4,57	нема примедби
за период 2020-2023	4,58	4,53	4,55	

На основу анализе резултата Комисија је констатовала да се просечна оцена 4,51 (добијена на основу просечне оцене студената:4,48 и просечне оцене наставног и ненаставног особља 4,55) налази у интервалу од 4,5 до 5 на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава у потпуности*.

Комисија је констатовала да је оцена квалитета елемента стандарда 9: Информатички ресурси, по сва три основа: *квалитет задовољава у потпуности*.

9.7. Запослени у библиотеци и пратећим службама и мотивисаност особља за подршку библиотеци

На месту запослених библиотекара у Установи су лица са одговарајућим стручним квалификацијама.

Компетентност и мотивисаност особља за подршку у библиотеци, читаоници и рачунарској учионици се континуирано прати, оцењује и унапређује.

Процена испуњености стандарда 9

Установа анализира квалитет уџбеника, литературе, библиотеке и информатичке подршке. Установа посебно анализира документе и мере којима је дефинисана издавачка делатност, наставна и друга литература, утврђен минимум стандарда квалитета уџбеника и прописана обавеза провере квалитета уџбеника.

За сваки елемент Стандарда 9. Установа је дефинисала минималан ниво квалитета, као и поступке обезбеђења и контроле квалитета тако што је донела и спроводи одговарајућа акта, а што је евидентно из Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета (у даљем тексту: Правилника), чланови 63 до 69. Установа је у потпуности применила Упутства за примену стандарда 9 у оквиру Правилника члан 69 од тачке 1 до тачке 10 приказаних у табели Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Посебан механизам анализе и унапређења организације и квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, успостављен је функционисањем интегрисаног система менаџмента, применом следећих начина и поступака: обезбеђивања уџбеника и друге литературе неопходне за реализацију студијских програма; доношења општег акта о уџбеницима; систематског праћења и оцењивања квалитета уџбеника и друге литературе; систематског праћења, оцењивања и унапређивања структуре и обима библиотечког фонда; систематског праћења, оцењивања и унапређивања структуре и обима информатичких ресурса; систематског праћења, оцењивања и унапређивања компетентности и мотивисаности особља за подршку у библиотеци, читаоници и рачунарском центру; упознавања студената са начином рада у библиотеци и рачунарском центру.

Квалитет овог стандарда задовољава с обзиром да:

- Установа на време и у потребном броју обезбеђује студентима уџбенике и другу литературу, као и одговарајућа учила, неопходна за наставу и савлађивање градива из сваког предмета, који су унапред познати и објављени.
- Установа систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда. Ова структура и обим се усклађују са природом и садржајем предмета и другим захтевима студијских програма, наставе у целини, као и научно-стручног рада.
- Настава из сваког предмета је покривена одговарајућим уџбеницима и другим училима, који су унапред познати и објављени.
- Установа је донела општи акт о уџбеницима – Правилник о уџбеницима (Прилог 9.1). У складу са тим општим актом, Установа систематично прати, оцењује квалитет уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја (савременост, тачност), структуре, стила и обима

(усклађеност са бројем ЕСПБ бодова). Уџбеници и друга учила која не задовољавају стандард бивају побољшани или повучени из наставе и замењени квалитетнијим.

- Установа је студентима обезбедила библиотеку опремљену потребним бројем библиотечких јединица, као и опремом за рад.

- Студентима су обезбеђени неопходни информатички ресурси за савлађивање градива: потребан број рачунара одговарајућег квалитета, друга информатичка опрема, остала комуникациона опрема и приступ интернету.

- Број запослених у библиотеци и пратећим службама, као и врста и ниво њихове стручне спреме усклађени су са националним и европским стандардима за пружање ове врсте услуга.

- Компетентност и мотивисаност особља за подршку у библиотеци, читаоници и рачунарском центру се континуирано прати, оцењује и унапређује.

- Студенти се систематски упознају са начином рада у библиотеци и рачунарском центру.

- Просторије намењене за смештај библиотечког фонда, архивског и електронског материјала, а нарочито студентске читаонице, смештене су у одговарајућем делу зграде како би студентима, наставном и ненаставном особљу и осталим корисницима пружиле адекватне услове за рад.

Анализа слабости и повољних елемената

У оквиру стандарда 9 методом *SWOT* анализе Установа анализира и квантитативно оцењује неке од следећих елемената: постојање општег акта о уџбеницима и поступање по њему; покривеност предмета уџбеницима и училима; структура и обим библиотечког фонда; постојање информатичких ресурса (рачунара, софтвера, интернета, електронских облика часописа); број и стручна спрема запослених у библиотеци и другим релевантним службама и адекватност услова за рад (простор, радно време).

Предности (Strengths)	Слабости (Weaknesses)
<p>Установа је усвојила општи акт о уџбеницима и поступа по њему. (++)</p> <p>Снабдевеност литературом за потребе наставе на свим предметима је благовремена и задовољавајућа. (+++)</p> <p>Установа издваја значајна средства у набавку библиотечких јединица. (+++)</p> <p>Опредељеност за усвајање, примену и перманентно унапређивање стандарда и поступака за обезбеђење квалитета издавачке делатности. (++)</p> <p>Установа има развијену издавачку делатност: уџбеници, монографије, зборник са научног скупа, научно-стручни часописи <i>International Review</i> и <i>Трендови у пословању</i>. (+++)</p> <p>Установа континуирано сагледава мишљење студената о опремљености библиотеке, адекватности литературе за одређене предмете путем анкета чиме континуирано врши евалуацију свих процеса од значаја за рад библиотеке у сегментима њене опремљености и испуњавање потреба студената и наставника. (+++)</p> <p>Стручна спрема и број запослених у библиотеци и службама адекватан је обиму и потребама послова. +++</p>	<p>Недовољан број уџбеника новијих издања на страним језицима. (++)</p> <p>Недовољно вредновање уџбеника приликом оцењивања научно-истраживачког рада наставника. (+++)</p>

Структура библиотечног простора (библиотеке и читаонице) и број запослених су усклађени са националним стандардима за пружање библиотечких услуга. (++) Поседовање информатичких ресурса који омогућују приступ најновијим сазнајним резултатима. (+++)	
Могућности (Opportunities)	Опасности (Threats)
Развијање међубиблиотечке сарадње може допринети бољој понуди литературе студентима и наставницима. (++) Повећати мотивисаност наставника за издавање уџбеника (нова издања својих уџбеника и/или потпуно нових уџбеника. (++) Могућност повезивања са другом високообразовном установом за заједничку издавачку делатност. (++) Увођење система стимулативног награђивања према постигнутим резултатима и квалитету рада свих учесника у реализацији издавачке делатности. (++) Аплицирање на пројектима који имају за циљ унапређење квалитета људских и материјалних ресурса у домену информатичких и библиотечких капацитета. (++)	Недовољна заинтересованост студената за коришћење библиотечног фонда. ++ Тенденција надлежног Министарства у правцу потенцирања на научном, а мање на педагошком квалитету рада наставника и сарадника доводи до смањења интереса наставника да објављују уџбенике. ++ Промене у науци и брз развој софтвера и хардвера може довести до застарелости библиотечких и информатичких ресурса. (+++)

Предлози за побољшање и планиране мере

На основу урађене SWOT анализе и прцене тренутне ситуације, наводи се предлог мера и активности за унапређење квалитета:

- *Увести систем стимулативног награђивања према постигнутим резултатима и квалитету рада свих учесника у реализацији издавачке делатности.*
Носиоци активности: директор и помоћници директора.
- *Омогућити повезивања са другом високообразовном установом за заједничку издавачку делатност.*
Носиоци активности: директор и помоћник директора за науку и развој.
- *Редовно ажурирати уџбенике и другу литературу у погледу квалитета и квантитета према потребама наставних предмета.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, катедре.
- *Израда годишње анализе силабуса, квалитета и доступности литературе и од стране катедри наставак давања предлога плана издавачке делатности и прегледа литературе коју треба купити, те на тај начин повећа и унапреди библиотечки фонд.*
Носиоци активности: катедре.
- *Увећати библиотечки фонд уџбеницима на страним језицима.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, катедре.
- *Прецизно дефинисање индикатора квалитета уџбеника, иако се квалитет уџбеника прати.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, катедре.
- *Развијати домаћу међународну сарадњу са другим високошколским установама и библиотекама у циљу размене уџбеника и других публикација и заједничке издавачке делатности, посебно за издавање страних издања.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, катедре, Центар за међународну сарадњу.

- *Иако Установа континуирано сагледава мишљење студената о опремљености библиотеке, адекватности литературе за одређене предмете путем анкета, проширити анкету активних студената нпр. „Да ли је уџбеник јасан и разумљив?“.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, катедре, Комисија за обезбеђење квалитета.
- *Подстицати наставнике и сараднике на објављивање уџбеника и других публикација.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, катедре, Комисија за обезбеђење квалитета.
- *Наставак осавремењавања рачунарског центра квалитетном опремом.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора.
- *Подстицати студенте на коришћење библиотечких јединица.*
Носиоци активности: наставно особље, библиотека/р.

Показатељи и прилози за стандард 9

[Табела 9.1.](#) Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

[Табела 9.2.](#) Попис информатичких ресурса.

[Прилог 9.1](#) Општи акт о уџбеницима

[Прилог 9.2.](#) Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима)

[Прилог 9.3.](#) Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи

Прилог 9.4 Софтвер за плагијаризам

[Прилог 9.4.1](#) Софтвер за плагијаризам 2021

[Прилог 9.4.2](#) Софтвер за плагијаризам 2023

Стандард 10: КВАЛИТЕТ УПРАВЉАЊА ВИСОКОШКОЛСКОМ УСТАНОВОМ И КВАЛИТЕТ НЕНАСТАВНЕ ПОДРШКЕ

Квалитет управљања Установом и квалитет ненаставне подршке, се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања, планским радом и реализацијом планираних активности органа управе и јединица за ненаставну подршку, уз непрекидно праћење и контролу њиховог рада и утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Опис, анализа и процена стандарда 10

10.1. Одређеност надлежности и одговорности органа управљања и органа пословођења у управљању Установом општим актом Установе и у складу са законом

Установа општим актом Установе, и у складу са законом одређује надлежности и одговорности органа управљања и органа пословођења у управљању.

Статутом Установе, усаглашеним са Законом о високом образовању, дефинисане су: основне надлежности органа руковођења, управљања, стручних органа, тела и студентског парламента; задаци ненаставног особља у подршци реализације наставних планова и програма; основне надлежности, поступак и начин рада органа управљања, органа пословођења, Студентског парламента и стручних служби. Основне надлежности, поступак и начин рада стручних служби дефинисане су Правилником о организацији и систематизацији послова.

Установа је донела сва нормативна акта неопходна за нормално функционисање Установе.

Установа континуирано прати и усклађује надлежности и одговорности органа управљања и пословођења у организацији и управљању Установом, у оквиру Статута и општих аката Установе усклађених са Законима и другим прописима, као и са развојним потребама Установе.

Установа утврђује да су директор и секретар надлежни за праћење и усклађивање надлежности и одговорности органа управљања и пословођења у организацији и управљању Установом.

У случају одступања од минималног нивоа квалитета Наставно веће налаже директору да предузме корективне мере које се састоје у предлогу за измене и допуне Статута и општих аката, у циљу унапређења квалитета рада, као и редефинисања надлежности и доследне контроле рада органа управљања и пословођења. Комисија од надлежних за спровођење овог дела обезбеђења квалитета прикупља, обрађује и анализира прикупљене информације, оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу.

Предлоге за измене и допуне Статута и општих аката разматрају и усвајају органи надлежни за њихово доношење.

Комисија констатује да је Елемент стандарда 10: Одређеност надлежности и одговорности органа управљања и органа пословођења у управљању Установом општим актом Установе и у складу са законом испуњен с обзиром да су Статутом Установе утврђене одговорности органа управљања Савета у члану 41 и органа пословођења и то Света у члану 41, директора у члану 45, менаџера у чланом 49, помоћника директора чланом 51, Наставног већа чланом 55, Комисије за академско признавање чланом 58, Комисије за обезбеђење квалитета чланом 59, Студентског парламента чланом 60. Исти су дефинисани у складу са Законом о високом образовању, те Комисија оцењује овај елемент: *квалитет задовољава у потпуности.*

10.2. Структура, организационе јединице и делокруг њиховог рада и њихова координација и контрола, утврђене општим актом Установе, у складу са законом

У Установи су структура, организационе јединице (ОЈ) и њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола утврђени Статутом и Правилником о организацији и систематизацији послова, у складу са Законом.

Организациону структуру Установе чине две јединице:

- 1) наставно научна организациона јединица и
- 2) стручне службе Установе (Високе школе).

Унутрашњи организациони облик наставно научне јединице су катедре, и Центри (Центар за научноистраживачки рад развој и Центар за међународну сарадњу) као и Еразмус канцеларија.

У раду Установе учествују стручне службе: служба финансија, служба за опште правне послове, библиотека, студентска служба и техничка служба.

Установа, у циљу унапређења квалитета, прибавља мишљења од запослених (наставног и ненаставног особља) о структури ОЈ и њиховом делокругу рада путем анкета (Образац 13 и Образац 14 Правилника).

Статут Установе предвиђа следеће органе Установе су:

- Орган управљања – Савет
- Орган пословођења – директор, менаџер
- Стручни орган – Наставно веће
- Студентски парламент
- Савет послодаваца

Статутом установе предвиђени су и следећи органи: помоћници директора за наставу подршку настави, маркетинг, науку и развој и међународну сарадњу; шефови катедри и шефови служби.

Чланови Савета се именују из редова наставног особља и студента представника, кога именује Студентски парламент. Мандат чланова Савета, траје четири године и тече од дана његовог конституисања, а накнадно изабраног или именованог члана траје до истека мандата Савета. Његове надлежности регулисане су чланом 41, а начин рада утврђен је чланом 42

Статута Установе.

Делокруг послова директора и његова овлашћења – надлежности, осим надлежности предвиђених законом, дефинисани су у члану 45 Статута Установе. Директор предлаже Савету Установе Годишњи план рада Установе за наредну годину.

Менаџера Установе именује Савет на предлог оснивача. Менаџер обавља послове у складу са законом, Статутом и општим актом Установе.

Помоћнике директора именује и разрешава Савет, на период од три године. Помоћници директора су непосредни сарадници директора у обављању свих послова из надлежности директора, а из делокруга послова за који су именовани. Помоћници директора за свој рад одговарају Савету и Директору.

Наставно веће, као орган управљања рада Установе, је стручни орган Установе које чине запослени наставници и сарадници и представници студената. Наставно веће одлучује о питањима од интереса за реализацију наставе и обавља послове из своје надлежности у складу са Законом, Статутом и општим актима Установе.

У оквиру стручних органа оформљене су одговарајуће Катедре: Катедра за економију и финансије; Катедра за предузетништво, менаџмент и опште предмете и Катедра за право.

Студентски парламент је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе у Установи. Студентски парламент делује у складу са Статутом Установе и Статутом студентског парламента којим уређује своју организацију, начин рада и друга питања од значаја за свој рад.

Шематска структура организационих јединица Установе је представљена у Прилогу 10.1.

Надлежни за спровођење поступка контроле организационе јединице и рада су помоћник директора за подршку настави и директор. Комисија од надлежних прибавља податке, потом обрађује и анализира податке и оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу. У случају одступања квалитета. Наставно веће налаже директору да предузме корективне мере које се састоје у предлогу за изменене и допуне Статута и општих аката, а што треба да резултује побољшањем структуре, ОЈ Установе, као и редефинисању њиховог делокруга рада у циљу унапређења квалитета. Минимални ниво квалитета елемента састоји се у периодичном ревидирању структуре организационих јединица и њиховог делокруга рада, као и контрола и оцена њиховог рада, који се заснивају на упоређивању стварног стања са обавезама утврђеним Статутом и општим актима Установе.

Комисија је оцену елемента стандарда квалитета - организација и управљање установом формирала, на основу мишљења наставног и ненаставног особља путем анкета по образцима (Образац 13 и Образац 14) на следеће питање: *Структура организационих јединица и њихов делокруг рада је добро постављен?* Након спроведених анкета, прикупљених података и статистичке обраде и добијене су просечне вредности оцене наведеног питања, које су приказане у следећој табели.

<i>Школска година</i>	<i>ненаставно особља</i>	<i>наставно особље</i>	<i>Просечна оцена</i>	<i>Примедба</i>
2020/2021	4,20	4,10	4,15	нема примедби
2021/2022	4,30	4,25	4,27	нема примедби
2022/2023	4,60	4,70	4,65	нема примедби
за период 2020-2023	4,37	4,35	4,36	нема примедби

На основу анализе резултата Комисија је констатовала да се просечна оцена 4,36 налази у интервалу од 3,5 до 4,5 на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава уз могућност побољшања.*

Комисија је оценила елемент стандарда: структура, организационе јединице и делокруг њиховог рада и њихова координација и контрола, утврђене општим актом Установе, у складу са законом, по два основа:

- увидом у општа акта Установе Комисија констатује да су структура, организационе јединице и делокруг њиховог рада и њихова координација и контрола, утврђене општим актом Установе, у складу са законом, и

- увидом у резултате анкета. По првом основу квалитет задовољава у потпуности а по другом уз могућност побољшања

Комисија, овај елемент, контролисан по два основа, оцењује: *квалитет задовољава уз могућност побољшања.*

10.3. Систематско праћење и оцена организације и управљања Установом и предузимање мера за њихово унапређење

Управа Установе редовно прати рад организационих јединица и континуирано предузима мере за њихово унапређење. Организација и управљање Установом су у основи исти као у периоду који је претходио акредитацији, уз увођење помоћника директора за науку и развој и Центра за научно истраживачки рад и развој (некада ИРЦ). Систематско праћење и оцењивање рада управљачког и ненаставног особља врши се у складу са одговарајућим радноправним прописима, Статутом Установе и Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места.

Надлежни за спровођење поступка праћења рада и предузимања мера су помоћник директора за подршку настави и директор. Комисија од надлежних прибавља потребне податке, прибавља резултате анкета, обрађује и анализира, оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу о Анализи резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби (Прилог 10.2) У случају одступања од минималног нивоа квалитета (предвиђени минимум је оцена најмање 3), Установа предузима мере за унапређење квалитета рада органа управљања, Наставно веће налаже директору да предузме корективне мере које се састоје у предлогу нове организације и система управљања, односно предлог измене и допуне Статута и општих аката који ће презентовати Савету, као и замену појединих чланова Савета који не доприносе квалитету управљања. Предлоге за измене и допуне Статута и општих аката разматрају и усвајају органи надлежни за њихово доношење. На основу измењених Статута и општих аката, као и евентуалне замене појединих чланова Савета, врши се реорганизовање рада Установе и система управљања. У досадапњем раду Установе није спроведена замена чланова Савета услед њихове неангажованости у раду и доприносу квалитета.

Установа посебно омогућава студентима да се у оквиру анкете (Образац 1) изјасне по питањима: „У Школи ми се посебно допало, посебно сам задовољ(а)н(а) са:“ и „У Школи ми се посебно није допало, посебно сам незадовољ(а)н(а) са:“ Увидом у анкете студената у анализираном периоду студенти нису исказали незадовољство.

Оцена организације и управљања Установом прибављена на основу мишљења студената наставног и ненаставног особља, заснована је на резултатима спроведених анкета (Обрасци 1, 13 и 14) „За оцену квалитета школе“ у оквиру којих се оценом 1 до 5 оцењује „Организација рада школе“ чији су резултати приказани у следећој табели.

<i>Школска година</i>	<i>студенти</i>	<i>наставно особља</i>	<i>ненаставно особље</i>	<i>просечна оцена</i>	<i>примедба</i>
2020/2021	4.40	4,74	4,80	4,65	нема примедби
2021/2022	4.50	4,60	4,70	4,60	нема примедби
2022/2023	4.55	4,63	4,55	4,58	нема примедби
за период 2020-2023	4,45	4,66	4,68	4,61	-

На основу анализе резултата Комисија је констатовала да се просечна оцена 4,61 налази у интервалу од 4,5 до 5 на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава у потпуности.*

10.4 Систематско праћење и оцена рада управљачког и ненаставног особља

У Установи се континуирано прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља, а посебно прати и оцењује њихов однос према студентима и квалитет њиховог рада.

Установа, у циљу унапређења квалитета, прибавља мишљења о раду управљачког и ненаставног особља путем анкете: од *актуелних студената*, у оквиру анкете образац 1 у делу „Квалитет рада у управљачког и ненаставног особља“ и у оквиру анкете за ненаставно особље – Образац 13 и наставног особља -Образац 14, и то у оквиру дела анкета „За оцену квалитета школе као институције“, у којима су садржани следећи елементи анализе који се односе на квалитет управљачког и квалитет ненаставног особља: „Квалитет рада ненаставног особља је добар“; „Квалитет рада директора је добар“; „Квалитет рада Савета Школе је је добар“, Квалитет рада Студентског парламента је добар“.

Надлежни за спровођење наведеног поступка су помоћник директора за подршку настави и директор. Комисија од надлежних прибавља, обрађује и анализира податке анкета, и оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу.

У случају одступања од минималног нивоа квалитета (предвиђени минимум је оцена 3) Наставно веће налаже директору да предузме корективне мере које се састоје у побољшању квалитета рада управљачког и ненаставног особља, као и за побољшање односа према студентима.

10.5 Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља

Услови и поступак заснивања радног односа детаљно су утврђени Законом о раду, општим актом Установе и Правилником о организацији и систематизацији.

Установа континуирано прати утврђивање и доследно спровођење услова за заснивање радног односа и напредовања ненаставног особља. Комисија од секретара и директора, надлежних за праћење прикупља, обрађује и анализира прикупљене информације о утврђивању и доследном спровођењу услова за заснивање радног односа и напредовања ненаставног особља, у складу са Табелом бр. 1 Правилника, оцењује квалитет, и сачињава извештај Наставном већу. У случају одступања од минималног нивоа квалитета Наставно веће налаже директору да предузме корективне мере које могу бити измене и допуне наведених аката у циљу унапређења поступка заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља, као и усклађивања Правилника о систематизацији и организацији послова са новим законским и другим прописима.

Установа води рачуна о квалитету ненаставног особља, њиховој перманентној обуци у домену праћења прописа и примене прописа, коришћења информатичке опреме и процедура и осавремењавања процеса рада у циљу обезбеђења што квалитеније подршке наставницима и студентима.

Услови и поступак напредовања ненаставног особља доступни су јавности. Под напредовањем појединаца из реда ненаставног особља подразумева се њихово распоређивање на друга - сложенија и одговорнија радна места, на пословодне функције, награђивање и сл.

10.6 Рад и деловање управљачког и ненаставног особља су доступни оцени наставника, ненаставног особља, студената и заинтересованих субјеката.

Надлежни за континуирано спровођење поступка праћења рада и деловања управљачког и ненаставног особља су помоћник директора за подршку настави, секретар и директор. Комисија прибавља информације добијене од надлежних за праћење, обрађује и анализира, и у складу са Табелом бр.1 оцењује квалитет, и сачињава извештај Наставном већу. У случају одступања од минималног нивоа Наставно веће налаже директору, да предузме корективне мере које могу бити: ненаставном особљу налог за побољшање свога рада у одређеној области, Савету сугестије да предузима мере за побољшање квалитета сопственог рада у погледу доношења одлука и аката.

Делатност стручних служби кроз које се остварује ненаставна подршка је детаљно описана у Правилнику о организацији и систематизацији послова, а у скраћеном обиму се може сагледати из послова ненаставне подршке, приказане у Табели 10.1.

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља доступни су: оцени наставника,

ненаставног особља и осталим заинтересованим субјектима: заинтересованим родитељима студената, пословним партнерима у научно истраживачком раду и у другим пословима, испоручиоцима и др. Наведени субјекти могу изразити своје мишљење, оцену и предлог у вези са овим елементом анализе и усмено и писмено, неком од управљачког и ненаставног особља.

Установа је анализирила овај елемент квалитета вршећи увид у анкете студената. Образац 1 и оценила да квалитет задовољава у потпуности с обзиром да је укупна оцена школе 4,54 а укупна просечна оцена рада наставног и ненаставног особља и органа 4,50, што је приказано у Прилогу 10.2

Установа је предвидела да се минимални ниво квалитета елемента састоји у праћењу и периодичном оцењивању рада и деловања управљачког и ненаставног особља од стране наставника, ненаставног особља, студената и јавног мњења, при чему је минимална оцена квалитета 3,00. Комисија је овај елемент квалитета оценила након спроведених анкета: студената (Образац 1) ненаставног (Образац 13) и наставног особља (Образац 14) у делу Квалитет рада управљачког и ненаставног особља, на питања: *Квалитет рада ненаставног особља је добар, Квалитет рада директора је добар, Квалитет рада Савета Школе је добар, Квалитет рада Студентског парламента је добар, Организација рада Школе је добра*, анализираних у прилогу 10.2.

На основу анализе резултата Комисија је констатовала да се укупна оцена школе 4,57 налази у интервалу од 4,5 до 5 на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда овог елемента квалитета: *квалитет задовољава у потпуности.*

10.7 Установа обезбеђује број и квалитет ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију

Установа има довољан број запослених одговарајуће стручности и квалификације за обављање административно-стручних послова за потребе реализације студијских програма, научно-истраживачког рада и осталих активности Установе.

Ненаставно особље својим стручним и професионалним радом, потпуно посвећено и квалитетно обезбеђује успешну реализацију студијских програма, основних задатака и циљева Установе. Ненаставно особље припада организационој јединици Установе: стручне службе, које обављају стручне, административне, техничке и друге послове неопходне за рад и редовно функционисање Установе.

Секретар Установе обавља послове и радне задатке предвиђене описом послова за ово радно место и одговоран је за законитост и правилност послова који се обављају на Установи. Секретар Установе по питању остваривања законитости и правилности у раду успоставља сарадњу са другим службама Установе, са другим високошколским установама, а у циљу размене искустава и са ресорним Министарством. Радно место секретара Установе је технички опремљено да може успешно да обавља послове и радне задатке предвиђене описом радног места. Установа на радном месту секретара има запосленог дипломираног правника.

Библиотекар Установе је квалификовано стручно лице које ради на прикупљању, стручној обради, чувању и издавању библиотечног материјала на коришћење. У Установи су ангажовани библиотекари, извршиоци и књижничар.

Студентску службу чине шеф службе и референти који су у функцији квалитетне реализације наставног процеса у седишту Установе. организована је тако да пружа ефикасну и квалитетну подршку студентима и наставницима за несметано одвијање наставног процеса основних и мастер студија.

Брзо и квалитетно информисање наставника, студента и других актера у образовном процесу по питањима који се односе на распоред наставе, испита, обавезе наставника и студената омогућено је пружањем информатичке подршке. О квалитету информисања наставници се изјашњавају у оквиру анкете Образац 14 на питања: Обим добијених информација је довољан; Информисање је благовремено; Информисање путем огласне табле је добро; Информисање путем мејла је добро; Информисање путем сајта Школе је

добро. Просечна оцена 4,55 о информисаности наставника указује на *квалитет који задовољава у потпуности* (просечна оцена добијена на основу података приказаних у Прилогу 14.3.)

Служба финансија располаже одговарајућом опремом која омогућава квалитетно вођење финансија и успешно састављање периодичних извештаја и годишњих извештаја, односно завршног рачуна.

Осим тога, у складу са пословном политиком и осталим потребама Установе, установа има стручне и посвећене запослене у осталим стручним службама.

У високошколским јединицама ван седишта Установа запошљава техничке секретаре који се старају о организацији рада јединице и реализацији наставног процеса.

Информације о раду стручних служби Установе, доступне су студентима на огласној табли Установе и интернет страници Установе.

Установа обезбеђује број и квалитет ненаставног особља у складу са Стандардима и упутством за акредитацију високошколских установа у оквиру стандарда 7. Надлежни за праћење и усклађивање надлежности и одговорности органа управљања и пословођења у организацији и управљању Установом су секретар и директор Установе. Установа прибавља мишљење о квалитету ненаставног особља од актуелних студената путем анкета. (Образац 1) и од наставног особља путем анкете (Образац 14). Комисија прибавља податке од директора, помоћника директора за подршку настави и секретара, обрађује и анализира, и у складу са Табелом бр. 1 Правилника оцењује квалитет, и сачињава извештај Наставном већу. У случају одступања од минималног нивоа квалитета, Наставно веће налаже директору, да предуземе корективне мере које могу бити: обезбеђење у најкраћем року недостајућих извршиоца и побољшање организације рада у службама подршке, стручном савршавању и мотивисању ненаставног особља.

Установа прибавља мишљење о броју ненаставног особља од актуелних студената путем анкете (Образац 1), од наставног особља путем анкете (Образац 13) и наставног особља (Образац 14) констатује:

- 1) Елемент :број ненаставног особља – Просечна оцена 4,53 – *квалитет задовољава у потпуности*

ОБ	Број ненаставног особља	2020/21	2021/22	2022/23	Просечна оцена
13	Број ненаставног особља је задовољавајући	4,49	4,36	4,68	4,51
1	Број запослених из реда ненаставног особља је задовољавајући	4,60	4,39	4,68	4,56
14	Број ненаставног особља је задовољавајући	4,49	4,50	4,67	4,51
Укупна просечна оцена					4,53

Комисија, с обзиром на просечну оцену 4,53 констатује да је овај елемент стандарда оцењен: *квалитет задовољава у потпуности*.

Установа прибавља мишљење о квалитету ненаставног особља од актуелних студената путем анкете (Прилог 13.17), наставног особља путем анкете (Прилог 14.3) и ненаставног особља (Прилог 14.2) и констатује:

- 2) Елемент: квалитет ненаставног особља – Просечна оцена 4,54 - *квалитет задовољава у потпуности*

ОБ	Квалитет рада ненаставног особља	2020/21	2021/22	2022/2023	Просечна оцена
13	Ненаставно особље има коректан однос према наставном особљу	4,55	4,39	4,55	4,55

1	Ненаставно особље има коректан однос према студентима	4,55	4,39	4,55	4,50
	Квалитет рада ненаставног особља је добар	4,55	4,39	4,63	4,52
14	Квалитет рада ненаставног особља је добар	4,40	4,40	4,72	4,43
13	Квалитет рада ненаставног особља је добар	4,80	4,60	4,74	4,71
	Укупна просечна оцена				4,54

На основу укупне просечне оцене 4,54 Комисија констатује: *квалитет задовољава у потпуности.*

Комисија, с обзиром на анализе и резултате детаљније приказане у Прилогу 10.2, констатовала да је квалитет овог елемент стандарда оцењен: *квалитет задовољава у потпуности.*

10.8 Установа обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану

Установа планира образовање и усавршавање запослених и обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану. образовање и усавршавање особља, по врсти и нивоу, се утврђује зависно од врсте одговорности и послова које имају (извршавају) појединци из групе управљачког и ненаставног особља. То може бити: завршавање вишег степена образовања, учешће на семинарима и курсевима, посете установама и фирмама у земљи и иностранству, набавка и коришћење потребне литературе и информационих ресурса и сл.).

Установа континуирано прати потребу перманентног образовања и усавршавања управљачког и ненаставног особља. Надлежни за праћење обезбеђења образовања и усавршавања управљачког и ненаставног особља у Установи су помоћник директора за подршку настави и директор. Комисија од надлежних за праћење прибавља информације о образовању и усавршавању управљачког и ненаставног особља, обрађује и анализира, и у складу са Табелом бр. 1 Правилника, оцењује квалитет, и сачињава извештај Наставном већу. У случају одступања од минималног нивоа квалитета Наставно веће налаже директору, да предуземе корективне мере и анализу постигнутих ефеката образовања и усавршавања које је финансирала Установа. Усавршавања која је установа омогућила ненаставном особљу: рачуновође и библиотекарски, дати су у Прилогу 10.3. на основу чега Комисија констатује: *квалитет задовољава у потпуности.*

Процена испуњености стандарда 10

Установа примењује Стандард 10. Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, применила Упутства за примену стандарда 10 од тачке 10.1 до тачке 10.8 дефинисаног Правилником за самовредновање и оцењивање квалитета (у даљем тексту: Правилника), члановима 70 до 75. што се прецизира у даљем тексту.

Тачка 10.1 је у складу са, члан 75, тачка 1, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и ненаставне подршке.

Тачка 10.2 је у складу са, члан 75, тачка 2, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и ненаставне подршке.

Тачка 10.3 је у складу са, члан 75, тачка 3, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и ненаставне подршке.

Тачка 10.4 је у складу са, члан 75, тачка 4, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и ненаставне подршке.

Тачка 10.5 је у складу са, члан 75, тачка 5, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и наставне подршке.

Тачка 10.6 је у складу са, члан 75, тачка 6, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и наставне подршке.

Тачка 10.7 је у складу са, члан 75, тачка 7, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и наставне подршке.

Тачка 10.8 је у складу са, члан 75, тачка 8, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и наставне подршке.

Констатујемо да:

- Органи управљања и органи пословођења, њихове надлежности и одговорности у организацији и управљању Установом су утврђени Статутом и Правилником о организацији и систематизацији послова, у складу са Законом.

- Структура, организационе јединице и њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола су утврђени Статутом и Правилником о организацији и систематизацији послова, у складу са Законом..

- Установа је у претходно разматраном периоду спроводила периодичну евалуацију процене квалитета организације, рада органа управљања и рада стручних служби.

- Установа систематски прати и оцењује рад управљачког, пословодног и наставног особља и предузима мере за унапређење квалитета њиховог рада. Посебно прати и оцењује њихов однос према студентима и мотивацију у раду са студентима. Рад и деловање управљачког и наставног особља су доступни оцени наставника, наставног особља, студената, дипломираних студената и јавног мњења.

-Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања наставног особља утврђују се Законом о раду општим актом Установе Правилником о организацији и систематизацији послова и доступни су јавности.

- Рад и деловање управљачког и наставног особља су доступни оцени наставника, наставног особља, студената и заинтересованих субјеката.

- Установа обезбеђује број и квалитет наставног особља у складу са стандардима за акредитацију.

- Установа обезбеђује управљачком и наставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану.

- За све елементе квалитета је прописан минимални ниво квалитета, који се утврђује анкетирањем студената, наставника, сарадника, запослених о квалитету управљања Установом и давањем мишљења заинтересованих субјеката.

- Резултати анкета елемената анализа показују да су и студенти и наставно и наставно особље на сличан начин оценили рад управљачких органа и служби. У посматраном периоду оцене у вези стандарда 10 у оквиру анкета биле су више од прописаних минималних оцена, те нису предузимане корективне мере.

Можемо закључити да квалитет управљања Установом и квалитет наставне подршке у посматраном временском периоду *задовољава у потпуности.*

Анализа слабости и повољних елеменат, SWOT анализа

У оквиру стандарда 10 методом *SWOT* анализе Установа анализира и квантитатив следеће елементе: дефинисаност надлежности органа управљања пословођења и стручн дефинисаност организационе структуре; праћење и оцењивање квалитета управљања Ус мере за унапређење; дефинисаност и доступност услова за напредовање наставн доступност релевантних информација о раду стручних служби и органа управљања и п усавршавање и образовање наставног особља.

Предности (Strengths)	Слабости (Weaknesses)
<p>Надлежност органа управљања, делокруг рада и одговорности органа управљања, пословођења и стручних органа јасно је дефинисана Статутом Установе. (+++)</p> <p>Статутом Установе јасно је дефинисана и логички постављена организациона структура Установе (+++)</p> <p>Квалитет управљања Установом се континуирано прати и оцењује од стране студената и запослених (наставног и ненаставног особља), путем анкета. (+++)</p> <p>У процес управљања Установом укључени су наставници и студенти. (+++)</p> <p>Перманентно усавршавање и образовање ненаставног особља се системски подржава (+)</p> <p>Добра координација служби за наставну подршку. (++)</p> <p>Оптимална организација стручних служби. (+++)</p> <p>Јавност, обавештеност и транспарентност рада је основа пословне политике Установе. (+++)</p>	<p>Недовољна информисаност о раду директора, а посебно његових помоћника од стране студената који учествују у оцењивању квалитета управљања Установом. (++)</p> <p>Не постоји прецизна дефинисаност услова за напредовање ненаставног особља. (++)</p> <p>Недефинисан систем награђивања ненаставног особља. (++)</p> <p>Преоптерећеност ненаставног особља у појединим периодима (упис студената, крај академске године). (++)</p>
Могућности (Opportunities)	Опасности (Threats)
<p>Унапређење квалитета управљањем Установом могуће је остварити кроз размену искустава и знања са другим високообразовним установама у земљи и иностранству. (++)</p> <p>Кроз сарадњу са другим институцијама могуће је стручно усавршавање ненаставног особља ради подизања квалитета компетенција унутар њихових радних задатака. (++)</p> <p>Повећање мотивисаности ненаставног кадра за укључивање у програме стручног усавршавања ван установе финансирањем њиховог учешћа. (++)</p> <p>Стално побољшавање и дорада софтвера за квалитетнији и ефикаснији рад Службе за наставу и студентска питања. (++)</p> <p>Могућност бољег информисања студената преко Студентског парламента о раду Савета и директора, као и о раду његових помоћника. (++)</p> <p>Општим актима уредити усавршавање и финансирање усавршавања ненаставног особља. (++)</p>	<p>Недовољна мотивација запослених за напредовање. (+)</p> <p>Недовољан број акредитованих семинара за усавршавање ненаставног особља. (++)</p>

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 10

На основу урађене анализе тренутне ситуације и SWOT анализе наводи се предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 10, који обухвата следеће активности:

- *Наставити непрекидно праћење квалитета управљања Установом и рада организационих јединица и ненаставног особља.*

Носиоци активности: директор, помоћници директора, секретар, Комисија за обезбеђење квалитета, Студентски парламент.

- *Наставити систематску проверу ефикасности организационе структуре која је дефинисана опитим актима Установе, и по потреби је прилагођавати.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, секретар, Комисија за обезбеђење квалитета.
- *Проширити и у опитим актима додатно уредити усавршавање и финасирање усавршавања ненаставног особља и његову стручну обавезу праћења актуелних садржаја.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, Комисија за обезбеђење квалитета.
- *Мотивисати запослене за едукацију.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, Комисија за обезбеђење квалитета.
- *Перманентно побољшавати техничку опремљеност и услове рада у ненастави и континуирано унапређивати радно окружење које ће бити подстицајно за рад, како би се запослени максимално залагали и унапређивали професионални однос према корисницима услуга.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, руководиоци стручних служби.
- *Иницирати детаљније упознавање студената Установе о значају квалитета управљања Установом, а кроз интензивирање рада органа Студентског парламента.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, Комисија за обезбеђење квалитета, Студентски парламент.
- *Увести праксу стимулативног награђивања запослених.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора.

Показатељи и прилози за стандард 10

[Табела 10.1.](#) Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

[Прилог 10.1.](#) Шематска организациона структура високошколске установе

[Прилог 10.2.](#) Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

[Прилог 10.3.](#) Усавршавање ненаставног особља

Стандард 11: КВАЛИТЕТ ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

Опис, анализа и процена стандарда 11

11.1 Просторни капацитети

Установа поседује инфраструктуру потребну за имплементацију циљева према стратешким плановима и има примерене просторне капацитете: амфитеатре и учионице за извођење наставе, кабинете, библиотечки простор са читаоницама; компјутерске и мултимедијалне лабораторије (у даљем тексту рачунарске учионице); кабинете за наставнике и сараднике, просторије које су намењене за рад особља које пружа ненаставну подршку процесу наставе и друге просторе који служе за квалитетно обављање делатности Установе, а све у складу са потребама реализације студијских програма, за сваког студента на свим студијским програмима Установе. За рад

Студентског парламента и осталих облика студентског организовања обезбеђена је одговарајућа функционална просторија. Установа обезбеђује простор који је приступачан за студенте и професоре, као и остало академско и неакадемско особље са отежаним кретањем, у складу са Правилником о техничким стандардима приступачности односно принципом универзалног дизајна. („Сл.гласник РС“, бр.46/2013). Простор који користи Установа задовољава одговарајуће урбанистичке, техничко-технолошке и хигијенске услове. Величина, доступност и квалитет простора и опреме одговарају стандардима који важе за високошколске установе.

Установа обезбеђује потребан простор за извођење студијских програма у седишту Установе у Београду и у високошколским јединицама (ВЈ) изван седишта без својства правног лица у Јагодини и Лозници. Структура простора

Укупан простор са којим Установа располаже је у складу са нормативима износи 4.554,38 м²
Од тога у:

- ул. Војводе Влаховића бр. 356, Београд по уговору о закупу у укупној површини од 1.517 м²
- и на следећим локацијама:
- ул. Митрополита Петра 8, Београд у укупној површини од 2.151,38 м²
- ул. Краљевића Марка бб, Јагодина, у укупној површини од 496 м²
- ул. Максима Горког бр 8, Лозница, у укупној површини од 390 м²

За потребе акредитације ВЈ Ниш Установа склапа Уговоре о закупу на најмање 7 година.

Установа је обезбедила адекватне просторне капацитете за реализацију наставног процеса сходно броју студената (за све студијске програме): купан број студената који студира на Установи је 2.158 студената од тога 1.878 студира на класичан начин и 280 студира на програмима – учење на даљину. Однос је $4.554,38/1.878 = 2,42$ м²/студенту (Табела 11.1)

Установа испуњава задате нормативе у погледу потребног простора:

- структура и површина расположивог простора омогућава извођење наставе (предавања, вежбе, консултације) и обављање пратећих активности (библиотека, читаоница, студентски парламент, администрација и управљање) и
- простор је већи од законски предвиђеног минимума простора по студенту.

11.2. Адекватна и савремена техничка и друга опрема која обезбеђује квалитетно извођење наставе

Установа обезбеђује сву потребну, адекватну и савремену техничку и другу опрему за савремено извођење наставе, која квантитативно и квалитативно задовољава постојеће потребе и обим рада. Обезбеђена опрема за извођење наставе је у складу са здравственим и сигурносним стандардима. Обезбеђене су рачунарске учионице за потребе извођења наставе. Компјутерска сала је на располагању студентима током читавог дана за израду семинарских радова, пројеката као и коришћење интернета у истраживачке сврхе. Наставници и сарадници добијају на коришћење рачунар одговарајуће конфигурације. Службе су опремљене одговарајућим техничким средствима и ИТ опремом, и у раду користе адекватне софтвере.

Установа обезбеђује аудиовизуелна средства за извођење савремених мултимедијалних видова наставе. (Табела 11.2) За реализацију студијских програма коришћена је платформа Moodle надограђена алатима (*Zoom, Big BLUE Button, Jitsy*), софтверски алат за студијски програм учења на даљину, који је омогућо комуникацију између професора и студената у непредвиђеним условима (период ванредног стања) и *on-line* наставу (сагласно препорукама ресорног Министарства).

Установа обезбеђује опрему и извођење наставе у складу са здравственим и сигурносним стандардима о чему обавештава студенте.

Установа је за студенте организовала обуку за рад на рачунарима и коришћење интернет сервиса у сопственим просторијама и сопственом информационом опремом. Посебан акценат је стављен на периодично оспособљавање и обуку наставника да ефикасно користе информациону технологију и оговарајуће платформе у наставно образовном процесу које су нашле своју примену у периоду ванредног стања, услед *COVID 19*, као и оспособљавању администрације да са студентима комуницира електронским путем. На тај начин се побољшава квалитет комуникације.

У циљу даљег унапређења услова рада, а у складу са Финансијским планом Установе, у континуитету се обнавља и набавља неопходна информационо-техничка опрема.

11.3. Континуирано праћење и усклађивање просторних капацитета и опреме са потребама наставног процеса и бројем студената

Квалитет простора и опреме обезбеђује се праћењем и усклађивањем просторних капацитета и опреме са потребама наставног процеса имајући у виду број студената и стандарде предвиђене правилима о акредитацији, контролом квалитета простора и опреме путем анкетања студената и запослених, доследном применом законских правила и утврђених процедура набавке ствари, опреме и потрошног материјала, предузимањем корективних мера у случају пропуста у раду, праћењем и контролом квалитета рада на одржавању опреме и хигијене простора и предузимањем корективних мера у циљу ефикаснијег обављања послова на одржавању опреме.

Остваривање квалитета простора и опреме континуирано се прати и контролише, у циљу повећања нивоа њиховог квалитета. Менаџмент квалитета простора и опреме (праћење, контролисање, оцењивање и предлагање корективних мера) спроводе следећи субјекти за обезбеђење квалитета: Наставно веће, Савет, Комисија, директор, наставници и сарадници, ненаставно особље и студенти, јавно мњење путем поступака прописаних Правилником. Надлежни за праћење и обезбеђеност примерених просторних и техничких капацитета су директор и помоћник директора за подршку настави. Комисија од надлежних за праћење прикупља, обрађује и анализира прикупљене информације, у складу са Табелом бр. 1 Правилника, оцењује квалитет, и сачињава извештај Наставном већу. У случају одступања од минималног нивоа квалитета Наставно веће налаже директору да предузме корективне мере које се састоје у предлогу обезбеђења потребног простора и набавке опреме, у сарадњи са Саветом и Наставним већем, који као надлежни органи доносе потребне одлуке.

Квалитет простора и опреме Комисија цени на основу увиђаја у документацију и чињенице да је исти потврђен акредитацијама Установе и високошколских јединица у Лозници и Јагодина. За оцену квалитета стандарда 11 Комисија узима у обзир резултате анкета студената, наставника и ненаставног особља, приказаних у следећим табелама:

3) Студенти (Образац 1)

<i>Квалитет простора и опреме</i>	2020/21	2021/22	2022/2023	<i>Просечна оцена</i>
Простор за одржавање наставе у потпуности одговара потребама наставе	4,20	4,61	4,65	4,49
Учионице и амфитеатри су примерени за одржавање предавања	4,10	4,61	4,70	4,47
Лабораторије и учионице су примерене за одржавање вежби	4,15	4,67	4,85	4,56
Број студената у групама за вежбе је усклађен са расположивим капацитетима	4,30	4,61	4,80	4,57
Физички услови рада (осветљење, грејање, хигијена) су адекватни	4,30	4,67	4,70	4,56
Укупна просечна оцена – резултати анкета студената				4,53

Табела 1. Квалитет простора и опреме оцењен од стране студената путем анкета – Образац 1

4) Наставно особље – Табела 2

<i>Квалитет простора и опреме</i>	2020/21	2021/22	2022/2023	<i>Просечна оцена</i>
Простор за одржавање наставе у потпуности одговара потребама наставе	4,50	4,50	4,60	4,53

Учионице и амфитеатри су примерени за одржавање предавања	4,55	4,39	4,55	4,49
Лабораторије и учионице су примерене за одржавање вежби	4,45	4,50	4,55	4,50
Број студената у групама за вежбе је усклађен са расположивим капацитетима	4,55	4,50	4,70	4,58
Физички услови рада (осветљење, грејање, хигијена) су адекватни	4,55	4,39	4,60	4,52
Укупна просечна оцена – резултати анкете наставног особља				4,52

Табела 2. Квалитет простора и опреме оцењен од стране наставног особља путем анкета – Образац 14

5) Ненаставно особље – Табела 3

Квалитет простора и опреме ненаставног особља	2020/21	2021/22	2022/2023	Просечна оцена
Простор за обављање задатака одговара потребама	4,50	4,50	4,60	4,53
Физички услови рада (осветљење, грејање, хигијена) су адекватни.	4,55	4,39	4,55	4,49
Укупна просечна оцена				4,51

Табела 1. Квалитет простора и опреме оцењен од стране ненаставног особља путем анкета – Образац 13

Просечна оцена квалитета простора и опреме од стране студената износи 4,53, наставника 4,52 и ненаставног особља 4,51. С обзиром да се све три оцене квалитета налазе у распону 4,5 до 5, Комисија оцењује да *квалитет стандарда 11 задовољава у потпуности*.

11.4. Обезбеђење неометаног приступа различитим врстама информација у електронском облику и информационом технологијама

Установа свим запосленим и студентима обезбеђује опрему за неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику, како би се те информације користиле у научно-образовне сврхе. Рачунари су повезани на Академску мрежу Србије (AMRES) (Табела 11.3.1), преко које сви запослени и студенти могу да приступе Кобсон-у, индексним базама и научним часописима. У просторијама Установе су постављени рутери за бежични приступ интернету. Наставно особље и студенти имају неометан приступ информационој опреми и различитим врстама информација у електронском облику, како би их користили у наставно-научне сврхе.

11.5 Просторија опремљена савременим техничким и осталим уређајима

Установа у свом саставу поседује шест компјутерске-мултимедијалне лабораторије, опремљене савременим техничким и осталим уређајима који студентима и особљу омогућавају рад на рачунарима и коришћење услуга рачунског центра (фотокопирање, штампање, скенирање, нарезивање CD материјала). Особљу, у простору намењеном за њихов рад, омогућен је рад на персоналним рачунарима и штампање радног материјала.

Процена испуњености стандарда 11

Остварени су циљеви и испуњени захтеви и очекивања постављени у претходном периоду, будући да Установа поседује простор и потребну опрему за обављање своје делатности на акредитованим студијским програмима, усклађеним са захтевима Стандарда 11 који је усвојио Национални савет за високо образовање.

- Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз следеће елементе квалитета:
- Установа поседује просторне капацитете, одговарајуће структуре и површине стандарде (критеријуме о броју квадратних метара по студенту) примерене за квалитетно обављање своје делатности.
  - Установа поседује адекватну и савремену техничку и другу специфичну опрему која обезбеђује квалитетно извођење наставе на свим степенима и нивоима студија, студентима и особљу омогућавају рад на рачунарима и коришћење услуга фотокопирања, штампања и скенирања. Обезбеђена је опрема која квантитативно и квалитативно задовољава постојеће потребе и обим рада. Опрема за извођење наставе је у складу са здравственим и сигурносним стандардима, о чему су студенти преко својих представника обавештени.
  - Установа континуирано прати и усклађује своје просторне капацитете и опрему са потребама наставног процеса, научно-истраживачког рада и бројем студената. Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру. Располовиви простор и опрема обезбеђују квалитетно извођење наставе у складу са потребама студијских програма. Анкетирање студената, наставног и ненаставног особља показало је да су они задовољни квалитетом простора и опреме.
  - Током претходних година вршено је континуирано унапређивање просторних капацитета и опреме, као важних услова, неопходних за квалитетно обављање наставног процеса и рада у складу са бројем студената.
  - Установа обезбеђује редовно одржавање простора и опреме организовањем рада одговарајућих служби, висок ниво хигијене свих просторија, као и редовно одржавање опреме и њено осавремењивање.
  - Установа је у пракси успоставила процедуре које обезбеђују рационалну набавку потрошног материјала и брзо отклањање кварова на техничким уређајима у циљу њиховог несметаног функционисања.
  - Установа свим запосленима и студентима обезбеђује неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику и информационим технологијама, како би се те информације користиле у научно-образовне сврхе.

Према резултатима анкете, просечна оцена је одличан показатељ да ресурси и простор задовољавају у потпуности како студенте тако и запослене на овој институцији.

Анализа слабости и повољних елемената, SWOT анализа

У оквиру стандарда 11, методом *SWOT* анализе, Установа анализира и квантитативно оцењује следеће елементе: усклађеност просторних капацитета са укупним бројем студената; адекватност техничке опреме; усклађеност капацитета опреме са бројем студената и рачунарске учионице.

Предности (<i>Strengths</i>)	Слабости (<i>Weaknesses</i>)
<p>Установа поседује примерене просторне и техничке капацитете у складу са стандардима и бројем студената. (+++)</p> <p>Канцеларијски простор у оквиру Установе је простран и задовољава потребе за несметан рад служби. (++)</p> <p>Опремљен је простор у објекту намењен студентима, са могућношћу коришћења рачунара, интернета и уређаја за фотокопирање. (+++)</p> <p>Установа поседује рачунарску и другу техничку опрему која запосленима омогућава несметан рад и приступ информацијама у електронском облику. (+++)</p>	<p>Коришћење простора Установе у ул. Војводе Влаховића 35а, Београд, условљено спољним фактором у погледу успостављања градског превоза и адекватне ИК инфраструктуре. (++)</p>

Установа обезбеђује простор за рад Студентског парламента. (+++)	
Могућности (<i>Opportunities</i>)	Опасности (<i>Threats</i>)
Стратешко опредељење Установе за континуирано унапређење простора и опреме. (+++)	Неизвесне финансијске пројекције приходовања Установе утичу на стратешко планирање инвестирања у простор и опрему. (++)
Екстерни видови финансирања (пројекти) могу унапредити квалитет простора и опреме. (++)	Просторно оптерећење библиотеке документацијом и завршним радовима. (++)
Осавремењивање опреме за научно истраживачки рад. (+++)	
Улагање средстава у куповину лиценцираних софтверских програма (++)	

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 11

Полазећи од урађене Анализа слабости и повољних елемената и методом SWOT анализе, предлог мера и активности за унапређење би се могао дефинисати на следећи начин:

- *Континуирано пратити активности установе усмерене на иновирање и боље коришћење простора;*
Носиоци активности: помоћник директора за подршку настави и директор.
- *Редовна замена и осавремењивање информатичке опреме у складу са последњим иновираним техничким решењима и осавремењавање простора стручних служби установе;*
- *Катедре треба да направе структуриран захтев (према приоритетима) и пажљиво одреде приоритете у набавци опреме како би се максимално побољшао ниво свих наставних учионица, кабинета наставника и сарадника*
Носиоци активности: катедре.
- *Завршне радове и другу документацију, ако је то у складу са прописима, чувати у електронској форми, ради мањег просторног оптерећења библиотеке.*
Носиоци активности: директор, секретар, стручна служба - библиотека.
- *Учествовањем на пројектима у оквиру којих се издвајају средства за набавку опреме и инвестиционе пројекте на плану реновирања инфраструктуре.*
Носиоци активности: директор, Центар за научноистраживачки рад и развој.

Показатељи и прилози за стандард 11

Табела 11.1. Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, наставне базе, организационе јединице, службе)

Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3 Наставно-научне и стручне базе

Табела 11.3.1 *Amres* уговор

Табела 11.3.2 *Cobbiss* уговор

Стандард 12: ФИНАНСИРАЊЕ

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава, што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

Опис, анализа и процена стандарда 12

12.1 Дугорочно обезбеђена финансијска средства

Установа стиче приходе у складу са Законом о високом образовању и Статутом Установе, и има дугорочно обезбеђена финансијска средства неопходна за реализацију наставно-научног процеса, научно-истраживачких пројеката и професионалних активности.

12.2 Извори финансирања

Установа је од оснивања (2008. године) до данас, свих година остваривала позитивно пословање, на чему се заснива и претпоставка да ће Установа позитивне финансијске резултате остваривати и у будуће.

Установа има јасно дефинисане и транспарентне процесе финансирања, а што се може видети из Финансијског плана (Прилог 12.1). Процеси финансирања Установе обухватају прибављање средстава из више извора финансирања, и то: средстава која обезбеђује оснивач; школарине; донација, поклона и завештања; средстава за финансирање научноистраживачког, уметничког и стручног рада; пројекти и уговори у вези са реализацијом наставе, истраживања и консултантских услуга; накнада за комерцијалне и друге услуге; оснивачких права и из уговора са трећим лицима; и други извори, у складу са законом. Од наведених извора финансирања, главни извор финансирања је из школарине, док су остали, допунски извори били заступљени у мањем обиму, односно извор финансирања чине школарина студената, који чини око 85% укупно потребних финансијских средстава, док сви преостали извори финансирања омогућавају прилив средстава од око 15% потребних средстава. Установа у складу са Годишњим финансијским планом, и на основу финансијских извештаја - биланса успеха и биланса стања континуирано прати процес финансирања и обезбеђивање притицања средстава из свих, а нарочито из главног извора финансирања. Надлежни за праћење извора финансирања средстава, односно континуирано обезбеђивање притицања средстава из свих, а нарочито из главних извора, у складу са Годишњим финансијским планом је директор.

Квалитет финансирања установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава, што је, у досадашњем периоду, успешно обезбеђивало њену финансијску стабилност.

12.3. Распоред и намена финансијских средстава

Установа имплементацију буџета спроводи на основу Годишњег финансијског плана, којим се трошење буџетских финансијских средстава обавља по намени и динамици, кроз приоритетно финансирање којим се обезбеђује континуираност: наставног процеса, научно-истраживачког и стручног рада, редовност исплата зарада запосленима и спољним сарадницима, поправку или набавку опреме неопходне за обављање делатности, уредно сервисирање повериоца и добављача.

Финансијска самосталност Установе је основни услов обезбеђења средстава неопходних за реализацију наставно-научног просеца, планираних научноистраживачких пројеката и професионалних активности. Настава (наставни процес) се финансира превасходно из сопствених извора Установе, док се истраживање финансира у зависности од врсте научних пројеката, делом из сопствених извора, а делом из извора носиоца програма истраживања. Установа, у складу са релевантним законским и подзаконским прописима и стандардима,

планира распоред и намену финансијских средстава, на начин којим се обезбеђује финансијска стабилност и ликвидност у дужем временском периоду. Распоред и намена финансијских средстава се приказују у годишњим финансијским плановима којима се детаљно приказују планирани приходи и примања и планирани расходи и издаци.

Установа перманентно анализира финансијско стање, а у циљу остваривања солвентности и сервисирања својих обавеза, а анализира евентуална одступања и доноси одговарајуће мере у складу са Правилником, у табели Начини и поступци за обезбеђење квалитета финансирања. У случају застоја у притицању средстава која могу угрозити континуитет наставног процеса, научно-стручног рада и других активности у обављању делатности Установе, директор има обавезу да о томе извести Савет. Савет Школе на основу обавештења директора у случају угрожавања обављања делатности Установе по основу финансирања, предузима корективне мере којима се обезбеђује планирана динамика и обим притицања финансијских средстава, посебно из главних извора, а за њихову операционализацију задужује директора, да у року не дужем од 30 дана извести Савет о резултату предузетих мера, односно да ли је успостављен прилив средстава у складу са планом.

Редовним извршавањем финансијских обавеза Установа обезбеђује финансијску стабилност и ликвидност у дужем временском периоду.

12.4 Јавност и транспарентност извора финансирања

Установа обезбеђује јавност и транспарентност својих извора финансирања и начина употребе финансијских средстава кроз извештај о пословању и годишњи обрачун који усваја Савет.

Финансирање Установе је транспарентно. Финансијски извештаји су доступни на сајту Агенције за привредне регистре. Транспарентност се огледа и у директоровом подношењу извештаја Савету о пословању и подношење годишњег обрачуна.

Процена испуњености стандарда 12

Установа остварује позитивне финансијске резултате у периоду од најмање три године што је потврђено у следећем:

- Установа има стабилна, дугорочно обезбеђена финансијска средства неопходна за реализацију наставног процеса, истраживачких пројеката и професионалних активности.
- Установа је у приватној својини оснивача, а за своје обавезе одговара свим средствима и имовином којом располаже. Установа анализира и планира распоред и намену финансијских средстава тако да обезбеђује финансијску стабилност и ликвидност у дужем временском периоду.
- Установа обезбеђује јавност и транспарентност својих извора финансирања и начина употреба финансијских средстава кроз извештај о пословању и годишњи обрачун.
- Установа анализира евентуална одступања и доноси одговарајуће мере за побољшање овог стандарда.
- Установа усваја финансијски план за период законом прописаног трајања студијског програма. Финансијски план је доступан јавности. Завршни рачун усваја се у законски утврђеном року на Савету Установе

Анализа слабости и повољних елемената – SWOT анализа

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе установа анализира и квантитативно оцењује елементе стандарда 11: извори финансирања; дугорочно обезбеђење финансијских средстава за наставу, научноистраживачки, уметнички и стручан рад; финансијско планирање и одлучивање и јавност начина употребе финансијских средстава.

Предности (Strengths)	Слабости (Weaknesses)
<p>Постојање Плана финансирања сопствених активности. (+++)</p> <p>Извори финансирања Установе су транспарентно приказани. (+++)</p> <p>Установа економично располаже средствима које поседује утврђујући приоритете у трошењу новца и спроводи рационалну финансијску политику. (++)</p> <p>Постојање процедура које прописују предузимање корективних мера за отклањање одступања од плана финансирања. (+++)</p> <p>Финансијски извештаји у последње три године указују на позитивне резултате пословања Установе. (+++)</p>	<p>Нередован прилив средстава од школарина студената, посебно због економског стања у земљи. (++)</p> <p>Лимитирана (у односу на раст трошкова живота) вредност износа школарине због реалног пада платежне способности студената. (++)</p> <p>Раст трошкова пословања. ++</p> <p>Пројекти и друге активности које би биле извор додатних средстава за Установу у недовољној мери учествују у укупним финансијским приходима које Установа остварује. (++)</p> <p>Финансијским планом нису прецизније утврђени остали расходи: (++)</p>
Могућности (Opportunities)	Опасности (Threats)
<p>Постоји простор за проширење прихода од издавачке делатности. ++</p> <p>Постоји могућност остваривања прихода и од организовања програма кратких студија у трајању до 18 месеци, у оквиру расположивих људских ресурса. ++</p> <p>Аплицирање за пројекте којима би се обезбедила значајна финансијска средства. (++)</p> <p>Сарадња са међународним организацијама које подржавају унапређење услова рада високообразовних институција. (++)</p> <p>Финансијским планом прецизније предвидети трошкове побољшања услова рада и подршке НИР и едукације наставног и ненаставног особља. (++)</p>	<p>Дугорочни утицај економских токова у земљи на платежну способност потенцијалних студената, односно на прилив средстава из главног извора финансирања. (+++)</p> <p>Модел финансирања Установе у највећој мери зависи од броја студената који Установа уписује што утиче на међузависност између броја уписаних студената и обима финансијских средстава са којима Установа располаже у текућој години. (+++)</p>

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 12

Полазећи од урађене Анализа слабости и повољних елемената и методом SWOT анализе сачињени су предлози и планиране мере за побољшање квалитета стандарда 12.

Поред рационалног коришћења постојећих средстава и финансијског планирања, Установа треба да се усмери на изналажење додатних средстава прихода који могу да се улажу у даљи развој наставног процеса, научно-истраживачке активности, али и промотивних активности Установе које треба да допринесу одржавању високог процента уписа студената у будућности.

- *Да менаџмент Установе прошири изворе прихода, проширењем понуда услуга у првом реду од организације програма кратких студија, пружање консултантских услуга привредним субјектима, организовање едукативних семинара и курсева целоживотног учења за различите циљне групе.*

Носиоци активности: директор, помоћници директора.

- *Аплицирање на различите врсте пројеката на националном и међународном нивоу и рад на тим пројектима како би кроз Установе резултате пројеката обезбедила прибављање опреме, литературе и других средстава која могу унапредити наставни и научни процес.*

Носиоци активности: директор, помоћник директора за науку и развој, Центар за научноистраживачки рад и развој.

- *Прецизно предвиђати трошкове побољшања услова рада и подршке НИР и едукације наставног и ненаставног особља у оквиру Финансијског плана.*

Носиоци активности: директор, помоћници директора, Савет.

- *Промовисати студијске програме Установе, њену организацију и рад и компетенције дипломаца како би утицали на број уписаних студената који је у директној вези са*

финансијама с обзиром да се Установа финансира из сопствених средстава, највећим делом од школарина студената.

Носиоци активности: сви запослени.

Показатељи и прилози за стандард 12

[Прилог 12.1.](#) Финансијски план за 2023

Прилог 12.2. Финансијски извештај за претходну календарску годину ([Прилог 12.2.1](#) и [Прилог 12.2.2](#))

Стандард 13: УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ И ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА

Улога студената у самовредновању и провери квалитета састоји се у испитивању и уважавању њихових ставова и мишења о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања.

Опис стања, анализа и процена стандарда 13

У установљеном институционалном оквиру обезбеђења квалитета Установа општим актима, правилницима и процедурама система квалитета дефинише учешће студената у процесу праћења, контроле и унапређења квалитета. Установа обезбеђује значајну улогу у процесу обезбеђења и унапређења квалитета у свим областима кроз:

- дефинисање улоге студената у оквиру општих аката (Статут, Стратегија обезбеђења квалитета и Правилник о самовредновању и контроли квалитета) чиме је обезбедила активну улогу студената у процесу обезбеђења и унапређења квалитета у свим областим.

- рад студентских организација и студентских представника, које делегира Студентски парламент, у телима Установе: Савету, Наставном већу, Студентском парламенту, Комисији за обезбеђење квалитета, као и

- кроз анкетање студената о квалитету Установе као високошколске установе.

Студентски парламент, као орган Установе, кроз рад својих представника остварује права и штити интересе студената. У надлежности Студентског парламента спада и учествовање у самовредновању Установе, студијских програма и наставе, обављање активности које се одосе на оцену квалитета наставе, реформу студијских програма, анализу и оцену ефикасности студија, заштиту права студената и унапређење наставе. На тај начин се обезбеђује активно учешће студената и његова улога у свим областима обезбеђења квалитета узимајући у обзир и резултате самовредновања и оцењивање квалитета Установе.

Значајна улога студената огледа се и у чињеници да Комисија за обезбеђење квалитета посебно анализира резултате анкетања студената и статистички обрађене податке студентске службе у процесу самовредновања и оцењивања квалитета установе, предлаже превентивне мере и спроводи корективне мере у случају неиспуњавања одређених стандарда, према мишљењу студената или услед одступања од дефинисаних стандарда.

Установа посебно анализира поступке и корективне мере у случају не испуњавања стандарда у областима које се проверавају у процесу самовредновања, а које су процењиве од стране студената. Поступци и корективне мере које се предузимају у случају не испуњавања стандарда у областима које се проверавају у процесу самовредновања, а које су процењују од стране студената ближе су прописане Правилником и специфициране су у документу Поступци и корективне мере.

13.1 Представници студената – чланови Комисије за обезбеђење и оцену квалитета

Установа је, у складу са Статутом, омогућила значајну улогу студената у самовредновању и процесу обезбеђења квалитета која се остварује: радом и учешћем представника студената у органима и стручним телима Установе - Савету, Наставном већу и Комисији за обезбеђење квалитета, радом студентске организације - Студентског парламента, анкетањем које представља изражавање мишљења о свим општим актима Установе, а којима се утврђује стратегија обезбеђења квалитета и уређују стандарди и поступци за обезбеђење квалитета, као и изражавањем мишљења поводом извештаја о резултатима самовредновања и извештаја о резултатима екстерног оцењивања квалитета Установе.

Представници студената су чланови Комисије, што је дефинисано Статутом и Правилником. Студентски парламент именује једног представника студената из седишта и по једног представника студената из високошколске јединице ван седишта Установе (Лозница и Јагодина). Уколико се акредитује нова високошколска јединица ван седишта број студената се повећава, као и број чланова Комисије.

Минимални ниво квалитета елемента састоји се у обезбеђењу учешћа представника студената у раду Комисије, односно у поступцима за самовредновање и оцењивање квалитета Установе и у раду органа Установе.

Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу увида у следеће документе Установе:

- Одлука о именовању чланова Савета,
- Одлука Студентског парламента о именовању студената у органе Установе, и
- Одлука о именовању Комисије, којом је верификован мандат чланова Комисије из реда студената.

Комисија је констатовала да је у одлукама евидентирано делегирање, именовање, а у записницима учешће представника студената, на основу чега је оцењен ниво испуњености стандарда квалитета: *квалитет задовољава у потпуности.*

13.2 Мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет високошколске установе

У Установи су начини на који су студенти укључени у процесе процене и унапређења квалитета дефинисани члановима 88. до 93. Правилника, а њихова улога дефинисана је члановима 12. до 16. Правилника.

Активно учешће студената

Учешћем у раду органа и стручних тела Установе студенти активно учествују у процесу перманентног осмишљавања, реализације развоја и евалуације студијског програма: реализацији конкретних задатака; доношењу одлука у вези имплементације и унапређења стратегије обезбеђења квалитета, стандарда и процедура обезбеђења квалитета; развоја и унапређења квалитета студијских програма и курикулума.

Студенти учествују у организацији анкетања студената.

У Установи је обезбеђен рад студентских организација преко којих студенти могу самостално вредновати све активности рада Установе. Студенти су у прилици да изнесу своје мишљење о стратегији, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет Установе, укључујући и резултате самовредновања и оцењивања квалитета. Студенти указују на проблеме везане за извођење наставног процеса и дају предлоге за његово унапређење. На овај начин омогућено је стално присуство студената у активностима обезбеђења и провере квалитета.

Минимални ниво квалитета елемента састоји се у обезбеђености мишљења студената о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет, укључујући и резултате самовредновања и оцењивања квалитета Установе.

Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета донела на основу сагледавања улоге студената, коју они обављају у складу са Правилником кроз учешће у органима Установе

(Савет, Наставно-научно веће, Комисија за обезбеђење квалитета) на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда квалитета: *квалитет задовољава у потпуности*

13.3. Обавезни елемент самовредновања – анкета

Примарни начин контроле квалитета односно изражавање ставова и мишљења о питањима из свих области система обезбеђења квалитета, од стране студената је њихово учествовање у анонимном анкетирању.

Основни циљ поступка анкетирања је вредновање квалитета, у циљу подизања квалитета и стварања основе за израду Извештаја о самовредновању Установе. Циљ вредновања од стране активних и дипломираних студената јесте утврђивање степена задовољства студената педагошким радом наставника и сарадника, квалитетом студијских програма, квалитетом наставе и наставног процеса, квалитетом ненаставне подршке, квалитетом рада органа управљања и стручних служби Установе, испуњеност просторних и осталих услова.

Правилником су дефинисане анкете активних студената:

- 1) Оцена институције (Образац 1 Правилника) - у којој студенти оцењују: квалитет простора и опреме, квалитет библиотеке и информатичке опреме, Квалитет рада управљачког и ненаставног особља и дају укупну оцену Установе, и
- 2) Оцена квалитета студијског програма (Образац 2 Правилника) – у којој студенти оцењују квалитет студијског предмета и наставника и дају мишљење о ономе што им се у настави највише допало односно чиме су посебно задовољни и шта им се није допало односно чиме су посебно незадовољни.

Правилником је дефинисана анкета дипломираних студената (Образац 8 - Анкетни упитник за оцену квалитета студијског програма – заспослени бивши туденти) ја садржи питања о курикулуму и садржају студијских програма, оцену испита и укупна оцена студијског програма.

Установа спроводи и организује континуирано анкетирање. Анкетирање, спровођење поступка вредновања, засновано је на начелима добровољности, анонимности, неутралности и начелу заштите идентитета лица чији је рад предмет вредновања. Термини анкетирања активних студената се прилагођавају календару извођења наставе на Установи, а поред тога систем за анкетирање студената доступан је *online* на адреси студентског сервиса (<http://student.vspep.edu.rs>). За приступ систему потребна је Интернет конекција и *web* читач (*Google Chrome, Internet Explorer, Mozilla Firefox, Opera* и сл.). Студенти могу приступити анкети са рачунара или мобилног телефона/таблета. Резултате вредновања анализира и усваја Комисија за обезбеђење квалитета. Наставно веће Установе разматра резултате вредновања од стране студената и предлаже мере за побољшање квалитета наставног процеса.

Минимални ниво квалитета елемента: Анкете студената кроз које они дају ставове и мишљења о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања, састоји се у периодичном организовању и спровођењу анкета и интегрисању њених резултата у Извештај о самовредновању. Комисија је овај елемент стандарда квалитета оценила на основу констатације да је анкетирање студената спровођено у складу са Правилником на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда квалитета: *квалитет задовољава у потпуности*.

13.4. Активна улога студената у процесу перманентног осмишљавања, реализације развоја и евалуације студијских програма у окриву курикулума и развоја метода оцењивања

Организовање активног учешћа студената у перманентном осмишљавању, реализацији развоја и евалуацији студијских програма у оквиру курикулума, као и развоју метода оцењивања, спроводи Комисија путем анкете студената. Из анкете Комисија идентификује мишљења и предлоге студената о начинима развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума, као и развоја метода оцењивања. Студенти о предметним питањима дају мишљење и преко својих представника у органима управљања.

Комисија је оцену елемента стандарда квалитета: организовање перманентног осмишљавања, реализације развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума, као и развоја метода оцењивања, који се реализује кроз анкету на крају сваког семестра, формирала на основу мишљења студената путем анкета актуелних студената по Обрасцу 2 на следећа два отворена питања:

- У настави ми се посебно допало, посебно сам задовољ(а)н(а) са,
- Посебно ми се није допало, посебно сам незадовољ(а)н(а) са.

Анализа резултата спроведених анкета је указала да студенти нису имали конкретних предлога поводом ових питања, на основу чега је оцењен ниво испуњености овог стандарда квалитета: *квалитет задовољава у потпуности.*

Процена испуњености стандарда 13

На основу анализе елемената Стандарда 13 утврђено је да Установа усвајањем, константним праћењем и изменама у складу са захтевима стандарда за високо образовање Стратегије о обезбеђењу квалитета и Правилника о самовредновању и оцењивању квалитета Установе испунила Стандард 13, јер је обезбедио активно учешће студената у процесу праћења, контроле и унапређивања квалитета. Испуњеност овог стандарда огледа се кроз испуњење следећих услова и елемената:

Установа обезбеђује значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, тако што је обезбеђено да студенти непосредно и посредно партиципирају у доношењу одлука које се тичу обезбеђења квалитета у Установи.

Непосредно, студенти су укључени у процес оцењивања квалитета индивидуално:

- Актуелни студенти оцењују квалитет наставног процеса и услове рада у Установи,
- Дипломирани студенти оцењују квалитет студијског програма који су завршили,
- Бивши студенти, сада као запослени оцењују своје компетенције (оспособљеност) за рад на тренутним пословима код послодаваца.

Студенти активни субјекти обезбеђења квалитета *посредно*:

1) радом и учешћем представника студената у органима и стручним телима Установе - Савету, Наставном већу и Комисији за обезбеђење квалитета, радом студентске организације

- Студентског парламента и то:

- Савета Школе (орган управљања), где су заступљени са 1 представником,

- Наставног већа (стручни орган) где су заступљени са укупно 20% представника Наставног већа, и учествују у раду и одлучивању о питањима која се односе на обезбеђење квалитета наставе, иновирање и редефинисање студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање броја ЕСПБ бодова,

- Комисије за обезбеђење квалитета где су заступљени са по једним студентом из седишта и из сваке високошколске јединице ван седишта на основу одлуке Студентског парламента Студентског парламента.

2) изражавањем ставова, мишљења и предлога преко тих тела.

Студенти су активни субјекти оцењивања приликом самовредновања и оцењивања квалитета свих области које су обухваћене самовредновањем дефинисаним Правилнику и приликом избора у звања наставника при оцењивању резултата педагошког рада наставника на основу резултата анкета.

Начини на који су студенти укључени у процесе процене и унапређења квалитета, а у складу са Упутством за примену стандарда 13, од тачке 13.1 до тачке 13.4 Установа је дефинисала Правилником, члановима 88. до 93:

Тачка 13.1 дефинисана је у оквиру Правилника, члан 93, тачка 1, табела Начини и поступци за обезбеђење улоге студената у самовредновању и провери квалитета.

Тачка 13.2 – дефинисана је у оквиру Правилника, члан 93, тачка 2, табела Начини и поступци за обезбеђење улоге студената у самовредновању и провери квалитета.

Тачка 13.3 дефинисана је у оквиру Правилника, члан 93, тачка 3, табела Начини и поступци за обезбеђење улоге студената у самовредновању и провери квалитета.

Тачка 13.4 дефинисана је у оквиру Правилника, члан 93, тачка 4, табела Начини и поступци за обезбеђење улоге студената у самовредновању и провери квалитета.

Процена испуњености стандарда 13

Комисија је констатовала да је у општим актима и одлукама евидентирано делегирање, именовање и учешће представника студената у раду Савета, Наставног већа и Комисије за обезбеђење квалитета, и да је евидентно учешће студената у обезбеђењу самовредновања путем њиховог анкетања.

Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу увида у докумената приказана у прилогу 13.1:

- Извод из Статута
- Одлука о именовању чланова Савета Установе
- Одлука - представници студената у Наставном већу
- Одлука о именовању чланова Комисије за обезбеђење квалитета
- Одлука о именовању чланова Студентског парламента

▪ Студенти имају слободу да изнесу мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима, који су основа за спровођење система квалитета и обезбеђење квалитета, укључујући и резултате самовредновања и оцењивања квалитета Установе.

▪ Обавезан елемент самовредновања високошколске установе су анкете, којима се испитују ставови и мишљења студената о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања, кроз које они дају ставове и мишљења о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања. Минимални ниво квалитета елемента састоји се у периодичном организовању и спровођењу анкета и интегрисању њених резултата у Извештај о самовредновању. Комисија је овај елемент стандарда квалитета оценила на основу констатације да је анкетање студената спровођено у складу са Правилником.

▪ Студенти су активно укључени у процесе перманентног осмишљавања, реализације развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума и развоја метода оцењивања. Студенти дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет високошколске установе, укључујући и резултате самовредновања и оцењивања квалитета високошколске установе. Минимални ниво квалитета елемента чини организовање перманентног осмишљавања, реализације развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума, као и развоја метода оцењивања, што се реализује кроз анкете на крају школске године.

▪ Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу мишљења студената путем анкета актуелних студената по Обрасцу 2 на следећа два отворена питања: „У настави ми се посебно допало, посебно сам задовољ(а)н(а) са“ и “Посебно ми се није допало, посебно сам незадовољ(а)н(а) са“. Анализа резултата спроведених анкета је указала да студенти нису имали конкретних предлога поводом ових питања, на основу чега је оцењен ниво испуњености овог стандарда квалитета: *квалитет задовољава у потпуности.*

▪ За сваки елемент је дефинисан минимални ниво квалитета, као и поступак контроле и корективних мера. Установа посебно анализира поступке и корективне мере у случају неиспуњавања стандарда у областима које се проверавају у процесу самовредновања, а које су процењиве од стране студената. Поступци и корективне мере које се предузимају у случају неиспуњавања стандарда у областима које се проверавају у процесу самовредновања, а које се процењују од стране студената ближе су прописане Правилником и специфициране су у документу Поступци и корективне мере.

▪ Установа организује и спроводи анкетање, обрађује резултате, ставља их на увид јавности и укључује у укупну оцену самовредновања и оцене квалитета.

Препоруке:

И поред наведених активности, стратегије и политике обезбеђења квалитета и обезбеђење активне улоге студената у процес самовредновања, код малог броја студената присутна је слаба мотивисаност студената за укључивање у процесе које они сматрају формалношћу и не препознају као кључне за увођење промена. Неопходно је перманентно радити на прихваћености културе квалитета од стране свих студената и подизању свести студената о значају изражавања мишљења при вредновању свих активности у Установи.

Анализа слабости и повољних елемената (SWOT анализа)

У оквиру стандарда 13 методом SWOT анализе Установа анализира и квантитативно оцењује следеће елементе: учешће студената у телима за обезбеђење квалитета; учешће студената у самовредновању и провери квалитета и студентска евалуација установе, студијских програма и наставе.

Предности (Strengths)	Слабости (Weaknesses)
<p>Установа је обезбедила институционално укључивање студената у рад Установе на свим нивоима – представници студената су чланови Савета, Наставног већа и Комисије за обезбеђење квалитета. (+++)</p> <p>Студенти су, преко својих представника у Наставном већу, Савету и Комисији за обезбеђење квалитета, укључени у процес евалуације установе, усаглашавања и развоја курикулума.(++)</p> <p>Анонимно анкетирање пружа студентима већу слободу у изражавању њихових ставова о квалитету наставног процеса и рада органа управљања и стручних служби Установе.(+++)</p> <p>Активно учешће Студентског парламента при унапређењу квалитета студија. (++)</p> <p>Спремност Студентског парламента да се укључи у решавање уочених проблема. (++)</p> <p>Постоји искуство у спровођењу студентског оцењивања квалитета (евалуације). (++)</p> <p>Учешће студената у промотивним активностима Установе. (+++)</p>	<p>Избор правог тренутка за студентско оцењивање квалитета (евалуацију) наставног процеса, наставника и сарадника-ако се оцењивање квалитета (евалуација) спроводи пре испита изостаје оцена поступања наставника на испиту, ако се спроводи после испита, постоји бојазан да ће студенти незадовољни резултатима на испиту бити субјективни при оцењивању. (++)</p> <p>Недостатак анкете о мотивима уписа на ВШПЕП (+)</p> <p>Неизграђен систем континуираног прикупљања информација о квалитету студијских програма од бивших студената (+++)</p>
Мogućности (Opportunities)	Опасности (Threats)
<p>Подизање свести студената о важности процеса унапређења и обезбеђења квалитета. (++)</p> <p>Ширење свести међу студентима о важности објективног приступа у поступку анкетирања. (++)</p> <p>Едукација студената о значају анкета и објективности приликом њиховог попуњавања. (++)</p> <p>Примена електронског упитника омогућује већу ефикасност у прикупљању и обради података. (++)</p> <p>Самоорганизујуће активности студената које имају за циљ едукацију студената о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета. (++)</p> <p>Укључивање студената у активности промоције културе квалитета. (+++)</p>	<p>Како би се отпоштовали сви стандарди квалитета, неопходно је да се анкетом обухвати велики број питања што често резултује у томе да поједини студенти не желе да се упуштају у детаље већ само формално заокружују питања по слободном нахођењу. (++)</p> <p>Код малог броја студената присутна је недовољна мотивисаност за укључивање у процесе које они сматрају формалношћу и не препознају као кључне за увођење промена. (+)</p> <p>Законска регулатива у области високог образовања је недовољно флексибилна што онемогућава Установу да побољша стандарде за проверу квалитета у складу са својим потребама. (++)</p>

<p>Рационализација питања и њиховог броја - на основу до сада спроведених анкета, постоји могућност да се направи детаљана анализа коришћених питања у обрасцима анкета. (++) Јавност резултата вредновања. (++) Перманентни увид у квалитет и појачано учешће интерних заинтересованих страна у дискусијама о квалитету у оквиру одговарајућег органа у Установи (Наставно Веће, катедре) (++)</p>	
---	--

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 13

Полазећи од урађене Анализе слабости и повољних елемената, методом SWOT анализе и процене стања сачињени су следећи предлози и планиране мере:

- *Континуирано пратити и унапређивати систем обезбеђења квалитета Установе уважавајући мишљења и ставове студената и Студентског парламента.*
 Носиоци активности: директор, помоћници директора, Комисија за обезбеђење квалитета.

Анекте:

- *Сачинити детаљану анализу досадашњег спровођења самовредновања са становишта ефикасности коришћена питања у анкетама (обрасцима) у циљу редукције броја питања и рационализације питања, а у циљу ефикасности и ефикасности анкетања.*
 Носиоци активности: директор, помоћници директора, Комисија за обезбеђење квалитета, Студентски парламент
- *Анкетирати студенте прве године основних академских студија о мотивима уписа на ВШПЕП, у циљу формирања комплетне оцене о квалитету студијских програма, начинима за њихово промовисање у складу са очекивањима будућих студената и сазнања о мотивима уписа.*
 Носиоци активности: директор, помоћници директора, Комисија за обезбеђење квалитета, Студентски парламент
- *Омогућити адекватно информисање студентске популације од стране њихових представника о резултатима спроведеног анкетања и спровођењу корективних мера у циљу побољшања квалитета наставног процеса и решавања уочених проблема.*
 Носиоци активности: Студентски парламент, председник Студентског парламента

Едукација и свест о самовредновању:

- *Интензивирати рад на едукацији и мотивацији студената о значају самовредновања и провере квалитета.*
 Носилац активности: Комисија за обезбеђење квалитета.
- *Организовати предавања о улози студената у систему обезбеђења и унапређења квалитета.*
 Носилац активности: Комисија за обезбеђење квалитета.
- *Подизати свести студената о важности процеса обезбеђења и унапређења квалитета, као и потреби да они својим предлозима и сугестијама допринесу даљем унапређивању квалитета и подизање поверења студената у резултате овог процеса.*
 Носиоци активности: Директор, помоћници директора, Комисија за обезбеђење квалитета, Студентски парламент
- *Јачање свести о значају обезбеђења квалитета и тиме снажење организационе културе квалитета међу свим запосленима и студентима кроз континуирано комуницирање пожељних вредности, мотивисање запослених и студената да прихвате културу квалитета, као и предузимање корективних мера у случају непоштовања стандарда и поступака обезбеђења квалитета од стране запослених и студената.*

Носиоци активности: Директор, помоћници директора, шефови већа катедара, руководиоци центара, руководиоци стручних служби, председник Студентског парламента.

- *Указивање на потребу сталног ангажовања Студентског парламента у спровођењу анкета у вези са самовредновањем и провером квалитета;*
Носиоци активности: Директор, помоћници директора, Комисија за обезбеђење квалитета.
- *Мотивисати студенте на примену електронског упитника у циљу веће ефикасности у прикупљању и обради података.*
- Носиоци активности: Директор, помоћници директора, Наставно веће, Студентски парламент
- *Подстицање студентске иницијативе у предлагању мера за побољшање квалитета.*
Носиоци активности: Директор, помоћници директора, Наставно веће, Студентски парламент.
- *Мотивисати дипломиране студенте за процес праћења и обезбеђења квалитета студената о квалитету исхода студијских програма Установе у циљу формирања комплетне оцене о квалитету студијских програма и начинима за њихово побољшањеу складу са захтевима послодаваца сагледавања његовог значаја.*
Носиоци активности: Директор, помоћници директора, Комисија за обезбеђење квалитета
- *Подстицање организованог деловања свршених студената ради промоције и угледа Установе;*
Носиоци активности: Директор, помоћници директора, Наставно веће, Комисија за обезбеђење квалитета
- *Увести праксу јавног похваљивања и награђивања запослених и студената који су имали значајно ангажовање на пословима обезбеђења квалитета.*
Носиоци активности: Директор, Комисија за обезбеђење квалитета

Показатељи и прилози за стандард 13

Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета.

[Прилог 13.1.1](#) Извод из Статута студентског парламента

[Прилог 13.1.2](#) Извод из Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета

[Прилог 13.1.3](#) Одлука о именовању студената у Комисији за обезбеђење квалитета

[Прилог 13.1.4](#) Анкете за студенте ОБ1

[Прилог 13.1.5](#) Анкете за студенте ОБ2

[Прилог 13.1.6](#) Анкете за дипломиране студенте ОБ8

[Прилог 13.1.7](#) Резултати анкета актуелних студената за оцену квалитета школе као институције (Образац 1) за школске 2020/2021, 2021/2022 и 2022/2023

[Прилог 13.1.8](#) Резултати анкета актуелних студената за оцену квалитета студијских предмета и наставника (Образац 2) за школске 2020/2021, 2021/2022 и 2022/2023

[Прилог 13.1.9](#) Резултати анкета активних студената (Образац 2.2) за школске 2020/2021, 2021/2022 и 2022/2023

Стандард 14: СИСТЕМАТСКО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА

Опис, анализа и процрна стандарда 14

Установа је интерним актима, успостављањем ефикасних тела, обезбедила инфраструктуру за систематско праћење и обезбеђење квалитета која омогућава редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима преиспитивања. У праћењу и провери квалитета учествују интерни и екстерни субјекти обезбеђења квалитета.

Систематско праћење и спроводи периодичне провере квалитета, дефинисано је Правилником за самовредновање и оцењивање квалитета (у даљем тексту: Правилника), чланови 94 до 98.

Установа је у потпуности применила Упутства за примену стандарда 14 од тачке 14.1 до тачке 14.6, а што се прецизира у даљем тексту:

Тачка 14.1 дефинисана је у оквиру Правилника, члан 98, тачка 1, табела Систематско праћење и периодична провера квалитета.

Тачка 14.2 дефинисана је у оквиру Правилника, члан 98, тачка 2, табела Систематско праћење и периодична провера квалитета.

Тачка 14.3 дефинисана је у оквиру Правилника, члан 98, тачка 3, табела Систематско праћење и периодична провера квалитета.

Тачка 14.4 дефинисана је у оквиру Правилника, члан 98, тачка 4, табела Систематско праћење и периодична провера квалитета.

Тачка 14.5 дефинисана је у оквиру Правилника, члан 98, тачка 5, табела Систематско праћење и периодична провера квалитета.

Тачка 14.6 дефинисана је у оквиру Правилника, члан 98, тачка 6, табела Систематско праћење и периодична провера квалитета.

14.1 Основни принципи рада у поступку систематског праћења и периодичне провере квалитета

Основни принципи рада у поступку систематског праћења и периодичне провере квалитета Установе, а у складу са Правилником, члан 98, тачка 1. (Начин – стандард), заснивају се на томе да сви субјекти у Установи, интерни субјекти (студенти, наставници и сарадници, катедре, орган управљања Установе - Савет; орган пословођења Установе - Директор, стручни орган Установе - Наставно веће, стручни орган Наставног већа - Комисија за обезбеђење квалитета, ненаставно особље), као и екстерни субјекти (бивши студенти, послодавци, представници Националне службе за запошљавање), континуирано обезбеђују спровођење стандарда и њихових елемената, као и поступака за оцењивање квалитета, односно за обављање свих задатака које у том процесу имају учесници у систему обезбеђења квалитета. Наведени органи и субјекти имају права и обавезе у: поступку обезбеђења квалитета; областима обезбеђења квалитета (студијски програми, настава, научно-истраживачки рад, вредновање наставног процеса од стране студената, уџбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка и процес управљања); опредељења за изградњу организационе културе квалитета; повезаности образовне, научне и стручне делатности; периодичног преиспитивања и унапређивања Стратегије обезбеђења квалитета; јавног промовисања Стратегије обезбеђења квалитета.

Основни принципи рада у поступку систематског праћења и периодичне провере квалитета Установе су потпуно у складу са стратешким опредељењем Установе, тачније са јавно презентованом Стратегијом. Из Правилника, односно претходно сачињених годишњих Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета евидентно је да су системским праћењем и контролисањем обухваћене све релевантне области квалитета, односно

опредељење Установе да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета следећих елемената:

- својих студијских програма,
- мера за обезбеђење квалитета,
- субјеката обезбеђења квалитета, при чему сваки од њих има права и обавезе у поступку обезбеђења квалитета,
- области обезбеђења квалитета (студијски програми, настава, научно-истраживачки рад, вредновање наставног процеса од стране студената, уџбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка и процес управљања),
- опредељења за изградњу организационе културе квалитета,
- повезаности образовне, научне и стручне делатности,
- периодичног преиспитивања и унапређивања Стратегије обезбеђења квалитета,
- јавног промовисања Стратегије обезбеђења квалитета.

Резултати у спровођењу стандарда и поступака презентују се у извештајима и другим документима, сачињених од анкета и других података прикупљених интерно и екстерно. Посебну улогу у томе имају Комисија, Савет, Наставно веће и директор и помоћници директора, као субјекти у спровођењу стандарда и поступака, с обзиром на њихов делокруг утврђен Законом, Статутом и Правилником за самовредновање и оцењивање квалитета.

14.2. Инфраструктура за систематско праћење и обезбеђење квалитета

У остварењу систематског праћења и периодичне провере квалитета Установе, а у складу са Правилником, члан 92. тачка 2. (Начин – стандард) Савет, Наставно веће, директор и Комисија обезбеђују услове и инфраструктуру, под којом се подразумева:

- техничка подршка за унос и обраду прикупљених података, штампани бланко анкетни листови, рачунари за унос података, рачунари за обраду података, софтвер за унос и обраду и др.,
- информациона подршка у виду пружања података од стране наставника, сарадника, ненаставног особља, органа Установе и екстерних субјеката, за благовремено спровођење утврђених поступака за оцењивање квалитета, у свим областима (студијски програми, настава, научно-истраживачки рад, вредновање наставног процеса од стране студената, уџбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка и процес управљања) и њиховим елементима, који су предмет самовредновања.

То подразумева благовремено обезбеђивање поузданих података који ће омогућити објективну оцену квалитета. За ову оцену редовне годишње извештаје припрема Комисија у сарадњи са појединим субјектима у систему обезбеђења квалитета, а те извештаје разматрају и корективне мере предузимају органи утврђени Правилником.

Потврда обезбеђености инфраструктуре су урађени и усвојени годишњи Извештаји о самовредновању и оцењивању квалитета Установе.

14.3 Повратна информација од послодаваца

Установа у складу са Правилником тражи „Мишљење о запосленом у привредном субјекту“ у погледу исхода његових студија (Образац 10 Правилника), представника Националне службе за запошљавање (Информације о запошљавању свршених студената Високе школе за пословну економију и предузетништво из Београда - Образац 9), својих бивших студената - свршени студенти (Анкетни упитник за оцену квалитета студијског програма - Образац 8) и других одговарајућих организација о компетенцијама дипломираних студената.

14.4. Облици сарадње и начини размене информација са другим високошколским установама

Установа у остваривању стратегије квалитета перманентно размењује и информације са другим високошколским установама које остварују добре резултате како у едукацији студената тако и у истраживању.

Установа има успостављену сарадњу и редовну размену информација са бројним високошколским установама у земљи и иностранству. У циљу успостављања сарадње и редовне размене информација Установа је са више високошколских установа у земљи и иностранству потписала уговоре о пословно-техничкој сарадњи.

14.5 Периодична самовредновања и провера нивоа квалитета

Установа обавља периодична самовредновања и проверу нивоа квалитета током којих проверава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета. У периодичним самовредновањима укључује резултате редовног анкетирања студената.

14.6. Принцип јавности у раду у оквиру систематског праћење и периодичне провере квалитета

Установа, у оквиру систематског праћења и провере квалитета, поштује принцип јавности у раду, у складу са Правилником (члан 98. тачка 6 Начин – стандард) о резултатима самовредновања, те о истим резултатима, путем годишњег Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета Установе, упознаје:

- наставнике и сараднике, и представнике студената на Наставном већу;
- јавност путем сајта Установе, где се презентује Извештај о самовредновању и оцењивању квалитета Установе;
- Комисију кроз њено учествовање у самовредновању и оцењивању квалитета Установе и сачињавању Извештаја, трогодишњег (овог) Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета Установе;
- студенте преко Студентског парламента;
- Комисију за акредитацију и проверу квалитета Републике Србије, Национално тело за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању.

Процена испуњености стандарда 14

Установа у континуитету прикупља и врши проверу квалитета, и у том смислу у великој мери испуњава захтеве Стандарда 14. У спровођењу поступака предвиђених Правилником за обезбеђење и оцену квалитета, а у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета учествују сви запослени и студенти. Запослени предузимају мере у циљу подизања свести о процесу провере и унапређења квалитета. Истовремено, у циљу даљег унапређења квалитета, планира се увођење додатних мера и активности које ће подстицати све субјекте на рад на спровођењу Правилником дефинисаних поступака.

Комисија констатује испуњеност стандарда 14 на основу следећих констатација:

Установа обезбеђује спровођење утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета установе, што се врши с уредним испуњавањем радних обавеза наставног особља, применом Статута и правилника. Обезбеђивање спровођења поменутих стандарда и поступака врши се благовременим извршавањем обавеза свих субјеката у процесу обезбеђивања квалитета.

Установа обезбеђује услове и инфраструктуру за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања. Међутим, будући да су области у којима се спроводи самовредновање бројне, недостатак

одговарајућег компјутерског програма обраду података чини временски захтевном. Релевантне службе Установе, чији је рад детаљно уређен Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места и Правилником о самовредновању и оцени квалитета, поседују потребан број компјутера и простор неопходан за систематско прикупљање, чување и обраду података неопходних за оцену квалитета.

Установа је својим интерним актима утврдила и успоставила структуру којом се обезбеђује спровођење утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета установе и студијских програма.

Установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета, тако и квалитета студијских програма. Установа врши контролу и обезбеђење квалитета и континуирано и систематски прикупља потребне информације о свим елементима обезбеђења квалитета (квалитет студијских програма, квалитет наставног процеса, квалитет научно-истраживачког и стручног рада, квалитет наставника и сарадника, квалитет студената, квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, квалитет управљања Установом, квалитет ненаставне подршке, квалитет простора и опреме). Доношењем Стратегије обезбеђења квалитета и начина и поступака за обезбеђење квалитета у оквиру Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета, као и избором Комисије за обезбеђење квалитета, Установа је обезбедила институционалне оквире за систематско праћење и периодичну проверу квалитета рада Установе и квалитета студијских програма као и осталих студијских програма у оквиру Установе. Установа примењује Систематско праћење и спровођење периодичне провере квалитета што је усаглашено са Правилником за самовредновање и оцењивање квалитета.

Установа на све доступне начине настоји да обезбеди „повратну информацију од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама дипломираних студената. Будући да Установа има установљену сарадњу са бројним државним органима, укључујући ту и адвокатске канцеларије, јавним службама, привредним организацијама и сл, у позицији је да континуирано прибавља повратне информације о компетенцијама дипломираних студената. Треба је напоменути да се на челу једног броја тих организација налазе управо бивши студенти Установе.

Установа обезбеђује податке потребне за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета. Ови подаци се континуирано прикупљају кроз различите облике сарадње са високошколским и научно-истраживачким организацијама из иностранства, кроз посете страним високошколским установама, путем истраживачког рада наставника и сарадника у циљу осавремењивања курикулума и садржаја појединих предмета, студијским и другим боравцима наставника и сарадника на високошколским установама у иностранству.

Установа обавља периодична самовредновања и проверу нивоа квалитета током којих проверава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета. У периодичним самовредновањима укључује резултате анкетања студената. Актима је дефинисано спровођење самовредновање најмање једном у три године, а Установа је спроводила самовредновање сваке школске године и о томе сачињавала Извештаје.

Са резултатима самовредновања Установа упознаје наставнике и сараднике, путем катедри и стручних органа; студенте, преко Студентског парламента; Комисију за акредитацију и проверу квалитета Републике Србије Национално тело за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању и јавност.

Сви наставници, сарадници и ненаставни радници упознати су са системом обезбеђења квалитета Установе. Извештаји о резултатима анкетања предмет су разматрања на састанцима Комисије за обезбеђење квалитета и Наставног већа. Извештај о самовредновању је предмет разматрања на седници Наставног већа Установе. Тиме се стварају услови да се

сви наставници и сарадници Установе упознају са резултатима спроведеног поступка самовредновања.

Сви наведени субјекти су упознати са резултатима самовредновања приказаних објављивањем Извештаја о самовредновању на веб сајту Установе.

Анализа слабости и повољних елемената (SWOT анализа)

У оквиру овог стандарда установа анализира слабости и повољне елемената методом SWOT анализе. Од стране Комисије за обезбеђење квалитета, у сарадњи са Директором и помоћницима директора анализирани су и квантитативно оцењени следећи елементи: континуитет у реализацији процеса обезбеђења и унапређења квалитета; постојање инфраструктуре за систематско праћење и обезбеђење квалитета; редовне повратне информације о квалитету стечених компетенција дипломираних студената; усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других престижних високошколских установа у земљи и иностранству; периодичност процеса прикупљања података о квалитету и јавност резултата процене квалитета.

Предности (Strengths)	Слабости (Weaknesses)
<p>Постојање инфраструктуре за системско праћење и обезбеђење квалитета. (++)</p> <p>Добро организован, функционалан и ефикасан рад Комисије за обезбеђење квалитета. (+++)</p> <p>Континуитет у реализацији процеса обезбеђивања квалитета и периодичност процеса прикупљања података о квалитету. (++)</p> <p>Одржавање комуникације са бившим студентима кроз Алумни Установе. (++)</p> <p>Обезбеђење јавности анализе резултата вредновања. (+++)</p> <p>Усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других високошколских установа у земљи и иностранству. (++)</p>	<p>Непостојање адекватног аналитичког оквира за прикупљање информација од послодаваца у циљу прикупљања објективних информација. (++)</p> <p>Недовољно се добијају информације и подаци од Националне службе за запошљавање (++)</p> <p>Комисија за обезбеђење квалитета се мења (посебно чланови из реда студената се мењају након избора Студентског парламента), увођење нових чланова захтева претходно упознавање са системом обезбеђења квалитета чиме се нарушава континуитет. (+)</p>
Могућности (Opportunities)	Опасности (Threats)
<p>Јасно исказано стратешко опредељење Установе за унапређење квалитета. (+++)</p> <p>Постојање механизма за прикупљање повратних информација о компетенцијама дипломираних студената. (++)</p> <p>Савремени системи за електронску обраду упитника. (++)</p> <p>Учествовање на међународним пројектима који се баве процесом побољшања квалитета наставе и научно-истраживачког рада. (++)</p> <p>Унапређење добре сарадње Комисије за обезбеђење квалитета и Студентског парламента. (++)</p> <p>Организовање едукације за све запослене о значају политике обезбеђења квалитета. (++)</p>	<p>Отежано одржавање оптималног нивоа посвећености систематском праћењу и периодичној провери квалитета високошколских установа. (++)</p> <p>Несагледавање велике користи од процеса праћења и обезбеђења квалитета од стране дипломираних студената. (++)</p> <p>Неједнак приступ систематском праћењу и провери квалитета на различитим високошколским установама. (++)</p>

Предлози за побољшање и планиране мере

На основу анализе процене стања и урађене SWOT анализе, предлог мера за систематско праћење и периодичну проверу квалитета би се могао дефинисати на следећи начин:

- *Изградња механизма посебног мотивисања чланова Комисије за обезбеђење квалитета за истражавање на континуираном спровођењу квалитета.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, секретар.
- *У односу на периодичност прикупљања података, потребно је размотрити начине како би се овај процес учинио ефикаснијим, односно проналажење адекватних начина за мотивисање запослених и студената за учествовање у процесу праћења и контроле квалитета, који осим постојећих периодичних провера, подразумевају и самоиницијативне анализе успеха студената.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, Наставно веће, секретар.
- *Установа треба даље да настави континуирано унапређење услова и инфраструктуре за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања, тежећи ка сталном унапређењу ефикасности и ефективности овог процеса.*
Носиоци активности: сви субјекти обезбеђења квалитета.
- *Утврдити аналитички оквир за прикупљање информација од послодаваца и других организација ради добијања објективних и веродостојних информација о компетенцијама дипломираних студената. Интензивирати напоре да се изврши анкетирање послодаваца, јер би тако добијене екстерне информације могле да се користе за даље усавршавање делатности и подизање квалитета наставе и научно истраживачког рада.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, шефови катедри, секретар, Комисија за обезбеђење квалитета.
- *Утврђивање поступка за прикупљање података и поређење са страним високошколским установама у погледу квалитета.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, шефови катедри, Комисија за обезбеђење квалитета.
- *Промовисање политике квалитета и периодично преиспитивање постојећих стандарда и поступака за обезбеђење квалитета ради утврђивања корективних и превентивних мера за унапређење актуелних стандарда и поступака обезбеђења квалитета, односно израду њихових ревизија.*
Носиоци активности: сви интерни субјекти обезбеђења квалитета.
- *Унапређење добре сарадње Комисије за обезбеђење квалитета са Студентским парламентом који има директни контакт са популацијом студената у целини.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, Комисија за обезбеђење квалитета, Студентски парламент.
- *Организовање семинара за све запослене и студенте о спровођењу политике квалитета.*
Носиоци активности: директор, помоћници директора, Комисија за обезбеђење квалитета.
- *Јачати представљање вредновања квалитета и његовог значаја за свеукупност активности везаних за обезбеђење и унапређење квалитета.*
Носиоци активности: сви субјекти обезбеђења квалитета.

Показатељи и прилози за стандард 14

[Прилог 14.1](#) Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе.

[Прилог 14.2](#) Резултати анкете ОБ13

[Прилог 14.3](#) Резултати анкете ОБ14

Извештај припремила Комисија за обрзбеђење квалитета у следећем саставу:

- др Александра Јовановић, председник комисије из реда наставног особља;
- др Љиљана Димитријевић, члан из реда наставног особља;
- др Милан Драгић, члан из реда наставног особља;
- др Ненад Равић, члан из реда наставног особља;
- Ђорђе Спасојевић, члан из реда сарадника;
- Дијана Божовић, члан из реда ненаставног особља;
- Вукашин Спасић, из Београда, члан из реда студената;
- Славка Станимировић, из Лознице, члан из реда студената;
- Дарко Милојевић, из Јагодине, члан из реда студената.